www.plebi.hu

Krisztus fénye

2019. Szent Gellért püspök ünnepe
XX. évf. 3. szám (76)

A dunaharaszti és taksonyi
katolikus egyházközségek lapja

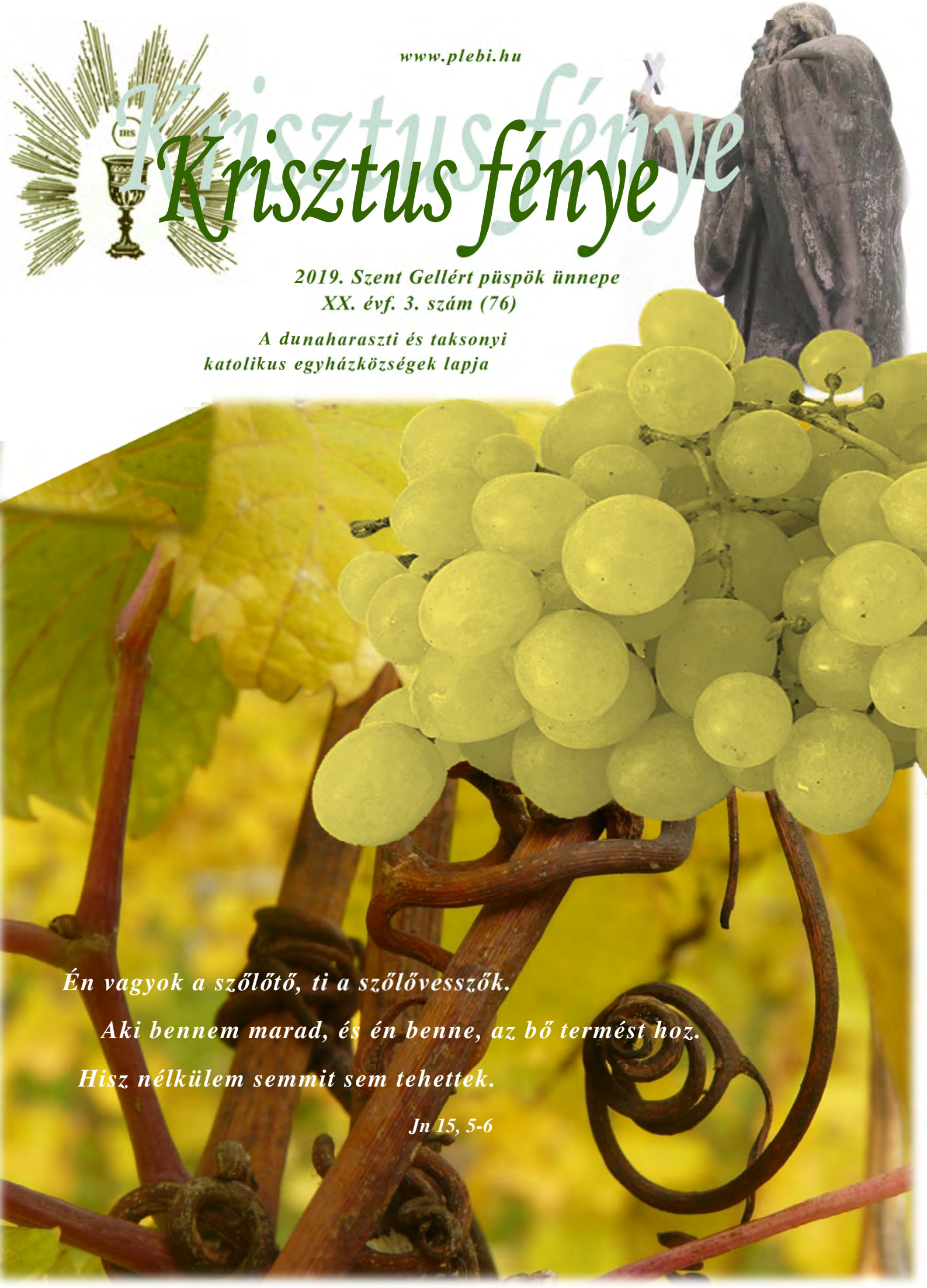

Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők.
Aki bennem marad, és én benne, az bő termést hoz.
Hisz nélkülem semmit sem tehettek.

Jn 15, 5-6

KALENDÁRIUM

Augusztus 4. Évközi 18. vasárnap
5. Havasboldogasszony
6. Urunk színeváltozása
11. Évközi 19. vasárnap
15. Nagyboldogasszony
18. Évközi 20. vasárnap
20. Szent István király
22. Szűz Mária, Világ Királynője
25. Évközi 21. vasárnap
Szeptember 1. Évközi 22. vasárnap
8. Évközi 23. vasárnap – Kisboldogasszony
12. Mária szent neve
14. Szent Kereszt felmagasztalása
15. Évközi 24. vasárnap – Fájdalmas Anya
18. Copertinói Szent József
22. Évközi 25. vasárnap
29. Évközi 26. vasárnap – Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
Október 2. Szent Őrzőangyalok
6. Évközi 27. vasárnap
7. Rózsafüzér Királynője
8. Magyarok Nagyasszonya
13. Évközi 28. vasárnap
20. Évközi 29. vasárnap – Szent Vendel
23. Nemzeti ünnep
27. Évközi 30. vasárnap

Szent Vendel remete skót származású királyfi volt, aki titokban elhagyta a királyi udvart, és Rómába zarándokolt. Visszatértében Westrich mellett egy kis házikóban telepedett le, és koldulással kereste kenyerét, majd pásztornak szegődött. A mező csendjében még közelebb került az Úrhoz, és ekkor határozta el, hogy remeteként fog élni. Társaival kunyhókban éltek, s megkezdték szigorú böjtjüket, szemlélődő, Istennek szentelt életüket. Végül a tholei kolostor apátjának választották és pappá szentelték. 617 körül halt meg. Sok csoda történt közbenjárására. Európában mintegy ezerötszáz templomot szenteltek a tiszteletére, ezek közül százhatvan zarándokhely. Közelünkben is található Szent Vendel-templom, Nagyvarsányban.

Czifra Lászlóné

Balassi Bálint: ADJ MÁR CSENDESSÉGET

Adj már csendességet, lelki békességet,
mennybéli Úr!
Bujdosó elmémet ódd bútól szívemet,
kit sok kín fúr!

Sok ideje immár, hogy lelkem szomjan vár
mentségére,
Őrizd, ne hadd, ébreszd, haragod ne gerjeszd
vesztségére!

Nem kicsiny munkával, fiad halálával
váltottál meg,
Kinek érdeméért most is szükségemet
teljesíts meg!

Irgalmad nagysága, nem vétkem rútsága
feljebb való,
Irgalmad végtelen, de bűnöm éktelen
s romlást valló.

Jóvoltod változást, gazdagságod fogyást
ereszthet-e?
Engem, te szolgádat, mint régen sokakat,
ébreszthet-e?

Nem kell kételkednem, sőt jót reménlenem
igéd szerint,
Megadod kedvesen, mit ígérsz kegyesen
hitem szerint.

Nyisd fel hát karodnak, szentséges markodnak
áldott zárját,
Add meg életemnek, nyomorult fejemnek
letört szárnyát.

Repülvén áldjalak, élvén imádjalak
vétek nélkül,
Kit jól gyakorolván, haljak meg nyugodván,
bú s kín nélkül!

Szentek krónikája

Copertinói Szent József

Emléknapja: szeptember 18.

József az itáliai Copertinóban született 1603. június 17-én, egyszerű családban. Édesapja gyakran keveredett adósságokba. Édesanyja, mikor József megszületett, a végrehajtóktól elszökve egy istállóban adott életet gyermekének. Az anya szigorú, határozott asszony volt. Egyszer, mikor a fiatal József rosszat tett, egész éjszakára kizárta a házból, miután összetört rajta egy botot. Józsefnek már gyerekként megmutatkozott különleges képessége, ugyanis misztikus tapasztalatai voltak. Teljesen képes volt magába merülni, kizárni mindent, ami körülötte zajlott. Ez az állapot majd eksztázissá is fokozódott, egészen megragadták belső élményei és énekelni kezdett. Belső telítettsége saját maga által kitalált dallamokban áradt ki. Emiatt kapta társaitól a „tátott szájú" gúnynevet.

Nyolc éves korától hat éven keresztül sokat betegeskedett, így befelé fordulása tovább erősödött, élete magányosan, szemlélődve telt. Kolostorba akart lépni, így tizenhét évesen jelentkezett a ferencesekhez, végül a kapucinusokhoz jutott be, laikus testvérként. Gyenge egészsége és fizikuma, szórakozottsága miatt azonban nyolc hónap múlva elbocsátották. Míg velük volt, gyakran elfelejtett elvégezni rábízott feladatokat, ebédlőbe menet elejtette a tányérokat, úgy tűnt, mindig máshol jár az esze. Eltanácsolásakor annyira elkeseredett, hogy fájdalmát így fejezte ki: mintha a szerzetesruhával együtt az eleven bőrét is lehúzták volna róla. Ezután egy gazdag rokonánál húzta meg magát, de az is kitette egy idő után az utcára, mondván, hogy semmirekellő ember. Édesanyja segítségével egy szerzetes rokonához fordult, hogy legalább szolgának vegyék fel az egyik kolostorukba. Ekkor a minoritákhoz került, ahol kétkezi munkát adtak neki, beosztották az istálló körüli teendőkhöz. Ezeket a feladatokat már ügyesebben látta el a fiatalember. Itt tanult meg írni és olvasni. Huszonkét éves volt, mikor megszavazták felvételét a közösségbe. Elkezdte a papsághoz szükséges tanulmányait, de a vizsgák során nyelve mindig összeakadt, és képtelen volt válaszolni. Az egyetlen mondat, amit képes volt elmagyarázni az Evangéliumból, ez volt: „Áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus." A vizsgáztató arra kérte, hogy nyissa ki a Bibliát, és ahol megakad a tekintete, azt a mondatot elemezze. József rettegett, de a Gondviselésnek hála éppen ezen a mondaton akadt meg a szeme. Ráadásul ezen a vizsgán dőlt el, hogy elöljárói kiket fognak pappá szentelni. A püspök az első tíz jelölt kikérdezésével kezdte, akiknek felkészült válaszai annyira lenyűgözték, hogy nem tartotta szükségesnek a többi jelölt kikérdezését. Józsefet végülis felvették a rendbe és pappá szentelték huszonöt éves korában.

A Copertinó közelében lévő Santa Maria de Grottella kolostorba osztották be, ahol egyszerűen, alázattal szolgált. Különlegessége hamar feltűnt az embereknek. Segített lélekben mindenkinek, aki szenvedett, bűnös volt, vígaszra volt szüksége. Továbbra is rendszeresen esett eksztázisba, közeli kapcsolatban volt a Jóistennel, lelkét lenyűgözte annak nagysága és szeretete. Sokszor és hosszan levitált is, ami azt jelenti, hogy hosszan lebegett a levegőben anélkül, hogy teste bármilyen más fizikai dologgal kontaktusba került volna. Többen látták őt a föld felett lebegni vagy repülni. Egyszer egy kolostorban járva olyan elképesztő hatással volt rá egy festmény a megfesztített Jézusról, hogy felrepült hozzá, majd mintha szoborként odaerősítették volna, hosszan ott maradt. Sokszor mise közben is felemelkedett akár fél méter magasságba is, annyira elmerült a misztérium szemlélésében. Így a misék gyakorta hat óráig is eltartottak. Egyszer társával egy templomba belépve, az ének hallatára felemelkedett és magával repítette társát egészen a tabernákulumig.

Híre hamar elterjedt, így sokan messziről is felkeresték, rendi elöljárója pedig misszionáriusként küldte az egész tartományba. Józsefet, a különleges jelenségek miatt az inkvizíció Nápolyba idézte, ahol végül ártatlannak bizonyult. Innen áttelepült olyan kolostorba, ahol rejtetten élhetett. Assisibe került, ahol tizennégy esztendeig élt ezután.

József így beszélt élményeiről: *maradnak, és semmiféle inger sem mozgatja meg őket. Maga a lélek pedig teljesen Teremtője birtokába kerülve nyugszik.* Előfordult, hogy társai reggelre félholtan találták Őt a templomban, ahol éjszaka imádkozott és a sátánnal folytatott küzdelmet, akinek alakját megtestesülve is látta. Ugyanilyen módon élte meg a másik oldal erejét is, elég volt számára, ha Jézusról, Máriáról vagy a mennyországról hallott, és hatalmas sóhajtással máris eksztázisba esett.

Mindennapi legerősebb élménye a szentmise volt. Önmagának ezeket a kérdéseket tette fel: *Miért szomorkodom Jézus halála miatt, amely mégiscsak nagyon rég történt? Miért tölt el szorongással a gyermek Jézus szemlélése, hiszen sok ideje annak, hogy Jézus gyermek volt?* Az Úr maga válaszolt neki lelkében: *Egykor keresztre feszítettek, és meghaltam az emberekért; készségem azonban, hogy meghaljak érted, örökre megmarad. Egykor gyermek voltam; a szeretetben pedig mindig is az vagyok.*

József különösen érzékeny volt sok mindenre. Megérzett előre olyan eseményeket, amiket nem tudhatott. Egyik ilyen volt rendtársa balesete, a másik pedig a pápa halála. Belelátott a körülötte lévők lelke mélyére. A bűnös embereket olyan rondának látta kívülről is, hogy nem bírta jelenlétüket elviselni. Különlegességéért bíborosok, püspökök, fejedelmek keresték fel, mindig szegények és segítséget keresők vették körül. Boldogok voltak, ha ruházatának egy kis darabkájához jutottak, és ezt a betegekre helyezték. Emlékezésül vagy ereklyeként sokan magukkal vitték legalább a kolostor falának egy darabkáját. *Imádkozz, mindig csak imádkozz, hisz Isten nem süket, és az ég sincs ércből. Mindaz, aki kér tőle, kapni fog* – mondta az embereknek. Az inkvizíció Józsefet, népszerűsége miatt, ezért újra felkereste, hogy beavatkozzon. Ezért a pietrarubbiai kapucinus kolostorba vitték Assisiből, itt elzárták a külvilágtól, hogy megfigyelhessék őt. Híre azonban hamar terjedt, így tömegek jelentek meg a templom előtt, ahol misézett.

Tovább küldték Fossombrone nehezen hozzáférhető kapucinus kolostorába. Majd ezután a minoriták a pápához

fordultak segítségért, hogy József visszatérhessen egyik kolostorukba. Átvitele az Ancona tartományban lévő Osimo kolostorba teljes titokban zajlott, az éjszaka közepén. Itt élt egészen haláláig, teljes titokban mások előtt, elszigeteltségben még saját rendtársaitól is. Mikor utoljára megbetegedett, cellájában felállítottak egy kis orgonát. A zenész játszott neki, Ő pedig énekelt hozzá, kérte társait is, hogy csatlakozzanak hozzá. Így beszélt tréfálkozva közelgő haláláról: *A szamár kezd a hegyre felkapaszkodni.* Fél évig tartó szenvedései után már ezeket mondta: *A kéreg nem akar leválni a fáról. – Borzalmas ez az átmenet.* Utolsó napjait végig ekszt́ázisban töltötte, így énekelt: *Lelkem, szeress, szeress!* A nép pedig, 1663. szeptember 18-án bekövetkezett halála után, ezt mondogatta: *A szent atya meghalt.*

Halála után a minoriták rendfőnöke megbízást adott rendtársainak, hogy írjanak életéről. *Stílusa legyen egyszerű, világos és szerény, hasonló József atya boldog lelkéhez. Nem akarom, hogy frázisok legyenek beleszőve, vagy hogy a kifejezés előkelőségét keressék benne. Azt sem akarom, hogy Isten szolgáját, akiről szó van, dicsőítsék.* 1753-ban boldoggá, 1767-ben pedig szentté avatták. Ő a pilóták, légi utasok valamint az elmezavaros betegek és gyenge tanulmányi előmenetelű tanulók védőszentje.

Ráthi Marianna

Böjte Csaba OFM: *„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők.” (Jn 15,5)*

Megkérdezték, számomra mi a boldogság. Lehet az ember boldog?

Egyszerű kérdés és tudom, hogy mesterem, Jézus, nagyon egyszerű választ adna rá. Szent Ferenc is arra kér, hogy a kisebb testvér, a ferences szerzetes legyen nagyon egyszerű beszédben, viselkedésben, ruházkodásban, építkezésben, mindenben.

Jézus Krisztus egyik szép hasonlata jelenik meg előttem: „Én vagyok az igazi szőlőtő, s Atyám a szőlőműves [...] ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. [...] Ha bennem maradtok, és tanításom is bennetek marad, akkor bármit akartok, kérjetek, és megkapjátok.” (Jn 15,1-7)

Ez a mondat a boldogságra vezető kalauz: A tavaszi fényben minden mag belekapaszkodik a földbe, kis hajtásával az ég felé törve növekedni kezd, majd virágot bont, és gyümölcsöt terem. Létének boldogsága a csírázás, a fejlődés, a gyarapodás és életet hordozó gyümölcseinek odaajándékozása. A fagy, a jégeső, a szárazság meddővé teszi, létének értelmétől fosztja meg.

A mennyei Atya gondviselő jóságából élő kapcsolatban lenni a bennünket hordozó, nekünk életet adó Krisztussal, aki tudatosan átengedi a szőlőfürt dicsőségét, boldogító örömét – ez a mi boldogságunk egyszerű képlete. Belegyökerezni az élő Istenbe, belőle kinőni és szeretettel virágot bontani, szép élettel megteremni szebbnél szebb gyümölcseinket. Szülőföldjén az ember a szeretet csírája, amely egészséges növénnyé fejlődik, bimbót fakaszt, kivirágzik, hamvas gyümölcsöt terem. Ennek a csodának a beteljesítése az ember élethivatása. Aki társával, testvéreivel hivatása szerint él, annak teljes lesz az élete, boldog lesz.

Minden gyermek Isten válasza az emberiség panaszaira, imájára. Ki tudná megmondani, hogy a letűnt évezredek alatt hányan fogalmazták meg könyörgéseikben a tiszta víz, az egészséges táplálék, a bajaikra való orvosság utáni vágyukat? Hány vándor kérte a nap hevétől tikkadtan vagy a téli fagyban dideregve az Urat, hogy segítse céljához. Egy-egy csodálatos szépségű táj vagy kavargó esemény láttán, ki tudná megmondani, hogy hányszor hangzott el: bárcsak magammal vihetném ezt a szép látványt, előadást, kedves arcot, szép vonást. Imáinkban kértünk meleg otthont, kényelmes ruházatot, repülőt, amellyel a felhők hátán szélsebesen szállhatunk, valamit, akármit, amin keresztül odaszólhatok a távolban lévő kedvesnek: „Hogy vagy? Szeretsz még engem?”

Minden imát meghallgat az Isten. A válaszait gyerekbőrbe csomagolva küldi nekünk. Minden ember egy eleven, kibomló válasz, és nekünk segítenünk kell egymást, hogy évmilliárdos kérdéseink megoldásához felnőjünk. Így az egymásba kapcsolódó nemzedékek lassan felhalmozzák azokat a válaszokat, amelyek kezünkbe adják a hordozható maroktelefonokat, hogy szóban, írásban hihetetlen sebességgel gondolatokat cserélhessünk egymással, még akkor is, ha óriási távolságok választanának el egymástól. Mások, talán egymást nem is ismerve, betegségek alatt térdre rogyó emberek imáira keresik a választ, és olyan szenvedéseket, fájdalmakat szüntetnek meg, amelyekbe elődeink belehaltak. Így születik imáinkra válaszként az autó, a repülő, az egészséges otthon, a gyógyszer, a számítógép, a csodálatos műalkotások sokasága, amelyek nemcsak felüdítik, de fel is emelik a lelkünket az állati létből a világot tovább teremtő Isten társaságába. Mindez gyümölcs, az életet adó szőlővessző fürtjei.

Nem vagyunk egyformák! Isten szívünkbe írt üzenetét kell kibontakoztatnunk, a magunk sajátos, egyedi ajándékát kell átadnunk a testvéreinknek. Az ember lezárt boríték, értékes csomag, amelyet fel kell bontanunk, egymáson segítenünk kell, hogy kinyíljon és érthetővé váljon, célba érjen az Isten által küldött üzenet, az ajándék. A minden területen hihetetlen gyorsasággal fejlődő világ, a mi otthonunk, a bennünket végtelenül szerető Isten válasza kéréseinkre, panaszainkra, sóhajainkra.

Szerelmed, aki hozzád bújik, és barátaiddal, akik együtt szárnyalnak veled, segítenek a kibontakozásodban, hogy a vázlatokon túlnőve megfogalmazd és velük együtt érthetően kimondd azt az igét, amelyet szívedbe írt az Úr. Ez a te gyümölcsöd, mely boldoggá tesz. Társad, szerelmed, akinek kezét fogva járod életed útját, ajándék. Szeretetének melegével a legjobbat hozza ki belőled, de nem eszközöd, hanem ugyanolyan szabad ember, mint te. Te vagy élete értelme, együtt kivirágozott szerelmetekből születik az a gyümölcs, amelyre oly sokan várnak. Egy biztos: a meddő élet boldoggá nem tehet.

Van boldogság a földön? Igen, ha az isteni tőkéből beléd áramlik az élet, a fény, a remény, hogy lassú ébredésben kibomoljon léted szépséges virága, melyet a jóságos szeretet megtermékenyít, és te fáradságos kitartó, alázatos munkával megtermed gyümölcseidet, amelyet önzetlenül felkínálsz, akkor boldog leszel.

A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

AZ EGYHÁZ HÉT SZENTSÉGE

A BÉRMÁLÁS SZENTSÉGE

A bérmálás szentsége a keresztséggel és az Eucharisztiával együtt alkotja a keresztény beavatás szentségeinek együttesét, melynek egységét őrizni kell. A keresztények ugyanis „a bérmálás szentségével még tökéletesebben kötődnek az Egyházhoz, a Szentlélek különleges ereje tölti el őket, ezért szigorúbb a kötelezettségük, hogy Krisztus igazi tanúiként szavukkal és életmódjukkal terjesszék és védelmezzék a hitet”. (Ordo confirmationis, Praenotanda 1)

I. A bérmálás az üdvösség rendjében

Az Ószövetségben a próféták hirdették, hogy az Úr Lelke meg fog nyugodni a várt Messiáson (vö. Iz 11,2) üdvözítői küldetése miatt (vö. Lk 4,16-22; Iz 61,1). Amikor János Jézust megkeresztelte, és Jézusra leszállt a Szentlélek, ez jel volt arra, hogy Ő az, aki eljövendő volt, Ő a Messiás, az Isten Fia (vö. Mt 3,13-17; Jn 1,33-34). Jézus a Szentlélektől fogantatott; egész élete és egész küldetése teljes közösségben volt a Szentlélekkel.

A Léleknek ez a teljessége azonban nem maradt egyedül a Messiásé, hanem közölni kellett az egész messiási néppel (vö. Ez 36,25-27; Jo 3,1-2). Krisztus megismételte a Lélek kiáradásának ígéretét (vö. Lk 12,12; Jn 3,5-8; 7,37-39; 16,7-15; ApCsel 1,8), és az ígéretet először Húsvét napján (vö. Jn 20,22), majd még ragyogóbban Pünkösdkor teljesítette (vö. ApCsel 2,1,4). A Szentlélektől eltelve kezdik az apostolok hirdetni Isten tetteit; és Péter elmagyarázza, hogy a Léleknek ez a kiáradása a messiási idők jele (vö. ApCsel 2,17-18). Akik akkor hittek az apostolok prédikációjának és megkeresztelkedtek, elnyerték a Szentlélek ajándékát (vö. ApCsel 2,38).

Ettől az időtől kezdve az apostolok Krisztus akarata szerint az újonnan megkereszteltek kézrátétellel közvetítették a Lélek ajándékát, mely beteljesíti a keresztség kegyelmét (vö. ApCsel 8,15-17; 19,5-6). Ebből következett, hogy a Zsidókhoz írt levélben az első keresztény oktatás elemei között megemlítik a keresztségről és a kézrátételről szóló tanítást (vö. 6,2). Ezt a kézrátételt a katolikus hagyomány joggal tekinti a bérmálás szentsége kezdetének, mely bizonyos módon folytonossá teszi az Egyházban a Pünkösd kegyelmét (vö. VI. Pál pápa: Divinae consortium naturae apostoli konstitució AAS 63, 659).

Hogy a Szentlélek ajándékát még jobban kifejezzék, a kézrátételhez nagyon korán kapcsolták a krizmával, a jó illatú olajjal való megkenést. E megkenés megvilágítja a „krisztusi” elnevezést, ami „fölkentet” jelent, és eredetét magától Krisztustól veszi: „Isten kente fel Őt Szentlélekkel” (ApCsel 10,38). A megkenés e rítusa mind a mai napig él Keleten és Nyugaton egyaránt. Ezért nevezik ezt a szentséget Keleten krizmációnak vagy müronnak, krizmának. Nyugaton a confirmatio (lat. megerősítés) elnevezés arra utal, hogy ez a szentség egyidejűleg megszilárdítja a keresztséget és megerősíti a keresztségi kegyelmet.

KÉT HAGYOMÁNY: KELET ÉS NYUGAT

Az első századokban a bérmálás a keresztséggel együtt általában egyetlen szertartás volt, Szent Ciprián kifejezése szerint „kettős szentség” (Epistula 73,21). A gyermekkeresztség gyakorivá válása, éspedig a Húsvéton kívül is egész éven át, valamint a plébániák sokasodása egyéb okok mellett lehetetlenné tette, hogy a püspök minden keresztségi szertartásnál jelen legyen. Mivel azonban a keresztség beteljesedését a püspöknek akarták fönntartani, Nyugaton szokásba jött, hogy a két szentség kiszolgáltatását időben elválasztották egymástól. Keleten a két szentséget együtt tartották; a keresztelő pap bérmál. De a bérmálást csak a püspök által megszentelt müronnal lehet végezni (vö. CCEO 695,1).

A keleti egyházak gyakorlata inkább a keresztény beavatás egységét emeli ki. A latin Egyház gyakorlata viszont szemlélteti az új keresztény közösségét a püspökével mint olyannal, aki egyháza egységét, katolicitását és apostoliságát őrzi, és ezáltal biztosítja az összetartozást Krisztus Egyházának apostoli eredetével.

II. A bérmálás szertartása és jelei

E szentség szertartásában figyelmet érdemel a *megkenés* jele, és az, amit a megkenés jelez és kifejez: a lelki *pecsét*.

A megkenésnek az ókori és a szentírási szimbolikában gazdag jelentése van: az olaj a túláradó bőség (vö. MTörv 11,14) és az öröm (Zsolt 23,5; 104,15) jele; megtisztít (fürdő előtti és utáni megkenés) és rugalmassá tesz (az atléták és birkózók megkenése); a gyógyulás jele, mert enyhíti a zúzódások és sebek fájdalmát (vö. Iz 1,6; Lk 10,34), széppé, egészségessé és erőtől duzzadóvá tesz.

Az olajjal való megkenés mindezen jelentései megismétlődnek a szentségi életben. A keresztség előtti megkenés a katekumenok olajával megtisztítást és megerősítést jelent; a betegek megkenése gyógyulás és megerősítés. A szent krizmával való megkenés a keresztség után, a bérmáláskor és a papszenteléskor az Istennek szenteltség jele. A bérmálás által a keresztények, vagyis a „fölkentek” fokozottan részesednek Jézus Krisztus küldetésében és a Szentlélek teljességében – ami Krisztust eltöltötte –, hogy egész életük Krisztus jó illatát (vö. 2Kor 2,15) árassza.

E megkenés által a bérmálkozó megkapja a „jegyet”, a Szentlélek pecsétjét. A pecsét (a mindennapi gyakorlatban) a személy szimbóluma (vö. Ter 38,18; Én 8,6), tekintélyé-

nek (vö. Ter 41,42), tulajdonjogának (vö. MTörv 32,34) jele egy tárgyon – így jelölték meg az ókorban a katonákat a vezéreik és a rabszolgákat uraik pecsétjével –; érvényessé tesz egy jogi aktust (vö. 1Kir 21,8) vagy egy dokumentumot (vö. Jer 32,10) és bizonyos körülmények között titkosítja azt (vö. Iz 29,11).
Maga Jézus kijelenti, hogy Ő meg van jelölve Atyja pecsétjével (vö. Jn 6,27). A keresztény is meg van jelölve egy pecséttel: „Isten az, aki minket veletek együtt megerősít és fölken Krisztusban. Pecsétjével megjelölt minket és foglalóul szívünkbe árasztotta a Lelket." (2Kor 1,21-22) A Szentlélek e pecsétje azt jelenti, hogy az ember egészen Krisztushoz tartozik, végleg az Ő szolgálatába van állítva, de azt is jelenti, hogy ígéretet kapott az isteni oltalomra a végső idők nagy megpróbáltatásában (vö. Jel 7,2-3; 9,4; Ez 9,4-6).

A BÉRMÁLÁS KISZOLGÁLTATÁSA

A bérmáláshoz hozzátartozó fontos cselekmény a krizmaszentelés, mely megelőzi a bérmálás szertartását. A püspök a krizmamisében az egész egyházmegye számára szükséges krizmát Nagycsütörtökön konszekrálja.
Amikor a bérmálást a keresztségtől elkülönítetten szolgáltatják ki, mint a római szertartásban általában, a szentség liturgiája azzal kezdődik, hogy a bérmálkozó megújítja a keresztségi ígéreteket és hitvallást tesz. Így válik nyilvánvalóvá, hogy a bérmálás a keresztséghez kapcsolódik (vö. II. Vatikáni Zsinat Sacrosanctum concilium 71). Amikor felnőttet keresztelnek, az közvetlenül a keresztség után részesül a bérmálás szentségében és az Eucharisztiában (vö. CIC 866).
A római szertartásban a püspök kitárja karjait az összes bérmálandó fölé – e gesztus az apostoli idők óta a Lélek ajándékozásának jele. Közben kéri a püspök a Szentlélek kiáradását:
„Mindenható Isten, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak Atyja, ki e szolgáidat vízből és Szentlélekből új élettel ajándékoztad meg, megszabadítván őket a bűntől, Urunk, küldd le reájuk a Vigasztaló Szent Lelket; add nekik a bölcsesség és az értelem lelkét, a jótanács és az erősség lelkét, a tudomány és a jámborság lelkét; töltsd be őket félelmed lelkével. Krisztus, a mi Urunk által." (Ordo confirmationis, 25)
Ezután következik a szentség lényeges mozzanata. A latin szertartásban „a bérmálás szentségének kiszolgáltatása a homlokon való megkenéssel, kézrátétel közben és e szavakkal történik: *Accipe signaculum doni Spiritus Sancti«, vagyis: »Vedd a Szentlélek ajándékának jelét.* (VI. Pál pápa: Divinae consortium naturae AAS 63)

SZENTMISÉINK RENDJE:
Taksony
Szent Anna templom
vasárnap ½ 9 óra,
hétköznap
hétfőn és pénteken, valamint
szombaton este 6 óra,
csütörtök reggel 8 óra
Dunaharaszti
Szent István plébániatemplom
vasárnap
reggel 7 óra és de ½ 11 óra,
hétköznap hétfőtől csütörtökig
reggel 7 óra,
elsőpénteken este ½ 5 óra
Ligeti Szent Imre kápolna
vasárnap de ½ 10 óra,
pénteken reggel 7 óra,
szombaton este ½ 5 óra
***
Fogadóóra:
A dunaharaszti Főplébánián
szerdán du 4-6 óráig
(kivéve ünnepek)

III. A bérmálás hatásai

A szertartásból nyilvánvaló, hogy a bérmálás szentségének hatása a Szentlélek sajátos kiáradása, amint az egykor, Pünkösd napján az apostolokkal történt.
Ezért a bérmálás növeli és elmélyíti a keresztségi kegyelmet:

- mélyebben meggyökereztet bennünket az istengyermekségben, melyben azt mondhatjuk: „Abba, Atya" (Róm 8,15);
- erősebben egyesít bennünket Krisztussal;
- gyarapítja bennünk a Szentlélek ajándékait;
- tökéletesebben kapcsol az Egyházhoz (vö. II. Vatikáni Zsinat: Lumen gentium 11);
- nekünk ajándékozza a Szentlélek sajátos erejét, hogy Krisztus igaz tanúiként szóval és cselekedettel terjesszük és védelmezzük a hitet, Krisztus nevét bátran valljuk meg és ne szégyenkezzünk a Kereszt előtt (vö. Firenzei Zsinat Decretum pro armenis DS 1319; LG 11,12).

A bérmálást, a keresztséghez hasonlóan, melynek beteljesedése, csak egyszer szolgáltatják ki. A bérmálás ugyanis a lélekbe eltörölhetetlen lelki jegyet (karaktert) nyom (vö. Trienti Zsinat 7. sessio Decretum de sacramentis DS 1609), ami annak a jele, hogy Jézus Krisztus egy keresztényt Lelkének pecsétjével megjelölt, és fölülről származó erőbe öltöztette, hogy az Ő tanúja legyen (vö. Lk 24,48-49).
Ez a „karakter" tökéletesíti a hívők keresztségben kapott általános papságát. A megbérmált „megkapja a hatalmat, hogy a Krisztusba vetett hitet nyilvánosan mintegy hivatalból (quasi ex officio) szavakkal megvallja" (Aquinói Szent Tamás Summa theologiae III,72,5 ad 2).

IV. KI VEHETI FÖL A SZENTSÉGET?

Minden megkeresztelt ember, aki még nincs megbérmálva, bérmálkozhat és meg is kell bérmálkoznia (vö. CIC 889,1). Mivel a keresztség, a bérmálás és az Eucharisztia egységet alkot, „a hívők (...) kötelesek ezt a szentséget megfelelő időben fölvenni" (CIC 890), mert a bérmálás és az Eucharisztia nélkül a keresztség szentsége ugyan érvényes és hatékony, de a keresztény beavatás befejezetlen marad.
A latin szokás évszázadok óta az „aetas discretionist", az 'értelem használatának' korát jelöli meg alsó korhatárul a bérmálás fölvételéhez. Halálveszélyben azonban a gyermekeket is meg kell bérmálni, akkor is, ha még nem jutottak el értelmük használatára (CIC 891; 883,3).
Ha a bérmálást olykor a „keresztény nagykorúság szentségének" nevezik is, a hitbeli felnőttséget nem szabad azonosítani a természetes felnőttkorral. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a keresztségi kegyelem ingyenes és érdemeket megelőző kiválasztás kegyelme, mely nem igényli a „jóváhagyást" ahhoz, hogy hatékony legyen.

Ezért a bérmálási előkészítésnek arra kell irányulnia, hogy a keresztényt Krisztussal szorosabb egységre, a Szentlélekkel – működésével, ajándékaival és irányításával – elevenebb kapcsolatra vezesse, hogy ezáltal a keresztény élet apostoli kötelezettségeit jobban vállalhassa. Így a bérmálási oktatásnak arra kell törekednie, hogy fölébressze a Jézus Krisztus Egyházához tartozás érzékét, mind az egyetemes Egyház, mind a plébániai közösség vonatkozásában.

A bérmálás fölvételéhez szükséges a kegyelem állapota. Gyónáshoz kell folyamodni, hogy a Szentlélek ajándékának fogadására a lélek megtisztuljon. Ezen kívül buzgó imádsággal kell készülni arra, hogy a Szentlélek erejét és kegyelmeit belső készséggel fogadják (vö. ApCsel 1,14).

V. A bérmálás kiszolgáltatója

A bérmálás eredeti kiszolgáltatója a püspök (LG 26).

Jóllehet, ha szükséges, a püspök fölhatalmazást adhat papoknak bérmálásra (CIC 884,2), neki magának kell bérmálnia, hogy feledésbe ne menjen, éppen ennek érdekében vált ketté időben a bérmálás és a keresztelés. A püspökök az apostolok utódai, ők kapták meg az egyházi rend szentségének teljességét. Amikor ők bérmálnak, az jól kifejezi, hogy e szentség hatására a megbérmáltak szorosabban kötődnek az Egyház apostoli eredetéhez és azon küldetéséhez, hogy tanúskodjék Krisztusról.

Ha egy keresztény halálveszélyben van, bármely pap megbérmálhatja (CIC 883,3). Az Egyház ugyanis nem akarja, hogy egyetlen gyermeke, még a legkisebb is úgy távozzon ebből a világból, hogy a Szentlélek által a krisztusi nagykorúság ajándékával nem válik teljessé.

(Koczka Tamásné)

Dombi Márk dr. S. O. Cist. *Az Oltáriszentség, a szeretet köteléke*

A keresztény élet a maga természetfölöttiségében az Istennel való egyesültség. Ennek létrehozó oka a megszentelő malaszt, Istennek az a fölséges ajándéka, mely áthatja lelkünk legmélyét s mint Szent Péter mondja (2Pét 1,4), bizonyos módon az isteni természet részesévé tesz bennünket, a nélkül azonban, hogy emberi mivoltunk, lényegünk fölszívódnék, különvalóságát elvesztené az istenségben. Ez az egyesülés lényege szerint ugyanaz mindenkiben, aki a kegyelem életét éli; de különböző fokozata van, mely egyrészt és elsősorban Isten akaratától függ, aki ajándékait szabadon osztogatja, másrészt pedig a mi egyéni közreműködésünktől. Sokféle eszköz van, melyet Isten akarata szerint fölhasználhatunk arra, hogy a vele való egyesülést minél szorosabbra fűzzük s a megszentelő malasztban magszerűleg bennlévő isteni életet minél tökéletesebb kibontakozásra juttassuk.

Mindez azonban csak akkor emeli igazán és hathatósan lelkiéletünket s éri el célját, ha forrása, állandó kísérője és táplálója a szeretet. Ami ezt a szeretetet bennünk fokozza, az fokozója, fejlesztője, kivirágoztatója lelkünkben a kegyelemben gyökerező isteni életnek is. S mert az Oltáriszentség azt foglalja magában és nyújtja nekünk, aki maga a lényegi szeretet (1Jn 2,16), nyilvánvaló, hogy természeténél fogva legalkalmasabb arra, hogy a szeretet tüzét, melyet Isten a megszentelő kegyelemnek belénköntésével egyidejűleg már fölgyújt bennünk, táplálja, egyre forróbbra hevítse és ebben a tűzben mind bensőségesebbé forrassza össze Istennel való kegyelmi egyesültségünket. A szentáldozás ebben az értelemben a lelkiéletnek betetőzése, mint Szent Tamás mondja: *„Per hoc sacramentum augetur gratia et perficitur spiritualis vita, ad hoc quod homo in seipso perfectus existat per conjunctionem ad Deum.”* 72 (III. 79, a. 1. ad 1.) Innen van, hogy a lélek – mint ugyancsak Szent Tamás mondja – a szentáldozásban nagy gyönyörűséget érez és szinte megittasul Isten jóságának édességétől. (Uo. ad 2.) Tudjuk, érezzük, hogy a természetes szeretet is egyesülésre törekszik s addig nincs nyugta, míg el nem éri az egybeolvadásnak adottságai között a lehető legnagyobb fokot. Isten szeretete fölöttünk állandóan égő, tüzes nap, mely végtelen nagyságában mágneses erővel von magához bennünket. Minél jobban fölmelegszik szívünk az eucharisztikus Jézus Szívén s minél jobban megtisztul annak kohójában minden gátló salaktól: annál nagyobb könnyedséggel s örömmel enged a vonzásnak. Szinte repül az Isten felé, hogy abba a tűztengerbe belezuhanjon, a földi ember halálát lelje benne s éljen az új, a Krisztus hasonlóságára alakult ember; élje már a földön azt az isteni életet, mely majd az örökkévalóságban borul teljesen virágba és éri el Isten szándékai szerint való teljességét.

Megjelent Bangha Béla S.J. Az Eucharisztia – Az Oltáriszentség tanának hittani és erkölcsi tartalma című, 1938-ban megjelent kötetében

KÉSZÜLÜNK

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus egyházunk rendszeresen megrendezett, világméretű eseménysorozata, melynek célja az Oltáriszentség megismerésének és tiszteletének elmélyítése. Az eseményeknek a család, a béke és a szabadság egyetemes értékei, valamint az új evangelizáció szükségessége áll középpontjukban. A néhány évente (jelenleg négy) más helyszínen megrendezett eseménynek mindig előre meghirdetett jelmondata van, szervezője a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottsága. Célja, a katolikus hívek hitbeli, tudásbeli, hitvédelmi megerősítése, annak kinyilvánítása, hogy az egyház életének forrása és csúcsa az Eucharisztia.

A kongresszust kezdeményező Émilie-Marie Tamisier, aki egy dél-franciaországi asszony volt, eleinte zarándoklatokat szervezett. Az első alkalom 1874-ben, Avignonban volt, majd kis idő múlva Arsban, következő évben pedig Douaiban, ahol már ötvenezer hívő és öt püspök vett részt a zarándoklaton. Ennek a sikernek megörülve a francia eucharisztikus mozgalom vezetői elhatározták, hogy a zarándoklatokat minden évben megtartják, s külön kongresszussal zárják le őket. Így került sor 1875 szeptemberében az első nemzeti eucharisztikus kongresszusra, Faverney-ben. A rendezvények fő célja, hogy a liberalizmus okozta lelki károkat enyhítsék, ezért papok és hívők összefogásával egyre több társulat alakult a hitélet védelmére. Imacsoportok, oltáregyletek jöttek létre Európa-szerte, így az Eucharisztia tisztelete is megújult. Célul tűzték ki, hogy a legszentebb Oltáriszentség tiszteletét egyesítsék nagy létszámú eseményekkel, s így tegyék fogékonnyá az embereket az eucharisztikus „jelenlét" iránt, s egyúttal felmutassák a katolikusok számára, hogy milyen sokan vannak és együtt milyen erősek. A francia Harmadik Köztársaság azonban sorra hozta az egyházat ellehetetlenítő törvényeket, így egy időre nem tudták megtartani a kongresszust.

Csak 1881-ben kerülhetett sor újabb eucharisztikus kongresszus megtartására az észak-franciaországi Lille-ben, ez volt az első, amelyik már a határokon is átívelt. A három napos ünnepség szentmisékkel, szentségimádásokkal, körmenettel és elmélkedésekkel telt. Résztvevői főképp franciák voltak, de jöttek a szomszédos országokból, sőt Közép-Európából, Mexikóból és Chiléből is zarándokok. A rendezők felállítottak egy bizottságot, az Állandó Nemzetközi Előkészítő Bizottságot, melynek vezetője Lille ordináriusa, a cambray-i érsek lett. Itt tervezték meg a jövőbeni kongresszusok kereteit, amelyek előadásokat, beszámolókat, szentmiséket és záró körmenetet tartalmaztak. A kongresszus megtartása máig folytonos, változó időközönként, de mindig megtartják a világ legkülönbözőbb helyszínein. Hosszabb kihagyást csak a két világháború okozott. Utoljára 2016-ban a Fülöp-szigeteki Cebuban volt a kongresszus megrendezve, ahol Ferenc pápa bejelentette, hogy az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus ismét Magyarországon, Budapesten lesz megtartva.

Nagy öröm ez számunkra, hiszen újra otthont adhatunk ennek a gyönyörű eseménynek. 1938-ban ugyanis Budapesten zajlott a 34. kongresszus, aminek köszönhetően fővárosunk akkor, ahogy a pápa követe, Pacelli bíboros fogalmazott, a „béke és a szeretet városává" változott „egy felfordult világ közepén". Európában ugyanis a hangulat ekkor már feszültséggel teli volt, a következő évben kitört a második világháború. A kongresszusnak ezért nem véletlenül a „vinculum caritatis" jelszavat adták, ami szerint az Oltáriszentség a szeretet köteléke. Az esemény megrendezésének jogát nem csak Serédi Jusztinián hercegprímásunknak köszönhetjük, hanem annak is, hogy 1938-ban ünnepelte hazánk az 1083-ban szentté avatott Szent István király halálának 900. évfordulóját. Az ezt megelőző évet a lelki előkészülés jegyében szent esztendővé nyilvánította az egyház, amit a Szent István bazilikában indítottak el. Az Oltáriszentségben való hithez kapcsolódó rendezvényeket szerveztek és lelkigyakorlatok indultak, ezekbe igyekeztek minél több embert bevonni.

A kongresszus főbizottságának elnökségét Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás és Nagy Elek pápai követ vezette. Az elnökség tagjai között voltak többek között Bangha Béla JS, Czapik Gyula, egri érsek, Huszár Károly volt miniszterelnök és Mihalovics Zsigmond, az Actio Catholica országos igazgatója. Az egyházon belül a szervezés munkálatait az Actio Catholica szervezeti hálózatára építették. (Ez a szerveződés a katolikus egyház kiemelkedően fontos mozgalma volt világszerte az első világháború és a második vatikáni zsinat közötti időszakban, hogy a világi híveket jobban bevonják az egyház életébe.) A 34. Eucharisztikus Világkongresszus május 25. és 29. között zajlott, de számos rangos rendezvényt tartottak azon a héten, nem csak a hivatalos napokon. A rendezvényt a Hősök terén nyitották meg.

A világkongresszus a két világháború közötti Magyarország legnagyobb szabású egyházi és társadalmi eseménye volt, az esemény pompája csak az 1896-os millenniumi ünnepségekhez volt hasonlítható. Számos országból érkeztek zarándokok, számuk ötvenezer körül volt, itthonról pedig a becslések szerint több millió magyar vett részt az eseményeken. A megjelent egyházi méltóságok sorában 14 bíboros, 48 külföldi érsek és 97 püspök foglalt helyet. A legfőbb látványosságok a Margit-szigetnél zajló hajóskörmenet és a gellért-hegyi tűzijáték voltak. A pápai követ által bemutatott május 29-i szentmise után a Vatikáni Rádión keresztül XI. Piusz pápa köszöntötte a résztvevőket. Az eseményekről készítette Zombori Vilmos az első magyar színes némafilmet. A budapesti kongresszus, az akkor élő magyaroknak életre szóló élményt jelenthetett. Nem csak a hitet erősítette meg, hanem a nemzeti öntudatot is, ami akkor számos sebből vérzett. A trianoni események után erőn felül küzdő magyar nemzet megmutathatta újra a világnak, hogy ő a kereszténység egyik védőbástyája a hitet bomlasztó erőkkel szemben.

2020. szeptember 13-20 között pedig ismét Magyarországon kerül megrendezésre, ezúttal az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus, melyet 2016 januárjában, a fülöp-szigeteki Cebuban jelentett be Ferenc pápa. A hitéleti

célokon túl most is vannak kulturális és társadalmi célok. Lehetőségünk adódhat ugyanis nemzetközi szinten bemutatni a magyar egyház, társadalom aktuális kérdéseit, történelmi és kulturális, lelki sajátosságait, alkalom lesz a felekezetközi párbeszédre is (A NEK Általános Titkárságának 2017-es arculati kézikönyvéből).

A lelki felkészülés már zajlik. A folyamat hivatalosan 2016 májusában Piero Marini érsek, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottsága elnökének négynapos látogatásával kezdődött. Majd megalakult a Budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Általános Titkársága, melynek főtitkárává Erdő Péter Fábry Kornélt, a Kaposvári egyházmegye papját nevezte ki. A teológiai bizottság meghatározta a kongresszus témáját és az azt kifejező jelmondatot: „Minden forrásom belőled fakad", amit Ferenc pápa jóváhagyott. A lelkipásztori előkészítő bizottság egy hároméves felkészülési időszakot tervezett, a tematikus évek pünkösdtől pünkösdig tartanak. Az első év jelmondata: „Az Eucharisztia mint az egyéni keresztény élet forrása" volt, ami az Oltáriszentséggel való személyes viszonyt kívánta elősegíteni. A második év „Az Eucharisztia, az Egyház forrása" jelmondattal a közösség felé nyitott, hiszen az egészséges közösség Krisztus-központú és gyarapodó közösség. A harmadik év fő feladata pedig a misszió: „Az Eucharisztia forrás a világ számára".

2017 Úrnapján olvasták fel a templomokban a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevelét, melyben meghirdették a kongresszust minden hívőnek. Számos alkotói pályázat került meghirdetésre, mint a NEK himnuszának megkomponálása, gyermekek részére nemzetközi rajzverseny, a NEK logója vagy egy húszezer fős gospelkórus megszervezése. A NEK nyertes logóját Lampert János grafikus művész alkotta. A logóban elhelyezett ostya közepén a kereszt a Golgotát, a piros szín Jézus szeretetét és emberekért vállalt kereszthalálát fejezi ki. Az Oltáriszentségből fakadó forrás a Kongresszus mottóját ábrázolja, a négy vonalban aláhulló víz a négy evangélista által szétterjedő Örömhírt mutatja. A kép alsó részén hullámzó folyó az Egyház örömhírvivő tevékenységét fejezi ki és egyben a Budapesten keresztülfolyó Dunára is utal. A logó három színe: piros, arany és égszínkék az ikonfestés hagyományainak megfelelően jelképezi a Szentháromságot, ugyanakkor megegyezik Budapest zászlajának korábbi színeivel is. A logó alsó részén olvasható felirat pedig nemzeti színeinkkel íródott.

Az Eucharisztikus Kongresszus missziós keresztje rendkívül egyedi, Ozsvári Csaba ötvösművész alkotása. Ez egy három métert meghaladó magasságú tölgyfa kereszt, melyet honfoglaláskori motívumokkal díszített bronz borítás ékesít. Tizennyolc ereklyét hordoz, és a Szent kereszt egy darabját is magába foglalja. Eredetileg 2007-re, a Budapesti Városmisszióra készítették, majd 2017-ben a magyar katolikus püspökök ad limina látogatása során Rómába is elvitték, hogy Ferenc pápa áldását is megkapja. Tavaly a Világkongresszus előkészítéseként útjára indították a Kárpát-medencében, hogy bejárja a katolikus egyházmegyéket.

Idén május 2-án indult a visszaszámlálás, akkor 500 nap maradt a kongresszusig. Ebből az alkalomból 500 fős gyermekkórus énekelt délben a Szent István-bazilika előtt, Budapesten. A kicsik a pólójukon a NEK mottóját viselték. A NEK Általános Titkársága május 8. és 11. között találkozót hívott össze Budapesten. A négynapos konferenciáról május 10-én tartottak sajtótájékoztatót, melyen jelen volt Piero Marini érsek, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Tanácsának elnöke, Vittore Boccardi, a pápai tanács titkára, Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, Mohos Gábor segédpüspök, Fábry Kornél, a

2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) Általános Titkárságának főtitkára és Zsuffa Tünde, a NEK Általános Titkárságának sajtófőnöke és kommunikációs igazgatója.

A kongresszus több helyszínen fog majd zajlani, bejárva gyönyörű fővárosunkat. Főbb helyszínek lesznek: a Szent István Bazilika, a Margit-sziget, a Belvárosi templom, ahol koncertek és szentségimádás zajlik majd, a Kossuth téren szentmise lesz, a Hungexpon katekézisek, tanúságtételek, szentmisék és fakultációk lesznek, a Művészetek Palotájában különféle kulturális programok, a Zeneakadémián klasszikus koncertek, az Andrássy úton eucharisztikus gyertyás körmenet és a Hősök terén lesz végül a Statio Orbis, ami a nemzetközi kongresszusok záró eseménye, ahol Isten áldását kérik az egész világra. A hetet megelőzően pedig három napon keresztül teológiai szimpóziumot is tartanak majd Esztergomban, amire szintén várják a résztvevőket.

A programokra való regisztráció szeptember 13-tól él hivatalosan. A kongresszus honlapján rengeteg információt találhatunk. Rendkívüli lehetőségünk lesz arra, hogy hitünkben megerősödnünk. Akár önkéntesként, akár résztvevőként, mindenképp érdemes ellátogatnunk az eseményre, ha nem is a teljes hétre, de egy-egy napra feltétlenül. Magyarként, házigazdaként talán kicsit kötelességünk is, hiszen az életre szóló élményért cserébe jó hírünket vihetik szerte a világba.

Ráthi Marianna

Isten mosolyává válni az emberek körében!

Interjú Bógár Zsolt káplán atyával

Szeretettel köszöntöm körünkben Bógár Zsolt atyát, aki újmisés papként érkezett hozzánk, 2019. augusztus 1-vel nevezték ki kápláni szolgálatra egyházközségeinkbe. Nem egészen ismeretlenül jött, hiszen diakónusként már megfordult nálunk, és sokunkban megmaradt lelkes prédikációja.

– Kedves Zsolt atya! Kérlek, mutatkozz be Krisztus fénye újságunk olvasóinak! Honnan érkeztél közénk?

– A nevem Bógár Zsolt, huszonöt éves vagyok, és az idei augusztussal kerültem kápláni szolgálatra Dunaharasztiba és Taksonyba. Kispapi éveimet boldog gyermekkor előzte meg Nógrád megyében, Mohorán, ahol szüleimmel és húgommal éltem. Általános iskolám első három évét szülőfalumban jártam, majd negyedik évtől kezdődően Balassagyarmaton, a Kiss Árpád Általános Iskolában fejeztem be. A középiskolát ugyancsak Balassagyarmaton, a Mikszáth Kálmán Gimnáziumban végeztem el. Iskolás éveim alatt már formálódott bennem a kezdetektől vallott gondolat: Pap szeretnék lenni.

– A hitedet családodban alapozták meg. Kik erősítették benned a papi hivatást? Kik voltak segítségedre példájukkal vagy döntésedben?

– A hivatás valódi felismerésében nagy és hangsúlyos szerepet játszottak az akkor Balassagyarmaton szolgálatot teljesítő szalézi atyák, többek között Hartai Gábor atya, a Mohorán szolgáló Zöldi Sándor atya és plébánosom, Ipolyi Károly atya. Egyre inkább közelebb kerültem Istenhez; az emberek felé irányuló többrétű szolgálat valódi boldogságot adott. Megannyi szerető és segítő emberrel ajándékozott meg az Úr. Rendkívül hálás vagyok anyukámnak és apukámnak, akik szigorúan, de szeretetteljesen neveltek, s e nevelés segített meghallani az Úr hívó hangját.

– Merre vezetett utad a középiskola után?

– 2012-ben indult útjára az álom, amikor Beer Miklós püspök atya felvett a Váci Egyházmegye papnövendékeinek sorába. Egy csodálatos évet tölthettem Vácott, ahol számtalan barátságra tettem szert, némi ismeretet szereztem az egyházmegyémről, és ezek által még inkább megerősödött az Úrtól szívembe vésett vágyakozás.

– Ez egy előkészítő év volt, hogy közelebbről lásd, igazán milyen feladatokkal találkozhatsz majd a papi életben. S ezután kezdődtek meg a komoly tanulmányok.

– 2013 szeptemberében költöztem be Egerbe, és ezzel megkezdtem papságra való lelki és szellemi felkészülésemet. A hat év során sikerült az Úrnak átadni több olyan dolgot, ami megszentelésre szorult. Hálás vagyok az itt töltött hat esztendőért, ahol megismertem leendő paptestvéreimet, és őszinte barátságok szövődtek, elmélyülhettem a teológia tudományában, a lelki életben pedig jártasságot szerezhettem, hogy segítségére lehessek másoknak, amikor az Urat akarják megszólítani.

– Mikor szenteltek diakónussá?

– 2018 júniusában, Vácott. Ezután nem sokkal jártam Dunaharasztiban és Taksonyban, a Szent Anna búcsún. Ekkor láthattam a közösségeket, és ők is hallhattak engem. Megjegyzem, ekkor még eszembe sem jutott, hogy ezeknek a közösségeknek egy év múlva én is tagjává leszek. A tavalyi nyár végeztével, szeptember elsején, elfoglaltam a püspököm által kijelölt első szolgálati helyemet Cegléden, Szecsődi Péter atya mellett, ahová diakónusi gyakorlatra küldtek. Sokat tanulva plébánosomtól az imádságról és a lelkipásztori életről, lelkesen vettem ki részemet a sokrétű szolgálatból. A katolikus iskolában, ifjúsági közösségekben, katekéziseken, bibliaórákon, a ceglédi Mária Rádióban testvéreimmel együtt haladtam Jézus Krisztus felé. Ezért a négy hónapért is hálát adok az Úrnak és örömmel emlékezem rá.

– Ezek a tevékenységek már nagyon közel állnak a vágyott papi szolgálathoz. Itt már komoly feladatokat kaptál, melyeknek gondolom, most nagy hasznát veszed, hisz nálunk is gazdag közösségi élet zajlik, hittanórák is vannak bőven. Sőt, már egy Mária Rádió által felvett szentmisét is bemutattál. Térjünk vissza még a készületekhez!

– A félév elteltével visszatértem Egerbe, befejeztem tanulmányaimat, diplomát szereztem. A papszentelésig hátralévő négy hónapban számtalan lehetőségem nyílt, hogy számba vegyem mindazon személyeket, történéseket, melyek segítettek az esztendők folyamán. Testben és lélekben egyaránt készültem a papszentelésre.

– S eljött a várva várt nagy nap. Megosztod az örömteli esemény történéseit?

– Nagyon gyorsan érkezett el, 2019. június 22., a papszentelés napja. Az Úr csodás módon megjutalmazott, és ezért az ajándékért, ami nem más, mint maga a papság, nem győzök hálát adni neki. Június 23-án ünnepeltem az első szentmisémet Mohorán, két püspök, húsz pap – többek között Láng András kanonok atya –, huszonhét kispap és több mint háromszázötven hívő jelenlétében. Tudom, hogy az igazi formálódás valóságban akkor kezdődött el, amikor pappá szenteltek. A cél az, hogy a rám bízottakkal együtt lehessek majd Istenünknél az örök életben. Isten áldását kérem mindazokra, akik az Úr oltárához vezettek!

– Mi a papi jelmondatod, mely egyúttal célodat is megfogalmazza?

– Jelmondatomként Ferenc pápa szavait választottam, melyeket a *Gaudete et exultate* kezdetű buzdítás 27. pontjában találtam. *„Isten az Ő üzenetét, a te életeden keresztül akarja közölni a világgal.”* Az Isten üzenete az evangélium, a jó hír.

– Ezt örömmel halljuk és tapasztaljuk nálad, hiszen mindig mosolyogva beszélsz az emberekhez.

– Számomra az öröm, a nevetés, a humor elválaszthatatlan része keresztény életemnek. Az igazi öröm, hogy van Istenünk, és Isten végtelenül szeret minket. Szeretném, ha Isten örömet adó üzenetévé válna papi életem. Dunaharasztiban és Taksonyban is egy a célom: Isten mosolyává válni az emberek körében! Szerencsénk, hogy az öröm, a nevetés, nagyon „ragadós”.

– Most sok ismeretlen emberrel találkozol, sok feladat vár a három egyházközségben, könnyebb és nehezebb helyze-

tekkel találkozol, de reméljük, itt is segít derűd és nyitottságod.
– Amennyire lehet, folyamatosan ismerkedem az emberekkel az egyházközségeinkben. Úgy érzem, hogy helyemen vagyok. Péter apostollal együtt mondhatom: Uram jó nekem itt lenni. Láng András plébános atyával, akit korábbról már ismerek, örömmel dolgozom együtt és szívesen tanulok tőle.
– Mi azt kívánjuk neked, tapasztald meg az itt élő emberek szeretetét, segítségét, szerezz minél több örömteli élményt, és legyél sikeres a hit átadása terén is!
– Kérem, imádkozzanak értem, hogy jó pásztora lehessek a rám bízottaknak! Én magam is, minden tőlem telhetőt megteszek, hogy az Úr öröme betöltse az itt élő emberek szívét.
– Köszönöm a beszélgetést; kérjük a jó Isten áldását papi életedre, szolgálatodra!

Czifra Lászlóné

TÁMOGASSA ÖN IS A LIGETI TEMPLOM ÉPÍTÉSÉT!

Dunaharaszti Szent Imre Római Katolikus Templomért Alapítvány számlaszáma
11600006-00000000-09873755

Hol tartunk a dunaharaszti ligeti új templom építésével?

2019. július 7-én, vasárnap a kistemplomból átköltöztünk az új templomba, s azóta minden szentmisét ott tartunk. Ez a munkatársaknak és nekünk, papoknak is elég vesződséggel jár, de vállaljuk, mert a hiányosságok ellenére, a tágas szép templomban így is sokkal jobbak a feltételek, mint a régiben.
Tudomásul kell azonban venni mindenkinek, hogy az új templom még nincs kész. V annak ideiglenes megoldások, hiányzik még sok minden a teljes elkészülésig.
Több minden van folyamatban, előkészületben, például a fűtés, a hangosítás, a vizesblokk, a berendezések a gyermekszobában, a sekrestyében stb…
Ezért továbbra is várjuk a támogatást a kedves testvérektől, mert még sok feladat van, aminek megoldása anyagiakat igényel.
Ezúton köszönjük meg mindenkinek az eddigi anyagi támogatást és a sok-sok munkát, amelyet eddig végeztek a templomunkban és templomunk körül.

András atya

Kedvesség Atyja,
köszönöm a fiatalok lelkesedését és örömét.
Bennük találom az álmot, az idealizmust és az erőt,
hogy ez a világ békésebb és igazságosabb hely legyen.
Áraszd ki Szentlelkedet közösségeinkre, hogy több generáció
találkozóhelyei legyenek, és együtt legyenek veletek,
és ünnepeljék a jelenlétüket közöttünk.
Lehet, hogy a fiatalok lelkesedése az egyházban
egy új missziós szellem motívuma, amelyet az öröm jelez,
különösen azok között, akiknek erre a leginkább szükségük van;
a legszegényebbek, a leginkább hátrányos helyzetűek,
azok, akik elvesztették a reményt. Ámen

(Ferenc pápa imája a fiatalokért)

Egyházközségeinkben útjára indul az ifjúsági közösség. Azon fiatalok jelentkezését várom, akik a 14. életévüket betöltötték. A közösségi alkalmak egyaránt szólnak azoknak, akik már bérmálkoztak, és azoknak, akik szeretnének a bérmálás szentségéhez járulni. Az ifjúsági közösség alkalmain való részvétel egyben bérmálkozási felkészítő is. Az alkalmak októbertől kezdődnek. Miután a jelentkezés megtörtént, a részt venni kívánókkal, egy közös találkozáson megbeszéljük az „ifi közi” időpontjait. Ha közösségre vágysz, és „jó fej” emberekkel akarsz együtt lenni, jelentkezz, mi várunk szeretettel! ***Zsolti atya***

E-mail: bogarzsolt94@gmail.com
Messenger: Ifjabb Bógár Zsolt
Telefonszám: 06-30-289-6868

Hogyan érthetjük meg Jézus tanítását a példabeszédeken keresztül?

Kedves Olvasók!
Az evangélium örömhíre sokszor történeteken keresztül szól hozzánk. Már az Ószövetségi Szentírásban is olvasunk tanító történeteket, példabeszédeket. Az Újszövetségben Jézus sokszor használja ezt a beszédformát üzenetének tolmácsolására. Elsősorban Jézus példabeszédeit akarom bemutatni a kedves olvasóknak. Előtte azonban a kinyilatkoztatás és a példabeszédek kapcsolatáról írok bevezetésül.

A példabeszéd a görög „parabolé" (parabola) szóból ered. Ami hasonlatot, példatörténetet jelent.
A keleti ember – ahol a Biblia is íródott – szívesen beszél és tanít hasonlatok formájában. Ez egyrészt színessé teszi a mondanivalót, másrészt általa jobban érthetővé válik, amit közölni akar a hallgatósággal.

Az Ószövetségi Szentírásban a próféták bőségesen használják a jelképes cselekedeteket a bűnök ostorozására, a nép hűtlenségének bemutatására, az isteni ígéretek hirdetésére és a szent történelem jelentős eseményeinek szemléltetésére. Ezek között gyakori a *pásztor,* a *házasság* és a *szőlő* hasonlata. Például *Isten a pásztor* a nép az Ő nyája, a hamis pásztorok a hamis próféták, akik a népet rossz irányba vezetik. A *házasságban* a vőlegény az Isten, a választott nép a mennyasszony, amilyen bensőséges kapcsolat van a házastársak között, olyan legyen Isten és a népe között a szeretet, a tisztelet, az engedelmesség. A *szőlő* hasonlatában Isten a szőlősgazda, a nép pedig a bőven termő szőlőtőkék.

Az egyik nagyon ismert és klasszikus példabeszédet Nátán próféta mondja el a helytelen útra tért Dávid királynak, aki elcsábította katonájának a feleségét és megölette a katonát, hogy végleg az övé legyen az asszony. (2Sám 12,1-15)
A próféták jelképes cselekedetei közül elég közismert Jeremiás próféta tette a működése alatt. Jeremiás vásárolt egy nagy agyagkorsót és azt a nép jelenlétében összetörte, majd azt mondta: így töri össze az Úr a nép ellenségeit, ha hozzá tér és parancsait megtartja.
Még egy jelentős ószövetségi példa. Ezekiel próféta jövendölése a csontmezőről, amely a feltámadás Jézusi tanításának előrevetítése is lehet; akik elestek a csatákban újra életre kelnek. (Ez 37,1-14)

Az Újszövetségi Szentírásban Jézus tanításában negyvenkét példabeszédet olvasunk az Evangéliumokban. Ilyen például, az Apostolok Cselekedeteiben Péter látomása a tisztátalan állatokról. (ApCsel 10,9-16) De Szent Pál is használ képeket, a lelki harc eszközeit a harcoló katona felszereléseihez hasonlítja, kard, pajzs, sisak (Ef 6,10-17).

Jézus példabeszédeiről, hasonlatairól általában
Jézus, hogy tanítását jobban megértsék vagy mondandóját érdekessé tegye, és így jobban megragadja hallgatói figyelmét, szereti a példákat, hasonlatokat.
Egyrészt valami hitigazságot akar megvilágítani, közelebb hozni az emberekhez, másrészt a helyes viselkedésre akar vezetni. Némelykor a mennyei Atyát akarja bemutatni, máskor a helyes emberi kapcsolatokról szól a példabeszédek által. A többi ember iránti felelősségről, a megbocsájtásról, önmagunk helyes értékeléséről tanít; vegyük komolyan az életet, az örök életre való felkészülést. Nagyon színes, változatos Jézus tanítási módszere.
Sok példabeszédet így kezd Jézus: *„Hasonlít a mennyek országa…"* Más helyeken így mondja: *„Isten országa olyan, mint…"* Egyszer Isten országáról beszél, máskor mennyek országáról. A kettő lényegében ugyanazt jelenti, de ezeknek is van két értelme. Jelenti egyrészt a földi keresztény életet, másrészt pedig az örök életet, örök sorsunkat.
Egy érdekesség a példabeszédek céljáról: egyszer Jézus azt mondja, azért tanít példabeszédekben, hogy az emberek jobban megértsek. Máskor pedig azért használja a példatörténetet, hogy csak az értse meg, aki megérdemli. *„Halljanak, de ne értsenek…"* (Mt 13,14-16) Olvassuk: *„Példabeszédekben sok mindenre tanította az embereket, az értelmét otthon az apostoloknak megmagyarázta."*
Még egy megjegyzés: Jézus példabeszédeit Máté, Márk és Lukács írja le. János evangéliumában két példabeszédszerű tanítás olvasható. Mindkettőt Jézus saját magáról mondja. Az egyik: *„Én vagyok a jó pásztor…"* (Jn 10,1-21). A másik a szőlőtő hasonlat. *„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők…"* (Jn 15,1-11).

Kedves Olvasók!
Mielőtt elkezdem az egyes példabeszédek bemutatását, leírom, hogyan olvassák ezeket a jézusi üzeneteket olyan módon, hogy be is fogadják azokat és lelki kinccsé váljanak. Négy feladat van egy-egy példabeszéd olvasásánál:

Képek - Vincent van Gogh: A Magvető, Rembrandt: A tékozló fiú, Takács István: A Jó Pásztor

Mielőtt elkezdjük olvasni, imádkozni kell a Szentlélek Úristenhez, hogy az olvasás lelkiéletünk javára szolgáljon.
1. Gondoljuk át, miről is szól a példabeszéd, kik a szereplői, mi a szó szerinti magyarázat, körülmények, elhelyezés abban a korban.
2. Mit akar tanítani a példabeszéd? Hittani vagy erkölcsi igazságot?
3. A tanítás mit mond nekem? Az én életemben mire kell odafigyelni, mit kell megváltoztatnom eddigi magatartásomon.
4. Hogyan tudom a magam életében megvalósítani a kapott üzeneteket?

Képek - Robert Scott Lauder és
idősebb Jan Brueghel: Jézus tanít a hegyen

Jézus példabeszédei a teljesség nélkül
Dúsgazdag és Lázár Lk 16,19
Elveszett bárány Lk 15,1
Engedetlen testvérek Mt 21,28
Farizeus és vámos Lk 18,9
Főhelyek válogatása Lk 14,7
Gazdag ember Lk 12,16
Gonosz szőlőmunkások Mt 21,33.
Hűtlen intéző Lk16,1.
Igazságtalan bíró Lk 18,1.
Irgalmas szamaritánus Ék 10,30
Jó pásztor Jn 10,1.
Királyi menyegző Mt 22,1; Lk 14,16
Kincsről, gyöngyökről és a hálóról Mt 13,44.
Konkoly Mt 13,24.
Kovász Mt 13,33.
Magvető Mt 13,3; Lk 8,4.
Meghasonlott ország Mt 12,25.
Mínákról Lk 19,11.
Mustármag Mt.13.31.
Növekedő vetés Mt 4,6.
Sziklára épített ház Mt 7,26; Lk 6,46
Szívtelen szolga Mt 18,23.
Szőlőmunkások Mt 20,1
Szőlőtő Jn 15,1
Talentumok Mt 25,14; Lk 19,11
Terméketlen fügefa Lk 13,6; Mk 11,20 és 13,28
Tékozló fiú Lk 15,11
Tíz szűz Mt 25,1
Virrasztó házigazda Mt 24,43
Az ég madarai és a liliomok hasonlata Mt 6,25
Példabeszéd célja, értelme Mt 13,10; Mk 4,10; Lk 8,9

Kedves Olvasók!
A következő számokban sorra veszek néhány példabeszédet és a leírtak alapján próbálom majd kielemezni azokat. Addig is olvasgassák Jézus tanítását. Keressék meg benne, mi az üzenete egy mai keresztény, Krisztus-követő számára. Jó munkát kívánok hozzá.

Szeretettel: András atya

HIRDETÉSEINK

Terményhálaadás
Taksonyban szeptember 29-én, vasárnap reggel ½ 9 órakor.

Szentségimádás
a dunaharaszti nagytemplomban minden csütörtökön délután 5 órakor,
Taksonyban minden hónap első hétfőjén este fél 7 órakor,

Gyermekmise
Taksonyban minden hónap második szombatján, az esti misén,
Dunaharaszti Ligeten minden hónap harmadik vasárnapján, délután 4 órakor

Betegek szentségének kiszolgáltatása október 19-én és 20-án, szombaton és vasárnap a szentmiséken.

Temetői ájtatosság és sírkőszentelés november 1-én délelőtt fél 11 órakor a dunaharaszti temetőben, délután fél 3 órakor a taksonyi temetőben.

Szent Imre búcsú november 10-én délelőtt fél 10 órakor a ligeti új templomban lesz.

Jubiláns házasok hálaadó szentmiséje
a dunaharaszti nagytemplomban november 17-én vasárnap délelőtt a fél 11 órai szentmisén,
a taksonyi templomban november 24-én, vasárnap a reggel fél 9 órai szentmisén lesz.

Az adventi gyertyagyújtások és hajnal misék
december 1-vel, Advent első vasárnapjával kezdődnek.

A 2019. Szent István napi búcsúi szentmisén elhangzottak.

A dunaharaszti Szent István templomban a szentmisét bemutatta és a szentbeszédet tartotta Bógár Zsolt káplán atya

Krisztusban kedves Testvérek!

Nagy szeretettel köszöntelek mindannyiótokat nagytemplomunk búcsúi ünnepi szentmiséjén, amikor is egy nagyszerű ember, Szent István király, az ő élete és példája tündöklik fölöttünk az oltáron. Az Ő közbenjárását kérjük most nemzetünkre, egész Dunaharasztira, a dunaharaszti közösségre, hogy mindannyian kitartóak és igazak tudjunk maradni abban a hitben, amelyben atyáink által részesedhettünk, és Jézus Krisztust megismertük. Az Úr oltára elé hoztuk most az új kenyereket, amelyeket megáldunk, s ezáltal jelképesen minden családnak a kenyerét, amely az asztalára kerül ma és egész esztendőben. Jézusnak hálát adunk, hogy megadja nekünk a mindennapi kenyeret, majd utána, bűnbánatunk jeleként, megáldalak titeket is a szenteltvízzel.

Köszönjük, Urunk, hogy összegyűjtöttél minket Szent István király ünnepén. Add, hogy most meghalljuk hívó hangodat, hogy újra fel tudjuk ajánlani magunkat Neked, a Te szent szívednek. Add, hogy újra Benned tudjunk bízni, aki a legjobbat akarod nekünk adni, és a legjobbat adod, aki élsz és uralkodol mindörökkön örökké.

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Főtisztelendő kanonok, plébános atya, tisztelt Cecília kórus, karnagy úr, jó volt benneteket hallani, kedves hazai csapatjátékosok és meghívott vendégek, mindannyiótokat nagy szeretettel köszöntelek templomunk búcsúünnepén. Nem azért jöttem ide föl, a szószékre, mert kicsi lennék, hanem azért, hogy innen, az Ige oltáráról tudjuk meghallgatni Jézus üzenetét ezen a nagy búcsúi ünnepen.

Jézus újra és újra el akarja nektek mondani, és kiált, hogy ti mindannyian kelletek neki. Kelletek neki úgy, ahogy István királyon keresztül kellett több mint ezer esztendővel ezelőtt a magyarság. S nem azért, mert Isten kevesebb lenne a magyarok nélkül, nélkülünk, hanem azért, mert nekünk is meg akarja mutatni magát úgy, ahogy ezer évvel ezelőtt a keresztény Európában már sok mindenkinek megmutatkozott.

S ehhez kellett Géza fejedelem, aki pogány fejedelemként már kacsingatott a kereszténység felé, de nem azért, mert találkozott Jézussal, hanem azért, mert ez volt az egyetlen mentsvára a magyar hazának, hogy fennmaradjon, különben a keresztény Európa beszippantotta volna magába ezt az országot. Géza meghányta-vetette a lehetőségeket, hiszen nagyon eszes, jó politikus volt. És képzeljétek el, azt mondta, hogy elég hatalmas ahhoz, hogy két Istennek szolgáljon! A pogány isteneknek és a keresztények Istenének is. Politika ez bizony, nagybetűs politika. Ez a Géza azonban mégis annyira bölcs volt, hogy Pannonhalmán megalapította a bencés kolostort, és a fia mellé meghívta Szent Adalbertet, így gondoskodván arról, hogy István keresztény szellemben nevelkedjék. Ennek gyümölcse, hogy eleink a Krónikában így emlékeztek meg Géza fia Istvánról, az első szent magyar királyról: *Mindenkor azonképpen mutatkozott, miképpen ha Krisztusnak törvénytevő széke előtt állana, belülső szemével az ő jelenlétét tisztességgel félő orcával szemlélve kimutatta, hogy Krisztust hordozza ő szájában, Krisztust ő szívében, Krisztust minden cselekedetében.*

István már nem pusztán politikai célzattal, nem pusztán érdekből, hanem a Jézussal való találkozás miatt csatolja a magyarságot a keresztény Európához, mindazok ellenére, hogy a pogányságban megmaradni akaró magyarok és fejedelmek ellene voltak. István igent mondott Jézusnak.

Mennyire fanyar is a sors iróniája! A korai századokban a keresztény Európa akarta magába olvasztani ezt a kis pogány magyarságot, ám István akarta, hogy népe találkozzon Jézussal. Államalapító királyunk II. Szilvesztertől, a koronával nemcsak uralkodói jelvényt, egy ékszert, hanem áldást is kapott, ez volt művének megalapozója. És most, a XXI. században ez a keresztény gyökerekkel rendelkező Európa akarja visszataszítani a világot, a magyarságot is a pogányságba! Felettébb látványos a gonoszság műve körülöttünk. Azt akarja ma mondani nekünk a világ, hogy felejtsük el, ami volt, ne emlékezzünk, Carpe diem – éljünk a mának. Az lesz jó, amit te akarsz, s amit te teszel, az a jó. Döntsd el, hogy mi az igazság!

Nézzétek, hol is tartunk az igazság megtalálásában. Ebben a világban éltek most ti itt, keresztény emberek, dunaharasztiak és máshonnan érkezettek, akiknek az istváni tűz, a meggyőződés, ott kell, hogy legyen a tetteitekben.

Száz év múlva, gondolkozzunk el egy kicsit, száz év múlva lesz-e Dunaharasztiban olyan ember, aki az Úristen oltára elé hozza a kenyeret. Dunaharasztiban száz év múlva lesz-e, aki hirdeti keresztény őseinknek a hitét, és emlékezik csepp hazánk megalapítására, emlékezik erre a hatalmas emberre, aki mert igent mondani Istennek. Lesz-e ilyen? Lesznek-e erős családok, akik éltetik a magyarságot és éltetik a hitet. Lesznek-e eljövendő nemzedékek, akik rajtatok keresztül találkoznak Jézussal? És Magyarország a majdan pogány Európában is keresztény tud-e maradni? Lesznek-e papok, akik tudják erősíteni a rájuk bízottakat? S lesznek-e hívek, akik meghallgatják papjaik intéseit?

Amikor eldöntöttem, meghallottam Isten kívánságát, hogy pap legyek, persze elmondtam a családomnak. Édesanyám hidegen állt ehhez a gondolathoz, hiszen fiúgyerek vagyok, elsőszülött, ki fogja továbbvinni a családnak a nevét, gondolta. Ezek a hagyományos kérdések. Másik példa. Van egy kedves asztalosmester barátom, neki két lánya van, van egy vállalkozása, és kétségbe van esve, hogy ki fogja a vállalkozást továbbvinni. Vagy: a szülők nagy családi házat építenek, tervezik a generációk együttélését, gyarapítanak a gyermekeiknek, akik, sajnos, most már nagyon sokszor továbbállnak, és az anyuka, apuka ott marad egyedül a nagy házban. Gyarapítunk, hogy legyen. Ezekhez ragaszkodunk, és ezekért aggódunk.

Az okos ember azonban sziklára épít. A keresztény ember önértékelésének egyetlen megrendíthetetlen alapja nem lehet más, mint Isten akarata. Van Istene, aki szereti őt, van Istene, aki számít rá. Van Istene, akinek kell ő maga.

István, az Istenbe vetett hitével és bizalmával, merte nagy ügyét vállalni, és amikor bekövetkezett, szembenézett azzal a tragikus eseménnyel, hogy Imre fia meghalt. Nemhogy csepp házikóját vagy a vállalkozását kire hagyja, hanem egy egész országot, amelyet meg kell szilárdítani a hitben, a tíz egyházmegyét, a számtalan monostort, a pogány magyarokat erővel oda kell hajtania a keresztség alá, Krisztushoz! Mi lesz ebből? Ám ő nem esett kétségbe. István megbékélve, bizonyosan az Isten szeretetében, azt mondta, hogy Nagyboldogasszonynak, a Boldogságos Szűz Máriának ajánlja az országot, és olyan kegyben részesedik ezért az Istentől, pecsétként bizonyságul, hogy akkor adja vissza lelkét, akkor hal meg, amikor a Boldogságos Szűz Máriát a mennybe felvette Jézus. Szent István ugyanezen napon hal meg, ő is ekkor tér meg Istenhez, a mennyei dicsőségbe. Az Úristen ezt a bizonyságot adta neki.

Teljesíteni Isten akaratát, bízni Istenben, és a békesség fiának lenni. Istvánnak ez volt a hivatása. Békét kellett teremtenie, mert a környező népek a kalandozó magyarsággal bizony összeakasztották a bajszukat. Ezt tudjuk. Európában, a X. században a litániákba foglalták a könyörgést: *De saggitis hungarorum libera nos Domine* – a magyarok nyilaitól ments meg Urunk minket! Ez a rettegett lovas nemzet sok bajt hozott a környező népekre, és ezek közé az emberek közé, akik nekünk elleneink lettek, mert úgy bántunk velük, – kellett vagy nem, nem érdemes ezen vitatkozni –, ezek közé be kellett állni a sorba. István király békét tudott velük kötni. Oda mert fordulni hozzájuk, és okos politikával elismertette a magyar államot Európában. Gyarló módon hányszor mutogat egyik ember a másikra, hogyan néz ki, miképp viselkedik, milyen a ruhája… Parttalan kicsinyesség, békétlenség. István pedig nagyban tudott békét hirdetni. Nagyban tudott az igazságnak a szószólója lenni.

Kedves dunaharasztiak, nektek is az igazság szószólójának kell lennetek. És ebben nagy segítség mindannyiunknak Szent István, városotok és egész országunk védőszentje, és oltalmaz minket a Boldogságos Szűz Mária.

Legyetek büszkék a méltóságotokra, hogy keresztény emberek vagytok, s ne hagyjátok, hogy ettől a méltóságtól bárki is megfosszon benneteket. Ne hagyjátok, hogy a családjaitokat tönkrevágják, mert ez a céljuk. Ne hagyjátok azt, hogy a gyermekeitek butaságba taszítva, tévútra vezetve nőjenek fel, hanem ti legyetek azok, akik, ha kell, szigorral is megfogva, odafordítjátok őket az igazság felé. A szülőknek, az anyának és apának, akik életet adnak, tekintélyük kell legyen, mert gyermek nélkül nincs jövő.

Segítsen benneteket az Úr, hogy igazul meg tudjatok állni az Isten előtt. Legyünk büszkék a magyarságunkra, legyünk büszkék a múltunkra, merjünk emlékezni, a múltat megélni és azt továbbadományozni azoknak a gyermekeknek, akik ott ülnek az életekben, hogy ők el tudják majd mondani ötven év múlva, az én édesanyám és édesapám megtanított engem imádkozni, és odavezetett Istenhez, aki minden jónak a forrása. Ebben segítsen Ő, aki végtelenül szeret és számít rád, Ő, aki az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Ámen.

A SZENTMISE LITURGIKUS ESZKÖZEI

A liturgia végzése közben különböző eszközöket használunk, melyek a szertartás méltóságát és ősiségét még jobban kiemelik. Az oltáron vagy annak közelében mindig található feszület, vagyis kereszt, ami emlékeztet minket Urunk keresztthalálára, értünk tett áldozatára. Ennek jelképe még az önmagát felemésztő és másoknak világító gyertya is.

A szentmise bemutatásához szükséges fölszerelések között sajátos tisztelet illeti meg a szent edényeket, a misező- és az áldoztatókelyhet. Ezek az edények magukba fogadják a bort és a kenyeret, amelyet papjaink a szentmisében felajánlanak, átváltoztatnak, majd a szentáldozáskor kiosztanak. A szent edények közül legfontosabb a kehely és a paténa. Ezeket nemes anyagból, művészi módon készítik el, mert közvetlenül érintkeznek Jézus testével és vérével. A kehely a szentmise bemutatásához használatos, fémből való, talpas ivóedény, amely az átváltoztatásra kerülő bor befogadására szolgál. A ma használatos kehely részei: a csésze, a gomb vagy fogantyú és a talp. A kehelyhez tartozó fölszerelések: a korporálé, egy négyzet alakú vászonkendő, a kehelyvélum, mely egy négyszögletű takaró a kehely lefedésére, mindig a miseruhával megegyező színben, a palla, mely egy kisebb, négyzet alakú kartonnal keményített kehelyfedő, és a kehelykendő, mely a kehely és a paténa törlésére szolgáló fehér vászonkendő. A paténa kis lapos fémtál csekély bemélyedéssel, a kehely tartozéka, amelyre az átváltoztatásra kerülő nagy ostyát helyezi a pap. Kezdetben sokkal nagyobb volt, ezen végezték a kenyértörést és erről áldoztattak. Több helyen ma újra egyetlen nagyobb méretű áldoztató edénybe helyezik az átváltoztatásra kerülő ostyákat. A fehér oltárkendő arra a gyolcsra emlékeztet, amelybe Jézus holttestét takarták.

Az Oltáriszentséget a cibóriumban őrizzük. A cibórium fedéllel ellátott nagy kehely, amelyben az átváltoztatott szentostyát őrzik a tabernákulumban, hogy misén kívül is lehessen áldoztatni, pl. a betegeket. A cibóriumban elhelyezett Oltáriszentségben Jézus megdicsőült testével van jelen templomainkban. Ezért imádjuk az Oltáriszentségben köztünk élő Jézust.

Szentségimádáskor az Eucharisztiát a szentségmutatóban, azaz a monstranciában helyezik az oltárra. Régies nevén úrmutatót, az Oltáriszentség kihelyezésére és körmenetek alkalmával használjuk. Az ereklyetartóból kialakult díszes felső részben üveg mögött, kör alakú, ún. ostyaház van, ahol elhelyezik az Oltáriszentséget. Ezt a felső részt gyakran napkorongszerűen alakítják ki.

A kis kancsók, ampolnák a szentmisénél a víz és a bor tárolására szolgálnak. A kendőcske, lavábó a pap kézmosás utáni kéztörlésére szolgáló kendő. Előkészítésekor többnyire az ampolnák tetejére helyezik. A szélébe keresztet hímeznek.

Kereszteléskor a pap a keresztvizet kis kancsóból önti a keresztelendő fejére. Az olajszelencék az egyes szentségek kiszolgáltatásához szükséges szent olaj tárolására szolgáló kerek fémdobozok.

Az 52. Eucharisztikus Kongresszus monstranciája, tervezője Lenzsér-Mezei Kata építész, ötvösművész.

Ünnepélyes alkalmakkor használják a füstölőt, turibulumot és a tömjéntartót, navikulát. A láncokon függő parázstartó edény teteje felhúzható. Használatkor, egy kanálkával a kis hajó alakú tömjéntartóból a parázsra szórják a tömjént. Az illataldozat bemutatása ősi szokás. Nagyobb ünnepeken jogarszerű szenteltvízhintőt is használnak, amely egy szenteltvízzel töltött hintővel ellátott edényke, és különböző áldásokkor használják.

A liturgia kellékei közé tartoznak még a liturgikus könyvek: a misekönyv, az olvasmányok és a szertartások könyve. A ministránscsengő, „a harang kisöccse”, a szentmise fontos részeire hívja fel figyelmünket.

A pap és a ministráns a szentmiséhez liturgikus ruhába öltözik. Ezek eredete az apostolok koráig nyúlik vissza. A hosszú fehér ruhát, a miseinget, melyet a pap a reverendára vesz, albának nevezik. Ezt egy hosszú zsinórral, a cingulummal köti meg a derekán. A stólát, a papi hatalom és szolgálat jelképét, a nyakában viseli. A stóla vastag szalag, amelyet a diakónus bal vállán átvetve, a pap és a püspök mindkét vállán hord. A pap erre veszi fel a megfelelő színű (fehér, lila, zöld, piros, fekete), általában díszesen hímzett felsőruhát, a kazulát. A palást, azaz a pluviálé hosszú díszes palást. A miseruhától megkülönbözteti a fejet védő rávarrott csuklya és az, hogy elöl nyitott. Napjainkban általában körmenetnél, áldozásnál használatos. A vélum díszesen hímzett selyem válltakaró, amelyet a pap az Oltáriszentség körmenetben való hordozásakor és a vele történő áldáskor a vállára terít és e lepellel fogja meg a szentségmutatót. A dalmatika pedig a diakónus szentmisén viselt öltözete, hasonlít a miseruhára, de ujja is van. ***(Összeállította Ráthi Marianna)***

Szent II. János Pál: A megsebzett fa története

A Fa így szólt:
ne félj, ha meghalok – ne félj meghalni velem,
ne félj a haláltól – nézd, újjáéledek: a halál
csak a kérget hántotta le.
Ne félj meghalni és újjáéledni velem! A jelet fátyol takarja.
Benne újjáéled minden –
és elveszi súlyát a gyümölcs.
A Fa átnyújtotta a gyümölcsöt Annak, aki beoltotta –
Belőlem fogtok élni, Belőlem, a Megsebzett Fából.
„Belőlem”, mondta a Fa – nem éreztem Őt idegennek,
eltűnt az ellentét érzése közöttünk
(talán először egyetlen pillanatra?)
Én elmentem, a FA megállt, átölelve a múltat és jövőt.

A szabadság és erő csillagai

A Rákóczi-család

Hazánk egyik legnagyobb, legnevesebb családja a Rákócziaké, mégis rövid időszakot, alig több mint száz évet szerepeltek történelmünk színpadán. Gyorsan emelkedtek a legnagyobbak közé, uralkodók voltak minden szempontból, a szó legnemesebb értelmében, de hamar lehullt csillaguk.

A családból öten viselték az erdélyi fejedelem címet, ám nemcsak a korszak politikáját határozták meg, hanem mindannyian erős, patrióta jellemmel bírtak, bőkezű támogatói voltak a művészetnek, tudománynak, hű fiai egyházuknak, hazájuknak.

A Rákócziak előnevei között a rákóczi és felsővadászi is szerepelt, magukat az Árpád-kori Bogát-Radván nemzetségből származtatták, birtokaik jellemzően Felső-Magyarországon, főképpen a Zemplén területén helyezkedtek el. Történetük igazán 1517-ben kezdődött, mikor két testvér, Rákóczi Zsigmond és Ferenc megszerezte az Abaúj vármegyei Felsővadászt és Selyebet. Ferenc Szendrő várának kapitánya volt, Zsigmond két fia pedig később szintén kapitánykodott, György szatmári kapitányként szolgált, a másik, János pedig több alkalommal is betöltötte a likavai kapitányi tisztet. Az ő utódai lettek a legjelentősebbek a családban, az ő ágából származtak a későbbi fejedelmek. A vitézi mentalitás, a katonáskodás és a haza védelmének fontossága mindvégig jellemző maradt erre az ágra. János gyermekei között Zsigmond volt a leginkább kiemelkedő, aki megalapozta a család gazdasági és társadalmi tekintélyét.

Zsigmond előrejutásához nagyban hozzájárult személyisége; az átlagnál nagyobb tudatosság és tehetség jellemezte, emellé járult egy kis szerencse is életében. A 16-17. században a végvári katonáskodás egyedi életforma volt, a vitézi életmód egy sajátosan mobil társadalmi csoportot termelt ki a társadalomban. Ezek a katonák ugyanis egyfelől élték a Balassi Bálinttól ismert, erkölcsi példát is adó honvédő életet, másrészt összetartó közösségeket hoztak létre egy-egy végváron belül, ahol a tehetségeseknek esélye volt pályájuk felíveltetéséhez.

Zsigmond a híres birtokgyűjtő Perényi Péternek udvarában nevelkedett, Sárospatakon. Itt kezdett köznemesi ifjúként katonáskodni. Szendrő várában lett végvári vitéz, majd a vár lovasainak kapitánya, végül főkapitánya. Nagyszerű katona volt, több alkalommal is sikeresen vívott meg a törökkel. Feleségül Alaghy Juditot választotta, akinek segítségével egyszerre került kapcsolatba két gazdag felső-magyarországi családdal is. Miután megözvegyült, még kétszer nősült, először az erdélyi Gerendi János leányát, Annát vette el, aki György fiának, a későbbi I. Rákóczi Györgynek anyja volt, majd pedig a szintén erdélyi Telegdi Borbálát. Életével, ezen döntéseivel irányt mutatott a Rákóczi családnak, a korban legjobban működő érvényesülési stratégiát használva: az egyik a katonáskodás, a másik a jó házasságok kötése. Így alig száz év alatt a család kapcsolatba került nemcsak a környék, hanem az ország legjelentősebb családjaival is. A legkiemelkedőbb házasságkötés I. Rákóczi György kisebbik fiának, Zsigmondnak a házassága volt, akit már európai hatalmi szempontok is motiválták, ő Pfalzi Henrietta cseh hercegnőt vette feleségül. Ugyanez a cél motiválta később I. Rákóczi Ferencnek a nagymúltú családból származó Zrínyi Ilonával kötött házasságát is, ami még jobban megszilárdította a család helyzetét a magyar főnemesi rétegben.

Rákóczi Zsigmond vitézi szolgálata méltán kiemelendő. Számos katonai siker után csatlakozott Bocskai István felkeléséhez. Bocskai, aki maga is kitűnő politikus volt, Erdély kormányzójává nevezte ki az akkor már hatvanas éveiben járó bölcs és politikailag igen józan Zsigmondot, aki addigra Felső-Magyarország egyik legjelentősebb nemese volt. Kormányzóként is kitűnően megállta a helyét. Népszerűségét mutatja, hogy Bocskai halála után, Kolozsvárott Erdély rendjei fejedelemmé választották. Az a rövid esztendő, amit fejedelemként töltött, azonban belső feszültségek feloldásával telt. Bocskai halála után ugyanis a bizonytalan helyzetben lévő hajdúság szövetkezett a rendkívüli vagyonnal rendelkező Báthory Gáborral. Zsigmond, élettapasztalatának köszönhetően, nem kezdett harcba és jelentős kárpótlás fejében lemondott, átadva címét Báthory Gábornak, így kerülve el az értelmetlen háborúskodást Erdélyben. Családjával visszaköltözött magyarországi birtokaira, majd nem sokkal később meghalt.

Zsigmond mindemellett más követendő szellemi örökséget is hagyott utódaira. Nem kevés pénzt, időt és energiát fordított a kultúrára és egyházára is. Legjelentősebb cselekedete ezen a téren, hogy anyagilag támogatta Károli Gáspár vállalkozását, a Biblia magyar fordításának kiadását.

Zsigmond második feleségétől, a partiumi Gerendy Annától született György, aki továbbépítette apja örökét. Édesapja halálakor mindössze tizenöt éves volt. Bocskai apródjaként mélyülhetett el a katonai és egyéb tudományokban. Ónodi kapitány és borsodi főispán lett, feleségül Lorántffy Zsuzsannát választotta, aki hozományként Sárospatak és környéke birtokát hozta a házasságba, ami egyébként szerelemházasság is volt. György, mint észak-kelet-magyarországi nagybirtokos, szövetségeséül az erdélyi fejedelemhez húzott, hogy annak geopolitikai helyzeténél fogva védelmet adjon a megyéinek. Az akkori fejedelemmel, Bethlen Gáborral személyesen találkozott, akivel egyességre is jutottak, hiszen őneki is szüksége volt szövetségesre. Helyzete még nem volt elég stabil, hiszen egyaránt rendeznie kellett viszonyát a törökkel és a Habsburg uralkodóval. A két évvel később kitört harmincéves háborúban mutatták meg szövetségük igazi erejét. Rákóczi olyan hátországot biztosított Bethlen Gábor hadműveleteihez, hogy ő így nyugodtan tehette meg politikai lépéseit.

1619-ben részgyűlést hívtak össze Kassára, ahol a felsőmagyarországi rendek elöljárójuknak és fő gondviselőjüknek választották Bethlent, Rákóczit pedig beiktatták a főkapitányi tisztségbe. Ez teljeskörű katonai és politikai hatalommal volt egyenlő saját területein. Rákóczi emellett egyike volt annak a négy főúrnak, akivel Bethlen titkos szerződést kötött, úgynevezett „magánligát” hozott létre. A magyar rendek ugyanis nem támogatták teljes mértékben Bethlen működését, ám Rákóczi mindvégig kitartott szövetségese mellett. Bethlen szövetséges seregei vereséget szenvedtek, és noha az országgyűlés Magyarország királyának választotta őt, megkezdődtek a császári udvarral a béketárgyalások. Ennek következménye, hogy Rákóczi elveszítette felső-magyarországi főkapitányi tisztét, Erdély fejedelme iránti hűsége jutalmául azonban fejedelmi tanácsos lett, valamint betöltötte a borsodi főispáni posztot is.

A Habsburg uralkodó, II. Ferdinánd is tanácsosává nevezte ki, bár ezt inkább ellenőrzési céllal tette, amivel nem járt sikerrel, mert György megakadályozta, hogy sárospataki várában királyi őrséget helyezzenek el. 1629-ben meghalt Bethlen. Utód híján özvegye került a fejedelmi székbe, ám alkalmatlansága miatt hamar más vezető után néztek. Ekkor esett a választás a méltán alkalmas Rákóczi Györgyre. A politikai helyzet azonban nem volt feszültségmentes. A hajdúk ugyanis mozgolódni kezdtek amiatt, hogy bizonyos vármegyék császári irányítás alá kerültek. Ügyükben ifjabb Bethlen István és Zólyomi Dávid segítette őket. A császári udvar így ürügyet talált, hogy Rákóczi Györgyöt kérdőre vonja. Ugyanakkor Rákóczit a segesvári országgyűlésen fejedelemmé választották, ami számára azt jelentette, hogy folytathatja édesapja művét. Rákóczi tehetségét mutatja, hogy nem csupán visszaverte a minden oldalról őt ért támadásokat, de ugyanakkor nemzetközi kapcsolatok kialakítására, illetve a korábbiak fenntartására is törekedett. Megbízottat küldött például II. János György szászországi választófejedelemhez és javasolta a Habsburg-ellenes szövetség felújítását, de jelentős svéd diplomáciai kapcsolatokkal is rendelkezett. György érdemeit mutatja, hogy a királyi Magyarország akkori egyik legnagyobb alakja, a széles látókörű teológus főpap, Pázmány Péter rokonszenvvel követte Erdély új fejedelmének cselekedeteit.

Az 1640-es években tevékenysége nagy részét a harminc éves háborúba való bekapcsolódás jelentette, mivel annak tudatos előkészítése zajlott. Tárgyalásokat folytatott Stockholmban, Párizsban és Isztambulban is. Szövetségre lépett a lengyel királlyal és a havasalföldi vajdával, majd egy kiáltványt intézve elindult seregével a magyar megyékhez. A kiáltványban megfogalmazta a Habsburg III. Ferdinánd alkotmányellenes intézkedéseit és felszólította a rendeket, hogy hozzanak létre nemzeti királyságot. A hadjárat azonban nem aratott sikert, így bölcsen belátva helyzetét, béketárgyalás keretében kedvező feltételeket tudott ügyének kialakítani. A tárgyalás a szabad vallásgyakorlat jogát kiterjesztette a korona minden alattvalójára, így a parasztságra is. Rákóczi György jellemét jól mutatja, hogy bár határozott fejedelemként kormányzott, a béketárgyalások során elfogadottakat újra és újra az országgyűlés elé tárta, demokratikusan megszerezve ezzel a többségi hozzájárulást.

A politikai karrier mellett György követte apját a kultúra és az egyház támogatása terén is. Uralkodásának időszaka Erdély kulturális felemelkedésének az ideje volt. Kiváló professzorokat támogatott, követei révén pedig tárgyalásokat kezdett a Portán, az Isztambulba szállított Corvin Könyvtár visszaszerzéséről. Számos jelentős irodalmi mű, műfordítás jelent meg közbenjárásával és ő készíttetett például a debreceni templom keleti ajtajához faragott kőoszlopokat. A nyomdák fontosságát felismerve betűöntő műhelyt létesített Sárospatakon, majd megindult a váradi református főiskola nyomdája is. Maga intézkedett, hogy a gyulafehérvári nyomda számára görög és héber betűket hozzanak. Nagy erőkkel támogatta saját felekezetét, igyekezett minden segítséget megadni a reformátusság megerősödéséhez és iskolarendszerének fejlesztéséhez. A református egyházat támogatta Rákóczi akkor is, amikor lelkészeket bízott meg a Biblia román nyelvre fordításával, vagy amikor támogatta, hogy román nyelvterületen is szerveződjenek gyülekezetek. Emellett az ő életében építették át Sárospatak várát is, sőt 1642-ben elrendelte többek között, hogy Gyulafehérvárott egy erdélyi országházat emeljenek. Mindemellett Rákóczi az élet minden területén a korszerű módszerek, a szakszerűség híve és tisztelője volt, így magyarországi birtokaira a kor legkiválóbbnak tartott mezőgazdasági szakemberét is meghívta. Maga is hatalmas magánkönyvtárral rendelkezett, és fiait, Györgyöt és Zsigmondot is a legjobb pedagógusokkal taníttatta, akik így uralkodó gyermekeinek kijáró nevelést kaptak.

A Rákóczi család csillaga a csúcsra emelkedett I. Rákóczi György uralkodásában, 1648-ban bekövetkező halálakor abban a tudatban hunyhatta le szemeit, hogy jól szervezett országot és működő szövetségi rendszert hagy fiaira. A két fiú azonban a még teljesebb kibontakozást nem teljesítette. Az idősebbik, II. Rákóczi György, aki később Erdély választott fejedelme lett, apjának és nagyapjának katonai ambícióit örökölte, míg a tudományok, művészetek iránti fogékonyság öccsét, Zsigmondot jellemezte inkább. György a gyulafehérvári iskola elvégzése után váradi kapitány lett, így apja magával vitte a hadi vállalkozásai alkalmával. Zsigmond pedig tehetséges és érdeklődő diák volt, kedves gyermeke anyjának, Lorántffy Zsuzsannának. Őt elsősorban a filozófia érdekelte, ám részt vett a politikában, diplomáciai tárgyalásokban is. Édesapja a lengyel királyságot szánta neki, ő azonban a nyugati szövetség mellett döntött és feleségül kérte a néhai cseh király, Pfalzi Frigyes leányát, Henriettát. Így csatlakozott a Poroszország körül kialakult szövetségi rendszerhez. Zsigmond később a svéd királynő követével tárgyalt Sárospatakon, ezzel úgy tűnt, újra feléledhet egy Habsburg-ellenes szövetség a harminc éves háború után alig pár évvel. Terveihez Pálffy Pál nádor is felajánlotta támogatását, ám ennek mind véget vetett Zsigmond tragikusan korai halála.

Ilyen módon, az európai protestáns hatalmak és a Habsburg-ellenes országok figyelmének középpontjába bátyja, II. Rákóczi György került, aki ugyanúgy megkezdte apja terveinek valóra váltását. Csakúgy, mint az „öreg" fejedelem, igyekezett szövetségi rendszert kiépíteni magának. Vitézi érdemeit mutatja, hogy katonaként mindig az első sorokban harcolt. A többször lemondatott, majd újraválasztott fejedelem végül 1660-ban, a budai pasa ellen vívott harcban olyan szörnyű sebet szerzett, hogy két hét múlva meghalt. Halálával egy korszak zárult. A török pusztítás miatt az Erdélyi Fejedelemség megszűnt teljesen létezni.

Ezután felesége, Báthory Zsófia, fiával, Ferenccel végleg elhagyta Erdélyt és Magyarországra költözött. Mivel anyósa, Lóránttffy Zsuzsanna is meghalt, Zsófia előtt megnyílt az út, hogy visszavegye katolikus vallását, amit házassága miatt hagyott el. Egy évvel később már fiát is rávette a katolizálásra, ami döntően befolyásolta az uralmuk alatt álló területeket, különösen Sárospatakét, melynek kollégiuma a reformáció egyik fellegvárának számított. Az áttérést nyilván befolyásolta Zsófia neveltetése is, ugyanakkor az is, hogy Erdély korábbi hatalmának elvesztésével az a biztosíték is veszni látszott, amely újabb és újabb békeszerződések révén erősítette meg a vallás szabad gyakorlását. A magyarországi birtokosok érvényesülése innentől tehát a királyi udvartól függött. A katolizálás így a család helyzetét is stabilizálta, bár az ifjú Rákóczi Ferenc megmaradt a Habsburg-ház ellenzékét jelentő nemesek között. Ennek egyik hozománya volt

A Rákóczi-induló

2019-ben II. Rákóczi Ferenc emlékévet ünnepeltünk, számos kulturális eseménnyel belföldön, és diplomatáink tevékenysége révén külföldön is. Egyik, részemről relikviának érzett, nemzetünk Rákóczi emlékét őrző hagyatéka, a Rákóczi-indulóként mindannyiunk számára ismert zenedarab. Ám ismeretünk talán felszínes, magamból indultam ki, így tudásunkat bővítsük, pontosítsuk, mert megérdemli ez a kincsünk.

Napjainkban nem közismert az a tény, hogy a Rákóczi-indulónak szövege is van, s a darabot, Klébelsberg Kúnó iskoláiban megtanították énekelni minden kisgyermeknek, a nem is olyan távoli XX. század elején. A szöveget Wekerle Sándor írta, aki a Magyar Királyság miniszterelnökként szolgált 1892-95 között. A zenét, Racozy Marsch címmel, Nikolaus Scholl, a k.u.k. hadsereg 32. sz. ezredének karmestere jegyezte le, aki hallotta, amint Bihari János és cigánybandája a Rákóczi-keservét muzsikálja. Az indulót később többen feldolgozták, többek között Liszt Ferenc és Hector Berlioz, dallama így lett világhírű. A kiegyezés után bekerült a nemzet három dala kiadványba, a Himnusz és a Szózat mellé. A II. Világháború után a Budapest 1 rádiónak volt szünetjele, melynek utódja, a Kossuth rádió évtizedekig ennek dallamával indította adását. Megérdemelné a dal, hogy ismét iskolai tananyag váljék belőle.

Wekerle Sándor szívdobbanásos, lelkes szövege ősi ritmust követ:

Magyarok Istene, rontsd a labanc erejét!
Közeleg az óra csata riadóra
Hogy a magyar akarata, csata vasa, diadala
mentse meg a szomorú hazát.
Hős Rákóczi népe, kurucok, előre!
Diadal veletek, ellenes feletek letiportátok,
verje gonoszokat átok!
Már a hazán íme újul a vész,
Íme a gonoszok seregi fenyegetik.
Hej! Hova lettek a hős daliák?
Hova lettek a hős, a derék vezetők,
A szegény nép sokezerje,
A legigazabb dalia vezér
Bujdoshatnak most szanaszét.
Lobogónk magasan, ez a büszke nemzet újra talpon áll.
Aki előtt ellen soha meg nem áll
csak elő, csak elő, csak előre!
Szabadon él a magyar vagy érje a halál.
Mert a magyarok Istenére, szent nevére,
esküt esküre teszen e hős nép:
Míg ragyogón kel a nap az égen,
Rab a magyar soha, soha, soha, soha, sohase leszen.

(Koczka Tamásné)

házasságkötése Zrínyi Péter leányával, Ilonával. Sárospataki lakodalmuk alkalmat adott az ellenzéki politikusok találkozójának. A szervezkedéshez a továbbiakban csatlakozott Wesselényi Ferenc nádor és Zrínyi Péter horvát bán, majd Nádasdy Ferenc országbíró is. Bevonták Apafi Mihály erdélyi fejedelmet is, akivel a Portával kötendő szövetség tervét dolgozták ki, de ezt a török elutasította, sőt, azt is megtiltotta, hogy Apafi támogassa a magyar ellenzéket. Így került sor arra az egyességre Sárospatakon, melyben Rákóczi kötelezte magát, hogy visszaadja a protestáns egyháziak jövedelmeit és megszünteti az üldözést, a protestánsok viszont ígéretet tettek, hogy támogatják Rákóczinak az erdélyi fejedelemség megszerzésére irányuló törekvéseit. A titokban zajló egyezkedés híre azonban eljutott Bécsbe. Bár központi szerepe nem volt az összeesküvésben, mégis I. Rákóczi Ferenc volt az, aki kirobbantotta a felső-magyarországi Habsburg-ellenes felkelést. A mintegy hatezer felkelő megkezdte Tokaj ostromát, ám a várat nem sikerült elfoglalniuk. Nemzetközi segítség híján Zrínyi Péter és Frangepán Ferenc Bécsbe indultak, hogy a király előtt ártatlanságukat bizonyítsák. Zrínyi Péter egy Bécsben kelt levélben szólította fel vejét, hogy tegye le a fegyvert és kérje ő is az uralkodó bocsánatát. Ő azonban még egy darabig küzdött, neve miatt pedig sokan csatlakoztak a felkeléshez, végül Tállyán mégis fegyverletételre kényszerültek. Ferenc ezután Munkács várába ment édesanyja védelméért, aki amnesztiát ért el fiának. Az amnesztiáért cserébe, melyet a jezsuiták közbenjárásával ért el, a rendnek adományozta a sárospataki főiskola épületét és minden vagyonát. Fia semmilyen szerepet nem vállalt a továbbiakban a politikában, Makovicai várában halt meg és Kassán temették el 1676-ban.

Leánya, Julianna mindössze négyéves volt ekkor, fia, Ferenc pedig még nem volt öt hónapos. Végrendeletében, az uralkodó, Lipót pártfogásába ajánlotta gyermekeit. A gyermekek anyjának, Ilonának csak nagy nehézségek árán sikerült elérnie, hogy vele maradjon a két gyerek. Ferenc hároméves korában már lovagolni tanult és a Rákóczi-házzal összeköttetésben álló előkelő családok gyermekeiből játszó- és tanulótársakat válogattak melléje. Szelíd, engedékeny gyermek volt, nem volt hajlama a zsarnokoskodásra, de azért úgy viselkedett, hogy tekintélyét már fiatalkorában is folyton megtartsa. Hol Munkács, hol Sárospatak, hol pedig Regécz várában tartózkodtak Báthory Zsófia haláláig, amikor végleg Munkácsra költöztek. Két évvel ezután az édesanya újból férjhez ment, méghozzá az ellenzéki Thököly Imréhez, a Habsburg-ellenes felkelés vezetőjéhez. Ilona a fiát is magával vitte a hadi eseményekre, egy ilyen alkalommal történt, hogy Thököly kész lett volna a gyermeket kezesül Konstantinápolyba küldeni, ám ezt végül az anya megakadályozta. Bécs felmentése, majd Buda visszafoglalása után Felső-Magyarország is Lipót császár uralma alá került, Munkács

kivételével, melynek várát Ilona védte. Vele voltak gyermekei is. A császáriak elfoglalták Sárospatak várát; a Rákóczi-ház ottani kincstárát feltörték és több milliónyi akkori forint értékű aranyat, ezüstöt elkoboztak. A munkácsi várat hosszú harcok után, melyben a tizenkét éves Ferenc is részt vett, ott forgolódva a bástyákon, végül fel kellett adni, így Zrínyi Ilonát Bécsbe internálták, és bár gyermekei megtarthatták vagyonukat, gyámságukat a király vette át. Neveltetésükkel az uralkodó Kollonics bíborost bízta meg, elsődleges feladat volt a rebellis hajlamok kiirtása és a gyerekek teljes átnevelése. A tizenhat éves Juliannát erőszakkal az orsolyiták intézetébe vitték, Ferencet pedig a jezsuiták kollégiumába. Itt teljes elzártságban tartották, majd beiratkozott a prágai egyetemre, hogy természettant, matematikát, építészetet és hadtudományokat hallgasson. Nővére, mikor férjhez ment és megszűnt az uralkodói gyámság felette, többször próbálta elérni öccse nagykorúsítását. Mikor Thököly Imre pedig kiváltotta anyját bécsi fogságából, az udvar még azt sem engedte, hogy Ferenc elbúcsúzzon a Konstantinápolyba távozó anyától. Lipót meghagyta neki, hogy tapasztalatszerzésként utazzon Itáliába, ahol egy évig tartózkodott, többnyire Rómában, ahol főként a művészet remekeit tanulmányozta és leckéket is vett.

Az osztrák udvar minden fondorkodása ellenére, a tizennyolc éves Ferenc maga választott feleséget, Sarolta Amáliát, hessen–wanfriedi hercegnőt. Majd ugyanebben az évben Sáros vármegye főispánja lett. Nem sokkal később hazaköltöztek magyarországi birtokaikra. Sokáig a sárospataki várban, aztán Szerencsen, majd eperjesi házában és azon kisebb váraiban lakott, amelyek nem voltak megrakva osztrák katonasággal. A közügyekbe egyáltalán nem avatkozott bele, csak magánéletet élt. Első fiának keresztapja Lipót császár lett és birodalmi hercegi címet is kapott. Lipót, aki ekkor már tíz éve nem hívott össze országgyűlést, abszolutisztikus módszerekkel kormányzott. Az országban az elégedetlenség nőttön nőtt. Rákóczit azonban egy akkor kitört, kurucok által vezényelt felkelés élére is hiába hívták meg, visszautasította. A felkelő magyarok a haza szabadságának megmentésére, vagyis a régi, Ausztriától független Magyarországért harcoltak, de a felkelést a megyei nemesség és a magyar főurak támogatásával a császári hadsereg rövid idő alatt elfojtotta. Ebben segédkezett Bercsényi Miklós gróf is, aki egyre szorosabb barátságot ápolt Rákóczival. Összejöveteleiken megállapodtak abban, hogy a kedvező idő beálltával azonnal megragadják az alkalmat és ha kell, akár fegyverrel szereznek érvényt közös akaratuknak. Az időközben a Habsburgok és a törökök által vívott háborút lezáró karlócai békeszerződés értelmében az oszmánok átengedték az osztrákoknak Magyarország nagy részét, Erdélyt és Szlavóniát, Thökölyt és Zrínyi Ilonát száműzetésbe kényszerítette. A fiatal Rákóczi Bécsben maradt, a császár keze alatt.

A fordulatot külpolitikai események hozták el. XIV. Lajos, aki a franciák számára szerette volna megszerezni a spanyol trónt a Habsburgok elől, felszólította Rákóczit, hogy legyen a magyarok vezetője a Habsburgok ellen vívott küzdelemben. Pénzt és fegyvereket ígért, ám a levelezésről Bécsben tudomást szereztek, így Rákóczit bebörtönözték, halálos ítéletet kapott, innen felesége szöktette meg és menekítette Lengyelországba. Bercsényivel Varsóban találkozott, és együtt újra felvették a kapcsolatot a francia udvarral.

A közben megindult spanyol örökösödési háborúhoz a Magyarországon tartózkodó csapatok nagy részét a Rajnához vezényelték, így alkalom adódott egy felkelés indításához. Az első mozgolódásokat hamar szétverték, Rákóczi mégis elérkezettnek látta az időt a cselekvésre és elindult Magyarországra. Még lengyel földön fogadta az Esze Tamás vezette magyarokat. A hajdúk hamar mellé álltak, majd később híres nemesi családok tagjai is csatlakoztak. 1703-ban az ország a Duna vonaláig a hatalmában volt és megindult az erdélyi nemesek átállása is a kurucok oldalára. XIV. Lajos tudatta Rákóczival, hogy az erdélyi trón jogos örökösének ismeri el, harcát pedig anyagilag is támogatja. Ferenc ekkor megíratta híres kiáltványát a keresztény világ népeihez *Recrudescunt vulnera inclytae gentis Hungariae* (fölrepedeznek a nemes magyar nemzet sebei) címmel, melyben felsorolta a Habsburg királyok és elsősorban az I. Lipót és kormánya részéről sorozatosan elszenvedett súlyos sérelmeket, amelyek arra kényszerítették a magyar nemzetet, hogy jogai védelmére és szabadsága kivívására fegyverhez nyúljon. A következő év elején I. Lipót császár megbízta Széchényi Pál kalocsai érseket, hogy kezdjen tárgyalásokat Rákóczival, ezek azonban sikertelenül záródtak. Az egész ország hadban állt, a gyulafehérvári országgyűlés pedig Erdély fejedelmévé választotta II. Rákóczi Ferencet. Ám eközben a franciák vereséget szenvedtek, így a tőlük érkező pénzsegély is elapadt, és Rákóczi reménye is elhamvadt arra, hogy a francia király szövetségre lépjen vele. Adót nehéz volt kivetni az elszegényedett országban, ezért a pénzhiány ellensúlyozására nagy mennyiségű rézpénzt veretett. Ezt az ezüst pengővel szemben kongónak, másként Pro libertate felirata után libertásnak nevezték. Rendes, jól fölszerelt katona nem volt több hétezernél, igaz, a néphad és a köznemesi csapatok tízszer annyian voltak. Alkalmas vezérek és tisztek, lovak és fegyverek egyaránt hiányoztak. A küzdelem, ennek dacára, a nemzeti had személyes vitézségével, változó szerencsével folyt tovább. A ruszinokat és a tótokat ugyan megnyerte ügyének Rákóczi, a rácokat már nem sikerült maga mellé állítania. A helyzetet nehezítette, hogy Horvátország is a császárt, s nem a magyarokat támogatta, sőt még az erdélyi szászok és a délszlávok is ellenünk voltak, ezenkívül a császári hadsereg jelentékeny számban be tudott vetni Magyarország területén dán, porosz és bádeni zsoldos csapatokat is.

A békésebb jellemű I. József pedig, az időközben meghalt Lipót császár utódja, kiáltvánnyal fordult a magyar néphez, melyben kemény elbánást helyezett kilátásba az ellenállóknak. Eszterházy Pál nádor biztosította a rendeket, hogy az uralkodó hamarosan országgyűlést hív össze és orvosolja a magyarokat ért sérelmeket. A szabadságharc ügye ekkor állt a lehető legjobban, Rákóczi fáradhatatlanul dolgozott a szervezésen, seregének száma elérte a százezret.

A Szécsényben tartott országgyűlésen, melyet Rákóczi hívott össze, a rendek Bercsényi indítványára lengyel példára szövetséggé alakultak. Rákóczi Ferencet fejedelmükké választották és mellé huszonnégy tagú szenátust állítottak. Ezt követően fölhatalmazta őket a külügyek és a béketárgyalások irányítására. Az országgyűlésen Rákóczi megerősítette a katolikus és protestáns rendek közötti megállapodást, amely a többségi elv alapján megyénként és községenként rendezte a protestánsoktól a szabadságharcot megelőző időkben elvett templomok ügyét.

Ezután Erdély volt a további küzdelmek színtere. Egy Zsibóban történt vereség következtében azonban a felkelőknek ki kellett vonulniuk innen. Nagyszombaton béketárgyalások kezdődtek, ám sikertelenül zárultak, mert Bercsényi vissza kívánta állítani az Aranybulla ellenállási záradékát, amit 1687-ben töröltek el, Rákóczi pedig Erdély önállóságának fenntartását követelte, amit az udvar utasított el. Stratégiáját mindkét fél az állandóan változó katonai helyzethez igazította, de Erdély hovatartozását illetően sem jutottak dűlőre, hiszen sem a császár, sem Rákóczi nem óhajtott lemondani róla. A franciákkal kötött szerződés ügye sem haladt előre, ezért a fejedelem a függetlenség kikiáltása mellett döntött azért, hogy tárgyalóképes félként könnyebb legyen számára a szövetségek kötése.

A hadszíntéren váltakozó szerencsével folytak a csatározások. Az ónodi országgyűlésen Rákóczi javaslatára, Bercsényi támogatása mellett kikiáltották a Habsburg-ház trónfosztását és I. József magyar királyságának megszüntetését. Bercsényi ekkor lebilincselő beszédet tartott, mely az emlékezetes „Eb ura a fakó! Mai naptól fogva József nem királyunk!” felkiáltással végződött. Rákóczi ezután eredménytelenül keresett jelölteket a magyar trónra. A francia király pedig a teljesített feltételek ellenére sem lépett szövetségre a fejedelemmel, így a szabadságharcosok magukra maradtak.

Egy eldöntetlen csata után Rákóczi seregei visszavonulni kényszerültek a Tiszáig. Itt a fejedelem lova felbukott és Rákóczi eszméletét vesztve esett le róla. Serege ijedtében szétfutott. Ezt a vereséget már soha nem heverték ki, egyre több kuruc vezér állt át a császár táborába büntetlenség fejében, és Rákóczi visszaszorult Munkács és Szatmár környékére. Ekkor már az országban többféle jelei mutatkoztak a teljes összeomlásnak. A fejedelem végső erőfeszítéssel, francia, lengyel és svéd zsoldosokat toborozva megpróbálta újjászervezni erőit. Romhány és Vadkert között nyílt csatát kockáztatott egy aránylag kisebb császári sereggel szemben. Rákóczi nagyon bízott embereiben, de Rákóczi egységeit itt is szétverték. Az osztrákok januárban tíz kuruc tisztet végeztek ki. Erre még egy csapásként, pestisjárvány tört ki, főleg az ő táborában.

Rákóczi ekkor az orosz szövetséggel próbálkozott, de miután ez sem sikerült, békefeltételekkel kereste meg I. Józsefet. A császár Pálffy János tábornokra bízta a béke megkötését, azonban az ő szavában nem bízott. Végül a fejedelem, Károlyi Sándorra ruházta hadainak főparancsnokságát, és ő maga február 21-én örökre elhagyta Magyarországot, Lengyelország felé vette az irányt. Rákóczi távozása miatt Károlyi Sándor, a kuruc hadak főparancsnoka folytatta a korábban megkezdett tárgyalásokat Pálffyval, mint császári biztossal és mindent megtett a békekötés érdekében. Miután Rákóczi teljesen elutasító álláspontra helyezkedett, Károlyi végül arra a meggyőződésre jutott, hogy a katonai vereség elkerülése érdekében a fejedelem ellenében is békét kell kötni. Ennek érdekében 1711. április 30-án Szatmár mellett, a nagymajtényi mezőn tizenkétezer főnyi felkelővel lerakta a fegyvert, átadta zászlóit és letette a hűségesküt.

Rákóczinak kétszer is fölajánlották a lengyel koronát és megválasztását az orosz cár is támogatta, ő mégsem fogadta el. Azt remélve, hogy a katonai helyzet még megváltozik, a főurak kitüntetett figyelemben részesítették. Ez idő alatt inkognitóban, „Sáros grófjaként” a lengyelországi Danckában (ma Gdańsk) lakott. A következő években Rákóczi, mint másfélszáz évvel később Kossuth Lajos is, beutazta Európát abban a reményben, hogy ügyéhez támogatókat találjon. Itthon eközben összes vagyonát lefoglalták és hazaárulónak nyilvánították. Egy újabb felcsillanó reménysugár miatt később Törökországba utazott, ám itt is csalódnia kellett, és mivel innen már nem térhetett vissza Franciaországba sem, Konstantinápoly után Rodostóban telepedett le és ott élte le élete utolsó tizenöt évét leghűségesebb társaival együtt. Az osztrákok többször kérték kiadatását, de azt a Porta mindig megtagadta. Csak annyit tett, hogy a bujdosókat a fővárostól kissé távolabb fekvő Márvány-tenger melletti Rodostóba telepítette. A fejedelem körül egész kis magyar kolónia alakult ki. Ott voltak: Bercsényi Miklós gróf, annak felesége Csáky Krisztina grófnő, Forgách Simon gróf, generálisa, tábornagya, Esterházy Antal gróf, Csáky Mihály gróf, udvarmestere Sibrik Miklós ezereskapitány, Zay Zsigmond báró, a két Pápay, Jávorka ezredes és sokan mások.

Rákóczi egyhangú, magányos életet élt. Korán kelt, mindennap misét hallgatott, néha vadászni ment, délelőtt írt és olvasott, délután fúrt-faragott, bútordarabokat esztergályozott. Halála előtt intézkedett hátrahagyott családja és bajtársai érdekében. Mindegyikükről megemlékezett valami adománnyal, melynek végrehajtásával egy francia királyi herceget bízott meg.

Felesége Párizsban halt meg és bár keveset éltek együtt végig hűséges társa maradt férjének. Három fiuk közül az első, Lipót Lajos György négy évesen meghalt. A másik két fiút, Józsefet és Györgyöt elválasztották szüleitől és Bécsben nevelték, mindkettőjüket megfosztották családi nevüktől és olasz főnemesi címet kaptak. József innen Velencébe szökött, majd a török szultán Erdély fejedelmévé nevezte ki és szövetséget kötött vele. Sereggel készült Erdélybe törni, de a hadjárat előkészületei közben megbetegedett és meghalt. György Bécsből Párizsba ment, majd onnan apjához Rodostóba, és vissza Párizsba. Az ő halálával a Rákóczi-család utolsó férfitagja halt meg. A fiúk sok fájdalmat okoztak a fejedelemnek azzal, hogy nem találta meg bennük, főleg Györgyben a család hazafiságát és állhatatosságát, melyet a Habsburg nevelés irtott ki belőlük.

*

Láthatjuk tehát, hogy a Rákóczi-család minden generációjában erősen élt a vitézség, a hazájuk, egyházuk és a magyar kultúra iránti elköteleződés. II. Rákóczi Ferenc volt végül az, aki teljesen és tökéletesen azonosult a család örökségével. Halálával egy korszak záródott le, a rendi nemzeti ellenállás küzdelmeinek időszaka. Mindvégig kitartott hazánk függetlensége mellett, erőslelkű, becsületes vezetőként, a szabadságharc bukása ellenére is megakadályozta országunk teljes beolvadását a Habsburg Birodalomba. Nagy példaképünk ő évszázadok óta.

A magyar országgyűlés mindezekért a 2019-es évet II. Rákóczi Ferenc emlékévnek nyilvánította, a fejedelem megválasztásának 315. évfordulója alkalmából. Az ünnepségsorozat szeptember 17-ig tartott. Emléknapja már van fejedelmünknek, amit 2015 óta minden évben megtartunk március 27-én.

Ráthi Marianna

PÜSPÖKSZENTELÉS VÁCOTT

Egyházzenei élménybeszámoló

Ez év augusztus 24-én, szombaton délelőtt a váci székesegyházban szentelték fel és iktatták be hivatalába egyházmegyénk új püspökét, Marton Zsolt atyát.

Nagy öröm volt számomra, hogy ezen a nem mindennapi ünnepen résztvehettem a zenei szolgálatban. Magam nagyon szeretem liturgiánkat, annak mozzanatait akár egy szentmisében, akár egy nagyobb lélegzetű szertartásban, mint egy ilyen szentelést is magába foglaló misében. Például, megható, amikor a szentelendő teljesen leborul az oltár előtt, amíg a mindenszentek litániáját énekeljük, vagy a kézrátétel a főszentelő és a többi jelenlévő püspök részéről, vagy a Szentlélek imádságos lehívása, illetve a püspöki jelvények, a süveg, a gyűrű és a pásztorbot átadása, melyeknek egyenként is külön szimbolikája van.

Egyházzenei szempontból több „csemegét” is tartalmazott e szertartás, így többszörösen is gazdagodhattam, mind lélekben, mind pedig zenei tapasztalatban.

A karzaton foglalt helyet a székesegyház Szent Cecília Kórusa, amely már önmagában száz főt számlál. Hozzájuk csatlakozott a székesegyházi kórusiskola tanáraiból álló énekkar (a nyári szünet miatt a gyerekkórust nem hívták össze, hanem tanáraik működtek közre), valamint a Don Bosco énekkar. A szentély két oldalán két kórus helyezkedett el: egyik oldalon a Premontrei Scola, akik gregorián énekkel színesítették a liturgiát, a másik oldalon pedig a Lublini Székesegyház Fiúkórusa adott egy újabb különlegesen szép zenei színt a misének. Orgonán korábbi tanárom, Bednarik Anasztázia művésznő működött közre, emellett két trombitaművész, egy hegedűművész és egy dobos adta a zenei keret teljességét, Varga László kanonok atya, egyházmegyei zeneigazgató, másik korábbi tanárom vezényletével.

Bátran ki merem jelenteni, hogy országunkban nem sok székesegyházban szólal meg egyszerre, működik együtt egy ekkora zenei apparátus, így László atyát külön elismerés illeti ennek megszervezéséért. Sok szép kórusművet énekeltünk, köztük Liszt Ferenctől a Tu es Petrus-t, illetve Händel Messiás oratóriumából a Halleluja kórust.

Szinte az egész egyházmegyei papság mellett a püspöki kar valamennyi tagja és nagyszámú hívősereg gyűlt össze e szép délelőttön, hogy közösen ünnepeljük meg Zsolt püspök atya felszentelését és beiktatását, aki a szentmise végén nagyon kedves és reményteli beszéddel köszöntötte egyházmegyénket.

Magam lelkileg és zeneileg is feltöltődve, újabb énekkari műveket „begyűjtve” térhettem haza, így a kis nyári szüntetet követően újult lelkesedéssel vethettem bele magam augusztus végétől kar nagyi munkámba a haraszti nagytemplom Szent Cecília Kórusával.

Nagy István kántor

Rendületlenül a hitben!

Dr. Beer Miklós

2018-ban, 75. életévének betöltése előtt, az egyházi törvényeknek megfelelően, benyújtotta lemondását. 2019. július 12-én nyugállományba vonult. Rövidek és érzelem nélküliek a híradás szavai. Miklós püspökünk főpásztori minőségében elbúcsúzott tőlünk, ám nyilatkozata szerint tervei vannak a jövőre.

Tapasztaljuk, hogy papjaink, akik azt vállalták, hogy értünk élnek, amíg erejük engedi, nem teszik félre a pásztorbotot, hanem szolgálnak rendületlenül. Dr. Beer Miklós püspöki jelmondata is erről tanúskodik: Rendületlenül a hitben (Permanente in fides).

Beer Miklós 1943. június 1-én született Budapesten. Gyermekkora egy részét Zebegényben töltötte, a gimnáziumot Vácott végezte. Tanulmányait a Központi Papnevelő Intézetben folytatta, majd Esztergomban szentelték pappá, 1966. június 19-én. A Hittudományi Akadémián avatták a teológia doktorává 1967-ben. Lelkipásztori szolgálatát Kőbányán kezdte, majd Szobon, Márianosztrán folytatta. Szolgálati helyként következett Pilismarót és Dömös, s végül 1997-ben Esztergom-Belváros. Mindeközben tanárként is szolgált az esztergomi Hittudományi Főiskolán, ahol filozófiát adott elő, és később rektorként átvette az intézmény vezetését. 2000. április 8-án ceciri címzetes püspökké és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspökévé nevezték ki. II. János Pál pápa 2003. május 27-én nevezte ki a Váci Egyházmegye megyéspüspökévé. Beiktatása 2003. június 20-án történt.

Beer Miklós atya tizenhat esztendeig volt a mi püspökünk, s bízvást írhatom, hogy közkedvelt, szeretett főpap volt. Közvetlenség, alázat, nagy szív, lelkes és gyakorlattá váltott hit jellemzi őt. Igen népszerű a médiában, gyakran szólal meg egyházunk nevében közéleti kérdésekben is.

A *derű püspöke* – ez lett a ragadványneve. Bízunk benne, hogy ez a derű, amellyel tekinti a szolgálatot, hazát és népet, nem múlik.

A derű püspöke hétköznapokon hajnali 6-kor az uszodában kezdi a napot, majd végigszolgálja a hivatali dolgokat, ügyeket, foglalkozik az embereivel, beteget, időst látogat, börtönben pasztorál, nyilatkozik, ír, s a püspökség kertjében bárányt, csacsit, galambot tart. Kiemelt feladatként kezeli a szegények, hátrányos helyzetűek, cigányok gondozását. pasztorálását. Híve a cserkészet pedagógiájának, és elnöke az Országos Magyar Cecília Egyesületnek. A paphiány miatt szorgalmazta a világiak bevonását az egyházi szolgálattevésbe, püspöksége alatt honosodott meg az akolitusképzés. A püspökség tágas, barokk épületét megnyitotta számos kulturális esemény előtt. A fiataloknak táncházat szervezett, sportolási lehetőségek keretében gyűjti egybe őket. Hangsúlyos feladatnak tekinti, hogy a falvakat és a bennük élő közösségeket megmentsék, és újra megtanítsák az embereket arra, hogy szeressék a földet megművelni.

Olyan ember ő, aki nem kapni, hanem adni akar.

Hűséges az Isten!

Marton Zsolt

Dr. Beer Miklós utódja a püspöki székben. Ferenc pápa 2019. július 12-én nevezte ki őt váci megyéspüspökké, beiktatása 2019. augusztus 24-én történt. Marton Zsolt 53 éves, maglódi származású, a Központi Papnevelő Intézet rektora. A kecskeméti piarista gimnáziumban tanult, majd a Zsámbéki Katolikus Főiskolán szerzett tanítói diplomát. Teológiai tanulmányait 1992-ben kezdte meg Veszprémben, majd Keszthelyi Ferenc váci megyéspüspök Győrbe küldte, s ezután került a Központi Papnevelő Intézetbe. 1998. június 20-án szentelték pappá Vácott. Tagja a Fokoláré papi közösségnek. Egy vele készült interjúban így nyilatkozik elődjéről: *Beer Miklós püspök nagyon népszerű ember, mindenkivel nagyon kedves, szociális érzékenysége példamutató, igazi befogadó személyiség. Valódi evangéliumi ember, aki, ha egy inge van, azt is odaadja a másiknak. Ezt a lelkiséget én is szeretném továbbadni.* Marton Zsolt a Központi Papnevelő Intézet rektoraként büszke arra, hogy az intézményhez diákként, prefektusként és rektorként is kötődik.

Püspöki jelmondata: Hűséges az Isten! (1Kor 10,13) Zsolt atya szavai szerint: *Fontos, hogy mi is hűségesek legyünk a Mesterhez, az evangéliumi tanításhoz, a hithez és az Egyházhoz. Ezt a Lélek szavára figyelve lehet csak megvalósítani, az Ő hűségére pedig mindig számíthatunk.*

A Váci Egyházmegye honlapján olvastam megrendítő köszöntő szavait:

Szolgálatom kezdetétől kész akarok lenni az életemet is odaadni értetek, akár még a vértanúság árán is. Erre az odaajándékozó szeretetre hívlak benneteket az Írás szavával, tanúságot téve az evangéliumi hitről és tiszta erkölcsiségről: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az örök élet koronáját!” Bízzunk Istenben, akkor is, ha mi botladozunk, de az Úr mindig velünk van, mert „Hűséges az Isten.”

† Zsolt püspök

A püspök pásztora és atyja az egyházmegyének. A Lumen gentium dokumentumban így fogalmaztak a zsinati atyák: *... a püspökök kiemelkedő és szemmel látható módon magának Krisztusnak a tanítói, pásztori és főpapi hivatalában részesednek és az Ő személyében cselekszenek.* Így kell tekintenünk és tisztelnünk püspökeink és papjaink szolgálatát. Hálát adunk értük, és kívánjuk mindkét atya hűséges és odaadó életére Isten áldását és bőséges kegyelmét.

Koczka Tamásné

A HALHATATLAN KÖLTŐ

Idén, július 31-én volt 170 éve, hogy lezajlott a szerencsétlen kimenetelű segesvári csata. 170 éve már, hogy rendületlenül keresik Petőfi Sándort, akinek halála és temetkezési helye mindmáig ismeretlen, vagy legalább is – a különböző feltételezések, hivatalos álláspontok ellenére – teljességgel nem bizonyítható. Egy bizonyos, a segesvári csata után nem születtek többé versek, a költő elnémult. *Mi történt a csata után?*

Petőfi Sándor életének kezdetét és befejezését is titok lengi körül, és vita árnyékolja be. Születési helyéről is több változat látott napvilágot. A ma hivatalosan elismert szülőhely Kiskőrös, de mellette Kiskunfélegyháza és Szabadszállás is felmerült. A költő írásaiban többször jelölte meg szülőhelyének Félegyházát, tágabb területként a Kiskunságot, mely terület akkori határain Kiskőrős kívül esett. Tény, hogy az Alexander Petrovics névre kiállított keresztelési anyakönyv Kiskőrösön lett kiállítva, de ez nem dönti el a vitát, mert az evangélikus család csak ezen a településen találta meg gyülekezetét. Későbbi okmányaiban így Kiskőrős szerepelt szülőhelyként. A vitás kérdést bizonyítás helyett hatalmi szóval döntötték el, ma is úgy tanítják, hogy a költő Kiskőrösön született.

Ugyanúgy a mai napig titok, hol halt meg és hol temették el Petőfi Sándort. A magyar költészet egyik legismertebb alakja, a nemzeti hős 26 éves koráig alkotott és több mint ezer verset hagyott az utókorra. A hivatalos álláspont szerint a segesvári csatában, Fehéregyháza térségében vesztette életét 1849. július 31-én – pontosabban ott tűnt el nyomtalanul.

Petőfi rendkívül ismert és népszerű volt, nem csak az irodalomkedvelők, de azon messze túlterjedő néptömegek között is. Maga írja egyik könyvének előszavában: *„Irodalmunkban a kritika s a közönség véleménye egymástól annyira különböző tán még egy írórul sem volt, mint rólam. A közönség nagy része határozottan mellettem, a kritikusok nagy része határozottan ellenem van.”* Ezt bizonyítja, hogy az összes költemények 1847-es kiadása – az abban az időben hihetetlen nagynak számító – háromezres példányszámban jelent meg. Rossz nyelvek szerint ez a népszerűség okozta féltékenység serkentette kritikára az irodalmi élet egyes szereplőit.

Az irodalmi élet mellett aktív közéleti szereplő is volt, s bár a Nemzeti dalt – a közhiedelemmel szemben – nem szavalta el 1848. március 15-én a Nemzeti Múzeum lépcsőjén (onnan csak egy rövid buzdító beszédet tartott), de elszavalta a Pilvax kávéházban, majd az orvostanhallgatók és harmadszor a joghallgatók előtt is. Este Egressy Gábor mondta el a verset a Nemzeti Színházban. Nem véletlen tehát, hogy versei mellett a forradalomban és a szabadságharcban vállalt szerepe is fokozta népszerűségét. Országosan ismert politikussá vált.

A költő a forradalmat követően beállt nemzetőrnek Pest városában. Korábbi katonai pályafutása ugyan nem volt sikeresnek mondható, hiszen két év közkatonaként eltöltött szolgálat után 1841-ben testi gyengeség miatt leszerelték, ugyanakkor 1848 októberében már százados a 28. honvédzászlóaljnál. Erdélybe vezényelték, ahol Bem seregéhez került, és futárként szolgált. Debrecenben összeveszett Mészáros Lázár hadügyminiszterrel, ami után lemondott rangjáról. Márciusban ismét jelentkezett Bemnél, aki több ütközetben való részvétel után ismét századossá nevezte ki. Áprilisban a Magyar Katonai Érdemrend 3. osztálya kitüntetésben részesült, májusban pedig Bem őrnaggyá léptette elő. Petőfi újra futári feladatokat kapott, de most Klapka György helyettes hadügyminiszterrel veszett össze, és újból lemondott rendfokozatáról. Édesapja halála miatt Pestre utazott, ahol Klapka házi őrizetbe vette, Görgey parancsára azonban kénytelen volt elengedni. Mezőberénybe, majd ismét Erdélybe ment Bemhez, aki megtiltotta neki, hogy részt vegyen a harcokban.

Amikor a Miklós cár által a szabadságharc leverésére küldött Alexander Lüders vezette intervenciós hadsereg erdélyi hadmozdulatai nyomán Bem Segesvárnál rákényszerült az összecsapásra, a magyar erők – 2500 katonával és 16 ágyúval – olyan csekélyek voltak, hogy a tízezer fővel érkező oroszok nem hitték el, hogy a fősereggel állnak szemben; cselre számítottak, ezért az ütközet legnagyobb részét a Marosvásárhely felé vezető út őrzésével töltötték el.

A maroknyi magyar erők számára a csata kedvezően indult, de Lüders 5500 fős hadteste délután 4 óra után elhagyta korábbi állásait és elsöpörte a magyar balszárnyat. A magyar seregek délután 5 óra után összeroppantak a háromszoros túlerővel szemben, és pánikszerű mene-

külésbe kezdtek. A kozákok a győzelem után éjszakába nyúló hajtóvadászatot indítottak a visszavonuló magyarok ellen, s akit elértek, legyilkoltak.
A segesvári csata ugyan komoly vereség volt az erdélyi erők számára, mégsem volt végzetes. A magyar emlékezetben azért került ilyen fontos helyre, mert valószínűleg ekkor vesztette életét Petőfi is, akinek holttestét soha nem találták meg.

De tényleg itt halt meg Petőfi Sándor? A költő utolsó napját szemtanúk sorának sokszor egymással szembenálló beszámolók alapján, számos teóriát végig vizsgálva próbálták a történészek rekonstruálni. Petőfi a harcok kezdetén, egészen 13 óráig a tábornok közelében tartózkodott, majd a csata több pontján is felbukkant. Amikor a magyar csapatok teljesen felbomlottak és szétszóródtak, a költő elsodródott tiszttársaitól. Kurka Mihály 48-as honvédhuszár és Gyalókay Lajos honvédszázados fél 5 körül látták állni a Sár-patak hídján. Később Pap Lajos alezredes és Lengyel József a héjjasfalvi országút kaptatójáról még látni vélték gyalogosan menekülni a teljesen kimerült költőt.

Heydte osztrák őrnagy szerint Petőfi Fehéregyháza és Héjjasfalva között, egy Ispánkútnak nevezett helynél halhatott meg, menekülés közben. Két lovas kozák szúrhatta le lándzsával. Ezt 1854-ben tanúsította jelentésében. A személyleírás alapján Petőfivel azonosították az *„alacsony termetű, vézna, sárgás bőrű, szakállas holttestet”*. Szűcs Gábor Petőfi-kutató szerint a költő nem az Ispánkútnál, hanem a Szöllöhegy nyugati lábánál, egy kukoricásban esett el, és nem lándzsa, hanem kard végzett vele.
Egy székelykeresztúri postamester elmondása szerint Petőfit a kertjében egy odavalósi ember temette el, aki sebesülése után haláláig a házában ápolta őt.
Egy másik beszámoló szerint a sebesültet lóháton vitte magával egy magyar tiszt, de nem tudni, hová, így azt sem, végül túlélte-e a sérülését, vagy ha meghalt, hová temették el.
Egressy Gábor augusztus 10-én ezt írta naplójába *„Bem másik segéde, Lőrincz, megkerült. Ez azt mondja, hogy az* ***általános zavar perczében látta Sándort vászon kabátban,*** *gyalog, az országúton keresztül futni, s a kukoricza földek felé tartani. Talán mégis sikerült megmenekülnie…”*

Illyés Gyula, aki áttanulmányozva a fennmaradt dokumentumokat, 1948-ban a helyszínt is bejárta, és arra az egyetlen következtetésre jutott, hogy Petőfit menekülés közben ölték meg:
„Valamicske remény a menekülésre az összeágyúzott falu és a dombok fölött kezdődő erdőbe nyílott, vagy oldalt a Fejéregyházára vezető út felé, de erre is, arra is csak a lovasok számára: a kozákok gyűrűje villámgyorsan zárult. Tébolyult vérengzés kezdődött. (...) A költő, amikor a lovak már a sarkát taposták, szembe fordult az üldözőkkel. Sebét elölről kapta.”

A vesztes csata után hosszú ideig tartott a keresés. Keresték az osztrákok, akik ha elfogják, valószínűleg kivégzik. Hitvese, Szendrei Júlia, esetenként férfiruhába bújt, így tévesztve meg az osztrák besúgókat, hosszú ideig kutatott férje után. Arról, hogy Petőfi minden bizonnyal elhunyt, így nyilatkozott:
„Az egyház kívánságára részéről terhelő felelősség elhárítása végett kijelentem, hogy legszorgalmatosabb fürkészéseim és bizonyosságot adó adataim tökéletesen meggyőzének affelől, hogy Petőfi Sándor az erdélyi csatákban elesett. A csatatéreket össze járván, ennek s a külföldről jött több nemű tudósítások következtében ezen meggyőződésemre, ha szükséges volna, lelkiismeretesen hitet is képes vagyok letenni. Ezen állitásom igazsága mellett szól néhány szemtanúnak vallomása, kiket bizonyságtételért bár mikor fölhihatok.
Nevezetesen Udvarhelyszékben Keresztúron lakó gyógyszerész – kinek nevét ugyan nem tudom, de őt szükség esetében tanuúl fölhíni magamat kötelezem – ki azon időben az erdélyi főseregnél lévén: abeli tudakozásaimra ezt felelé: ő Petőfi Sándort azon pillanatban látá utójára, midőn az kozákok által körülvétetve szakasztatott el a futó hadseregtől. Ezentúl többet nem látták s a valószínűség ottani elvesztét bizonyítja, mit még hitelesebbé tesz Udvarhelyszéki katonai parancsnok B. Hayte azon állítása melly szerint ő a csata lefolyta után a csatatért följárván a halottak között talált egy holttestet, mit öltönye és alakja leírásából biztosan lehet férjem, Petőfi Sándorénak elismerni.”
Pest, július 21. 1850.

A nemzet és a kortársak nehezen tudtak belenyugodni a költő elvesztésébe, s mivel a holttest nem került elő, különböző legendák keltek szárnyra további sorsáról. Számtalan szélhámos adta ki magát Petőfinek, megtévesztve és kihasználva a szabadságharc elvesztése miatt elkeseredett embereket.
Franz Fiedler, Bem felderítőtisztje naplója szerint távcsövön látta, hogy két kozák lovas a gyalog menekülő költőn, súlyos sebeket ejtett. Két román parasztnak öltözött emberével biztonságos helyre vitette Petőfit, aki nem volt eszméleténél és hiányzott három ujja. A sötétség leple alatt Segesváron egy magyar család házában hagyták. Tőlük a civil ruhás sebesültet elvitték az oroszok. A feltételezés szerint a költő szibériai hadifogságba került. E naplóbejegyzés nyomán számtalan téves hír érkezett Oroszországban raboskodó hadifoglyoktól, állítólagos szemtanúktól, sőt fényképek és dokumentumok is előkerültek, melyeket a magyar történészek sorra cáfoltak. Ennek ellenére, Petőfi rejtélyes eltűnése kapcsán már 1850-ben íródott életrajzai is megfogalmaztak kérdéseket. Pákh Albert, a költő egykori barátja egy 1860-as, a Vasárnapi Újság hasábjain hirdetést adott fel, hogy akinek vannak emlékei Petőfi utolsó napjairól, óráiról, az jelentkezzen. Számos válasz érkezett, volt, aki orosz hadifogolyként, más külföldön, sőt volt, aki Amerikában látta a költőt, ami igen valószínűtlennek tűnt. Pákh végül arra a következtetésre jutott, hogy a hiteles feltételezések mindegyike hősi halálra mutat.

Mégis, részben Fidler naplóbejegyzése nyomán indult el a kutatás egy Barguzinban, 1856 májusában elhunyt Petrovics nevű magyar után, akinek a földi maradványait 1989. július 17-én tárták fel, és aki a maradványok jellegzetes, egyedi azonosító jellemzői alapján akár Petőfi Sándor is lehetett. Kicsit érthetetlen módon ádáz politikai harcba átcsapó tudományos vita vette kezdetét a neves kutatókat is felvonultató Morvai-féle „Megamorv" expedíció és az akadémiai tudósok között. A küzdelemnek hosszas, sokszor krimibe illő részletei is voltak. A hivatalos álláspontot képviselők női csontvázznak minősítették a leletet. (A barguzini történetről a Dunaharasztin is jól ismert újságíró, Borzik Tibor írt izgalmas könyvet.)

Egy kínai szakértő szerint erős genetikai hasonlóság volt kimutatható más, női ági Petőfi-leszármazottakkal. A csontokat az USA-ban is tanulmányozták, ám a DNS vizsgálathoz szükséges lenne a Petőfi család Fiumei úti sírjának megbontása és a mintavételezés is, amihez viszont sem Budapest akkori vezetése, sem a magyar állam eddig nem járult hozzá. Az azonosításhoz szükséges maradványok jelenleg valahol Európában vannak, kevesek által ismert, titkosított helyen. A hivatalos álláspont ismét hatalmi szóval mondatott ki, akárcsak a szülőhely kérdésében: Petőfi a segesvári tömegsírok egyikében nyugszik.

Lőrincz L. László, a népszerű magyar regényíró, orientalista és műfordító szerint *„A szibériai Petőfi-történeteknek bár van alapjuk, mert több magyar hadifogoly került keletre, ezt a mondakört akkor is legendaként kell kezelnünk. A költő életének története így szép, ahogy van, tisztelettel tudunk rá emlékezni akkor is, ha a sírját nem keressük. Viszont a legendák is értékesek, hiszen a magyar nép azért nem nyugodott bele kiemelkedő alakja váratlan, titokzatos eltűnésébe, mert szerette őt, és a legendákban éltette tovább."*

A barguzini kutatók csoportja a Fiumei úti temető 58-as parcellájában temette el a szibériai maradványokat. A sírkőn ez áll: *„Petőfi Sándor költő, forradalmár, született Magyarországon 1823-ban, meghalt Szibériában 1856-ban. Eltemette 2015. július 17-én a MEGAMORV-Petőfi Bizottság Egyesület." / „Akik még nem tudtátok, most megtanulhatjátok..."*

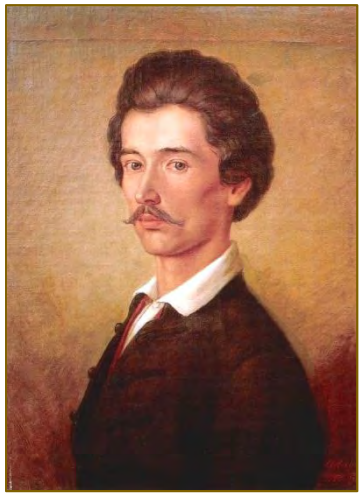

A Petőfi kultusz

Petőfi Sándor az 1848-49-es szabadságharc mártírjaként – a kivégzett miniszterelnök és az aradi vértanúk mellett – bekerült a nemzet legendáriumába, beteljesítve élete végét megjósló verseit, az *Egy gondolat bánt engemet...*, és a *Szeptember végén*-t.

Segesvári eltűnése után hét évig tilos volt a költő sorsát kutatni, de még beszélni sem volt szabad róla. A Haynau-érában megtiltották, hogy a forradalomról és szabadságharcról egyáltalán szó essék. A XIX. század második felétől a magyarság számára Petőfi volt a Költő.

Az irodalmi életben felbukkantak a Petőfi-epigonok. Az epigonokkal szemben fellépőket, mint Arany János, Gyulai Pál és társaikat, akik szerint a petőfieskedők bűne az, hogy eltorzítják, lejáratják a költő szellemiségét és a valódi népiességet, hazafiatlansággal vádolták. A politikai diktatúrát gyakorló Bach-kormányzat titokban még támogatta is e népies petőfieskedőket, hogy ezzel is lazítsa a nemzeti ellenállást.

A feltörő viták hozadékkal is jártak. Petőfi verseit egyre nagyobb számban fordították idegen nyelvekre, így a szabadság költőjeként a magyar irodalom első számú képviselője lett a külföld előtt.

A kiegyezést követően már lehetett hivatkozni Petőfi radikális nézeteire, német-, sőt királyellenességére is. 1876-ban a fiatal írók a konzervatív Kisfaludy Társasággal szemben megalapították a Petőfi Társaságot a Petőfi-kultusz terjesztése és a magyar szépirodalom nemzeti szellemben való művelése céljából. Elnöknek Jókait kérték fel. A tiszteletbeli tagok közt foglalt helyet Kossuth Lajos is, aki megválasztása után hosszabb levelében méltatta a Társaság céljait. A Petőfi Társaság 1876-1944-ig működött. A Petőfi Társaság hozta létre a Petőfi Múzeumot.

A századforduló különféle politikai erőinek is érdekében állt, hogy támogassák és kihasználják a költő kultuszát. A liberális szellemű Ferenczi Zoltán, az első teljesnek mondható Petőfi-életrajz alkotója, akadémiai székfoglalóját Petőfi és a szocializmus kapcsolatáról tartotta. Kosztolányi Dezső kifejezése szerint a szociáldemokraták Petőfit megtették az első magyar proletárnak. 1915-ben a Magyar

Figyelő arról írt, hogy Petőfi „a világháború poétája”, hiszen *Az ítélet* című versében ő jósolta meg a jók és a roszszak világméretű összecsapását. Az 1919-es kommün is Petőfi jövendölésének megvalósítását fedezte fel saját hatalmában, ahogy a Horthy-rendszer szónokai is a „nemzeti forradalmár” jellegét hangsúlyozták a Petőfi-centenárium során. A „hivatalos” kultuszt Móricz Zsigmond is bírálta *Ha Petőfi élne* című cikkében.

A Nyugatnak nem volt egységes Petőfi-képe. Az egyik pólust Ady Endre képviselte, aki a nagy költőelőd forradalmi alakját saját magához hasonlítva egy magányos léleknek ábrázolta, az egyetlen tisztán látónak e széles hazában.

A másik végletet Babits képviselte, aki Arany oltárán feláldozva Petőfit így írt: *„Petőfi nyárspolgár a zseni álarcában. Arany zseni a nyárspolgár álarcában.”* Később finomította Petőfi-értékelését, elhatárolva magát az 1923-as centenárium alkalmából rendezett hivatalos cécótól,

A Nyugat ellenpólusát jelentő újnépies irányzat az irodalmi népiesség hagyományait újította fel; Petőfi példájához tért vissza, a népdalok egyszerűségéhez, ötvözve azt a Nyugattól tanult szimbolikus kifejezésmóddal. Képviselője Erdélyi József, talán korszak egyetlen literátora, akire nem hatott az avantgárd.

A népi írók – Illyés Gyula, Féja Géza, Kodolányi János, Móricz Zsigmond és mások – a magyarság sorsát elsősorban a parasztságával azonosították, s jövőjét a jogfosztott nép öntudatának erősödésétől és felemelkedésétől remélték. Álláspontjukhoz szintén Petőfit hívták segítségül, ez viszont azzal járt, hogy háttérbe szorították Arany János jelentőségét.

Egyetlen kivétel Németh László volt, aki túlzottnak ítélte Petőfi elsőségét a magyar irodalomban. Szívesebben látta volna a helyén Ady Endrét. Ő Petőfi szláv származásával is csak nehezen tudott megbékélni.

Szerb Antal szerint (Magyar irodalomtörténet) Petőfi fordulatot jelent a magyar irodalom történetében, melynek lényege a „lírai realizmus”. Kiemeli Petőfi „szabadságvallását”, a „misztikus liberalizmust”, melynek magyar földön egyedülálló képviselője volt.

A II. világháború után természetesen a Magyar Kommunista Párt is Petőfi politikai örökösének tüntette fel magát; *„Petőfi saját korának bolsevikje volt”*. A költő pártállami kisajátítása nemcsak a politikára, hanem az irodalomra is jellemző volt, mert az egész magyar írótársadalom köteles volt Petőfi példáját követni.

A *Lobogónk: Petőfi* jelszó, sőt, kormányprogram lett. A magyar irodalomtörténet Lukács György és Révai József nevéhez fűződő kommunista átiratában Petőfi, Ady és József Attila képviselte a „haladó hagyomány”-t. Ezzel az irodalomban is megkezdődött a kiszorítósdi; előbb Aranyt, Babitsot, Kosztolányit dobták ki az irodalmi kánonból, később felfedezték, hogy Ady és József Attila életében is akadnak szeplők, így végül már csak Petőfi állt minden gyanú fölött. Ő felelt meg leginkább diktatúra számára az egységes társadalom és kultúra kialakításában. Profán módon mégis az ifjúsági szövetség Petőfi körének nyilvános vitáin kapott először radikális kritikát a kommunista rendszer, majd 1956. október 23-án is a Petőfi-szobor előtt kezdődött az egyetemisták tüntetése.

A Petőfi-kultusz az 1956 utáni pártállami kultúrpolitikában megmaradt, így igyekezett örökségét visszaperelni az „ellenforradalmároktól”. A hatvanas évek derekától azonban már József Attila a *„lobogó”*. Ezekben az években jelentős összegeket áldoztak a kutatásokra, így ez az időszak a Petőfiről szóló irodalom egyik legtermékenyebb korszaka. 1973-ban, a költő születésének 150. évfordulóján azt vizsgálták, hogy mi Petőfi helye az akkori irodalmi életben. Weöres Sándor szerint semmilyen. *„Petőfit saját szobra takarja el: azelőtt a patetikusan szónokló, esküre emelt kezű; ma a vékonypénzű forradalmár.”* A népi írók hagyományához kapcsolódó Csoóri Sándor viszont úgy fogalmazott, hogy nem Petőfi lett időszerűtlen, hanem mi, az utódok vagyunk azok

Napjainkra megszűnt nagy költőnk ideológiai kisajátítása: Petőfi mindenki költője lett. Szűcs Gábor Petőfi-kutató ezt így fogalmazta meg:

„Emblematikus történelmi és irodalmi alak Petőfi, nem véletlen, hogy 3154 településünkön 2792 közterület viseli az ő nevét. Mindenki tudja, ki volt Petőfi Sándor, valamelyest munkássága is mindenki számára ismert, így az sem véletlen, hogy a magyar költők közül éppen az ő személyét övezi a legtöbb legenda.”

Gáll Sándor

Képek: Orlai Petrich Soma két festménye, Bellony László litográfiája a segesvári csatáról, Szendrey Júliáról és Petőfi Sándorról készült dagerrotípia, Hegedűs László festménye: Petőfi halála (1855 körül), a fehéregyházi és az ispánkúti emlékművek

UTAZÁS AZ APOSTOLOKKAL 11.

Tarzusz

Pál apostol szülővárosa

Tarzusz, Alexandria és Athén mellett, az ókor tudományos központjának számított, kereskedelmi és bölcseleti iskolájáról volt híres, s arról, hogy hosszú történelme folyamán sokszor cserélt gazdát (pl. perzsa, görög, római, bizánci, örmény, oszmán-török). A római korban Kilikia provincia fővárosa volt. A város sokoldalú és soknyelvű szellemének egyik példája maga Pál apostol, aki ugyan származását tekintve zsidó volt, de római polgárjoggal rendelkezett, ugyanakkor jól beszélt görögül. Saul és Pál. Az akkori világot a nyugati és keleti kultúrák keveredése jellemezte, a legkülönfélébb vallások és közösségek jöttek létre, miközben a Római Birodalom egyesítette a Földközi-tenger mentén élő népeket.

Tarzusz (máshol: Tarsus, Tharsos) a Szíriát és Kisázsiát összekötő út mentén, a mai Törökország déli részén, 15-20 kilométerre a Földközi-tenger partjától található. Pál idejében kb. 5 millió zsidó élt Palesztinán kívül. Az apostol is ilyen diaszpórából származott, mely nyitottságának köszönhetően menedéket tudott neki nyújtani számos alkalommal, például amikor a jeruzsálemi zsidók elől menekült (ApCsel 9,30). Pál apostol azonban itt nem csak bujdosott, hanem térített is (Gal 1,21). Tarzuszból vitte magával Barnabást Antióchiába, hogy azután megkezdjék missziós tevékenységüket.

Az apostol emlékét ma több helyszín is őrzi, melyeket napjainkban is felkeresnek a keresztény zarándokok. Az óváros határán tekinthető meg az apostol szülőházának romja. Ettől nem messze áll egy kút, melyből a legenda szerint a szent gyakran oltotta szomját. Azt mondják, hogy vizének szintje soha sem apad és gyógyulásokat köszönhetnek neki; sok keresztelés is történik itt. Ugyanígy fennmaradt az a bazaltkőből épült ősi út is, melyen az apostol misszióra indult. Szent Pál nevét egy eredetileg a 11. és 12. században épített templom is viseli, melyet 1862-ben újraépítettek, és ma múzeum.

Tellis Kati

2019. szeptember 22-én, vasárnap délután 3 órakor a dunaharaszti Szent István templomban a helyi Szent Cecília kórus, karnagy Nagy István és a budapesti Szent Rita kórus, karnagy Besenyei Éva, Bánky Tamás, a Szent Cecília kórus egykori karnagya halálának 5. évfordulóján, elhunyt énekkari tagjainak emlékére, szentmise keretében adott szolgálatot. Orgonán kísért Fonyódi Tivadar. A szentmisét bemutatta Varga László atya, a Váci Egyházmegye zeneigazgatója.
Hálát adunk papjainkért, kórusaink vezetőiért, dalostársainkért és szolgálatunkért.

Kisboldogasszony ünnepe

Szeptember 8-án, vasárnap ünnepeltük Szűz Mária születésének napját, népies elnevezésén: Kisboldogasszony ünnepét. Az ünnep latin elnevezése: Nativitas Beatae Mariae Virginis. Ez az ünnep a szeplőtelen fogantatás ünnepétől (december 8.) számított kilencedik hónapra esik.

Az ünnep kialakulásában szerepet játszott az az élő hagyomány, miszerint Mária a jeruzsálemi Bethesda-fürdő mellett született. Később az 5. század elején templomot emeltek ezen a helyen Szent Anna tiszteletére, melynek a felszentelési napján, szeptember 8-án emlékeztek meg Szűz Mária születéséről. Innen a dátum. Az említett templom a mai napig áll. A 7. századtól a szírek, bizánciak és a római katolikusok is megülték az ünnepet, a koptok előző nap, 7-én. IV. Ince pápa (1243-1254) oktávát (nyolcadot) csatolt hozzá, mely 1955-ig élt.

Giotto di Bondone: A Szűz születése

Szűz Mária születéséről, szüleiről és családjáról vajmi keveset tudunk, s amit tudunk, azt az ún. apokrifekből ismerjük. (Az apokrifek olyan iratok gyűjteménye, amelyek nem kerültek bele a sugalmazott Szentírás könyvei közé.) A Szentírás csak Jézus őseit említi, illetve Jézus születését. (vö. Mt 1,1-25) Az ún. Pszeudó Máté és Jakab ősevangélium apokrifek szerint Joachim és Anna sokáig magtalan volt és csak idős korukra született kislányuk. A születés keddi napon történt, és a néphagyomány szerint Mária születésekor Gábor főangyal is megjelent.

A Máriát övező gazdag apokrif hagyomány a magyar kódexirodalomba (Teleki-, Horváth-, Tihanyi-, Debreczeni-, Érdy-kódexek) is bekerült, a Legenda Aurea és a Stellarium révén. A Teleki-kódex Anna-legendája a következőképp mondja el Mária születésé t: *Szent Annának elkövetkezvén az órája, a hétnek néminemű keddin szüle. Egészségben szülé az igaz Dávidnak királyi plántáját, ez világnak előtte választott leányt, az édes Szűz Máriát. Miképpen az angyaltul megtanítottak valának, mert ő vala ez világnak jövendő megvilágosojtója és asszonya és tengörnek csillaga.* Szűz Máriához kapcsolódóan gazdag néphagyomány és tisztelet alakult ki, ami a reformáció és a török hódoltság miatt csak a barokk időkben bontakozott ki, bővülvén addigra már Mária búcsújáró helyekkel is.

Ma, Magyarországon közel száznyolcvan Kisboldogasszony templom van, ezek közül talán legismertebb a máriaremetei Kisboldogasszony templom, ahol több csoda illetve jelenés történt már.

Az ünnep sok népi megfigyeléssel bővült. Szokás volt szeptember 8. hajnalán a napfelkeltét a szabadban várni, csatlakozni az angyalokhoz, akik ilyenkor Mária születésén örvendeznek a mennyben. Azt tartották, hogy akinek „érdeme van rá”, meglátja a kelő napban Szűz Máriát. Más népi megfigyelések szerint a fecskék Kisasszonykor indulnak útnak. Ezen a napon volt szokásban az őszi búza elvetése is, és ez a nap a dióverés kezdetének a napja is.

Ez a nap mélységes tiszteletet érdemel, mint a többi Mária ünnep is; hiszen ekkor ünnepeljük a világ Megváltója Édesanyjának születését. Szent II. János Pál pápa így ír erről a napról: …*Szűz Mária (…) az egész világ megváltásának hajnala és reménye. Ez a Mária-ünnep mélyen gyökerezik a hívők szívében és áhítatában (...), mert tudatában vannak annak, hogy az ő születésével vették kezdetüket Isten tervében azok az üdvözítő események, amelyek aztán oly szoros kapcsolatot teremtettek Mária és az ő Fia között. Örvendezzünk tehát, ahogy megemlékezünk Megváltónk Anyjáról. Ahogy Damjáni Szent Péter mondotta: ’Valóban, ha Salamon és vele együtt egész Izrael népe a templom felszentelését oly bőséges és fényűző áldozattal ünnepelte meg, milyen és mennyi örömöt hoz majd Szűz Mária születése a keresztényeknek? Mert az ő méhébe, mint a legszentebb templomba, szállt le Isten a saját személyében, hogy emberi alakot nyerjen, és látható formában lakozzék kegyesen az emberek között.*’

Ajánljuk életünket, családunkat, Egyházunkat imáinkban Szűz Máriának, hogy az Ő közbenjárása békét, áldást és engesztelést hozzon nekünk és testvéreinknek.

Horváth Péter

MEGHÍVÓ

ÚJ UTAKON A SZENTLÉLEKKEL címmel és a Lélek erejére nyitott szívvel tartja meg 2019. október 26-án, szombaton, 9.30-18.30 időpontban a Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás 28. Országos Konferenciáját az Újpesti Jégpalotában (1046 Budapest, Homoktövis utca 1.). Arra vagyunk kíváncsiak, hogyan hoz a Szentlélek dinamizmust és kreativitást napjainkban, az új generáció hite által.

Főelőadó Hodász András atya. A nap folyamán fiatal tanúságtevők sokaságát hallhatjuk, hogyan vezette őket új utakra a Szentlélek életformájukban és az Evangélium terjesztésének legkülönfélébb útjain. A szentmisén Mohos Gábor atya koncelebrál.

Tánc – dicsőítés – evangélizálás – öröm és megújulás a Szentlélekben.

Ez az a nap, amikor a szíved a teljességgel megtelik.

Szervező: MKKMSz & Lelkes napok Információ és jegyvásárlás: www.mkkm.hu / +3630 860 2910

Őszi gondolatok hitről és Istenről

„Nem az a fontos, hogy igazam legyen, hanem hogy igaz legyek.” Pál Feri atya mondatát érdemes végiggondolni.

Milyen is az igaz ember? A katolikus lexikon meghatározása szerint általános értelemben másoknak nem árt, a törvényt tiszteli és megtartja, jót cselekszik. Szoros értelemben az Isten törvényeihez igazodó, felelős erkölcsi személy.

A legfontosabb tehát, hogy olyan emberek legyünk, amilyennek az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embernek lennie kell: hűségesek a világba teremtett isteni rendhez. Ez egy objektív rend, az ember pedig akkor lesz boldog, ha ezt felismeri, és harmóniában tud élni vele. Ezen túlmenően természetesen kapcsolatokat is jelent, hűséget a Teremtőhöz, a társadalomhoz, a házastárshoz, a közösséghez.

Az, ahogy mi Istent látjuk, ahogyan Róla gondolkodunk, igenis befolyásolja azt, hogyan éljük a hétköznapjainkat, hogyan vagyunk benne a kapcsolatainkban, mit érzünk.

Ha azt gondoljuk, hogy a teljesítményünktől függ, Istennek tetsző-e az életünk, akkor mi az a teljesítmény, amire lelkünk mélyén azt mondhatjuk, hogy na, ez már tökéletes, Istennek való? Ennek a törekvésnek sokszor az lehet a következménye, hogy elfojtjuk az érzelmeinket, görcsösen koncentrálva csak csináljuk, megoldjuk a feladatokat, majd elégedetten kipipáljuk, hogy teljesítettük. Természetesen tőlünk telhetően a legjobban, legtökéletesebben.

A hétköznap lépéseit – egy lélektelen automata kamera szemével nézve – az órák, a percek, néha a másodpercek sokszor előre programozott, egyre gyorsuló jelzései hajszolják. Valós a veszély azonban, hogy ebben az esetben a hit formálissá válik: megvannak a sablonok, a vasárnapi mise, az imádság is, teljesítjük, de Isten igazából elérhetetlen – Ő ott van, én meg itt. Aki így tekint Istenre, annak megközelíthetetlen marad, távoli, s ezt nem lehet kapcsolatnak nevezni.

Ám az sem kapcsolat, amikor úgy gondoljuk, hogy korlátlan szabadságunk van: bármit tehetünk, bárhogy viselkedhetünk, hiszen Ő úgyis megbocsájt, mindent megért.

Bölcsen kellene élnünk, ahogy ezt Pál apostolnak az efezusiakhoz írt levelében is olvashatjuk.„Testvérek, nagyon vigyázzatok arra, hogyan éltek… Használjátok fel az időt, ne legyetek oktalanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata” (5,15).

Ismerjük fel, értsük meg az Ő akaratát! Ehhez önmagunkban, hétköznapjainkban is a szeretet, a békesség, a türelem, a kedvesség és jóság erényeit kell gyakorolnunk. „Nem jólétben vegetálni, hanem a jó létet élni.” – írta Jókai Anna. Nem mindig könnyű dolog ez!

De ha valaki egyszer elhatározta, hogy törekszik a keresztény életre, s így viselkedik, ezeknek az elveknek az alapján él, annak lassan természetévé válik az az életforma, ami tanúságtétel Krisztus mellett. Nem a hangos propaganda hiteles, hanem a tanúságtevő élet, amely másoknak jó, és szavaiban, tetteiben Krisztus nyilatkozik meg mindazoknak, akik hallják és látják.

Ma úgy tűnik, hogy világunkban a békétlenség, a szeretetlenség, az önzés egyre jobban előtérbe kerül, mintha az emberek Istentől elszigetelt világban élnének. A támpontokat nem kínáló, de az isteni tekintélyt kizáró modern világban a felgyorsult gazdasági és technikai változások, eszmei kétértelműségek és torzulások közepette kell megtalálni a helyes utat. S miután korunk a jelent helyezi az élet középpontjába, a vélemények, eszmék, célok a pillanat kívánalmai szerint alakulnak. Az emberi kapcsolatok törékenyek. Úgy tűnik, a hiteles ember helyét a sikeres vagy a sikeresség látszatát bemutató celebek vették át.

Úgy gondolom, nekünk, keresztényeknek, egyik mindennapi feladatunk éppen az, hogy a világnak azt a kicsiny részét, amelyre hatni tudunk, emberibbé, gazdagabbá tegyük, hittel és szeretettel melegítsük át. A hit cselekvésre indít, elsősorban a tettekben mutatkozik meg, s a hitből fakadó tettek láthatóvá teszik Isten kegyelmét. A megbízhatóság, a figyelmesség mások iránt, a megbocsátás képessége, a párbeszédre való készség mind-mind élhetőbbé, boldogabbá teszi mindennapjainkat.

Sok-sok évvel ezelőtt olvastam az alábbi történetet:

„A sátán egy nap feltalált egy ördögi tükröt. Mindent, ami szép volt és jó, ocsmánynak és torznak mutatta, ami pedig csúnya volt és rossz, azt gyönyörűnek és

Illusztráció – Paul Cézanne Tájkép és Gulácsy Lajos Falu vége ősszel című műve

Radnóti Miklós:
VÉNASSZONYOK NYARA

(Esti mosolygás)

Farkával csöndesen mozog
tóban a hal s aludni kész,
orrát iszapba dugja, és
napjának multán mosolyog;

totyog vidámka sorban ott
tizenhárom kicsi kacsa,
s arany farán viszi haza
billegve a mai napot.

Sötétül lassan a piros
s ami soká maradt fehér,
az is már látod, feketéll,
mint e verstől a papiros.

(Altató)

Göndöríti fodrászó szél
felhőink így estefele
s a kacsanyom vízzel tele,
csipke a tócsa szélinél.

Minden göndör lesz és arany,
lomb s a lomb közt a zöld dió,
szundi madárka tolla; s jó
hogy nemsokára este van.

Az asszonyod már szendereg,
sötétség üt körül tanyát
s a fán telihold ugrik át,
mint egy riadt, pufók gyerek.

értékesnek tüntette föl. A sátán útra kelt, s az egész világot bejárta ezzel a borzalmas tükörrel. Sokak elé odatartotta, akik észre se vették, hogy az ördög tükrén keresztül kezdik szemlélni a világot és a többi embert. Összezavarodott az értékrendjük, hamis képet kaptak mindenről és mindenkiről. A sátánt nagyon szórakoztatta a tükör. Egy óvatlan pillanatban azonban kicsúszott a mancsából, s ezer és ezer apróbb-nagyobb darabra tört. Egy szélvihar felkapta a tükör szilánkjait, s szétvitte az egész világra. Egyes nagyobb darabokból az emberek szemüveglencséket készítettek. Akik ilyen szemüvegen keresztül szemlélték a valóságot, nem tudtak többé sem helyesen látni, sem helyesen ítélni. Sok apró szilánk, akkorka, mint egy-egy porszem, egyenest beleszállt az emberek szemébe. Ők aztán mindent fordítva kezdtek látni: mindenben és mindenkiben csak a rosszat tudták észrevenni. Ugyanakkor vonzónak, csábítónak találták azt, ami valójában rossz. Amikor az Isten észrevette, mi történt, elhatározta, hogy ne m hagyja annyiban a dolgot. Ezt gondolta: Elküldöm a világba a fiamat. Ő a képmásom, a tükröm. Jóságomat, igazságomat, szeretetemet fogja tükrözni mindenfelé. Úgy mutatja be az embert és a világot, ahogyan elterveztem és megalkottam.

Így is történt. Jézus eljött a világba, s aki Benne nézte meg magát, a többi embert, az újra felfedezte az igazi jóságot és szépséget, újra meg tudta különböztetni a valódi jót és valódi rosszat. Az emberek közül sokan megszerették Isten tükrét, s követték Őt. Mások azonban, akik nem akarták rajta keresztül szemlélni a világot és az embereket, meggyűlölték, s elhatározták, hogy megölik. Így is tettek. Keresztfára feszítve megölték Jézust, összetörték Isten tükrét. Azonban feltámadt egy nagy szélvihar: a Szentlélek, aki szétvitte Isten összetört tükrének darabkáit az egész világra. Akinek szemébe pici szilánk is jut ebből a tükörből, elkezdi úgy látni a minde nséget, a személyeket, ahogyan Jézus látta őket. Észreveszi a szépet és a jót, meg tudja különböztetni az értékest az értéktelentől."

Szeretném, ha Isten tükréből egyre többen részesedhetnénk. Áldott, békés, szeretetteljes őszi napokat kívánok mindenkinek!

Oláh János

Atyám, átadom magamat Neked,
tégy velem tetszésed szerint.
Bármit teszel is velem, megköszönöm,
mindenre kész vagyok, mindent elfogadok,
csak akaratod bennem és minden teremtményedben
beteljesüljön.
Semmi mást nem kívánok Istenem.
Kezedbe ajánlom lelkemet,
Neked adom Istenem, szívem egész szeretetével,
mert szeretlek, és mert szeretetem igényli,
hogy egészen Neked adjam át magam,
hogy végtelen bizalommal
egészen kezedbe helyezzem életemet,
mert Te vagy az én Atyám.

(Boldog Charles de Foucauld trappista szerzetes és pap imája)

Könyvajánló

a Dunaharaszti Városi Könyvtár kincseiből

Thomas Merton: A csend szava, Budapest,
Szent István Társulat, 2001.

Az élet valóban nagyon nehéz. Mindenkinek fájdalom és pusztulás a jussa. A kétségbeesés, az öregség és a halál egyetemes. Végső soron, úgy tűnik, mégsem mi okozzuk önnön törékenységünket. Akkor viszont ki tehet róla?

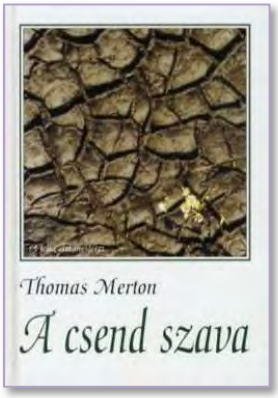

Egy kalandvágyó amerikai – trappista szerzetes lesz. A szigorú, teljes hallgatást vállaló kolostori élet új dimenziói megnyitják Merton szívét az egész világ felé. Magány és világméretű közösség és egymásért vállalt felelősség: ezek a jelen válogatás főbb alapgondolatai. Rendi nevén Louis testvér a rá jellemző spontán közvetlenséggel, vagány merészséggel és sziporkázó humorral vezeti az olvasót az Istennel megélt benső béke és öröm világába. Megtanult odafigyelni az álmaira, mert az álmok megvilágítják azokat a homályos helyeket, ahová az értelem még nem jutott el. Talán, ha helyesen élünk, elbírjuk saját törékenységünk és halandóságunk tudatát a sértett áldozatszerep nélkül, amely először megvetést, majd irigységet, végül bosszúvágyat és pusztítást szül. Talán, ha helyesen élünk, nem kell a totalitárius bizonyosságtól várnunk, hogy megvédjen minket a saját elégedetlenségünktől és tudatlanságunktól. Talán elkerülhetjük a pokolba vezető ösvényt, hiszen a szörnyű 20. században láttuk, mennyire valóságos tud lenni a pokol. Vállunkra vesszük a keresztet, mely az X-et jelöli, a helyet, ahol az én és a lét hátborzongatóan keresztezi egymást.

Néhány gondolat Louis testvértől: *„Ha Isten Lelke a szívünkben lakik, akkor szeretetének törvénye szerint élünk, s mindig a békét keressük, nem pedig a széthúzást; az alázatot, nem a fölényeskedést; az engedelmességet, nem a lázadást; a tisztaságot, a türelmet, az egyszerűséget, a nyugalmat, az erőt, a nagylelkűséget, a bölcsességet, az okosságot és a mindent átfogó igazságot; jobban fogunk szeretni másokat, mint önmagunkat, hiszen Jézus parancsa szerint úgy kell szeretnünk egymást, ahogyan Ő szeretett minket (Jn 15, 12). Imádság nélkül mindebből semmit sem tudunk elérni. Nem csak azért imádkozunk, hogy felismerjük Isten akaratát, hanem elsősorban azért a kegyelemért, hogy akaratát mindenre elszántan teljesíthessük is."*

Ma annyira divatosak az életformával kapcsolatos könyvek, amelyek mindenféle zagyva, hangos, szinkretikus irodalom szintjén megzavarják a jószándékú keresőt. Íme, egy belső csendet meghalló, igazi életvezető és életre vezető könyv mindazoknak, akik belemennek ebbe a cseppet sem könnyű kalandba. Ekkor talán elmúlik a szorongásunk, a reménytelenségünk, a neheztelésünk és a haragunk – bármilyen pusztító volt is kezdetben. Talán egyre erősebben fogunk dolgozni a békén és a jóságon. Talán ekkor rájövünk, hogy ha mindenki így cselekedne a saját életében, a világ többé nem lenne gonosz hely.

Tóth Marianna

A számokkal jelölt Árpád-házi személyek ragadványnevének betűjelét kell beírni helyesen kitöltve a táblázatot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.

A megfejtéseket 2019. november 8-ig kérjük elküldeni a luxchristi@flynet.hu e-mailcímre.
Az első öt helyes megfejtést beküldő Olvasónk ajándékot kap.

REJTVÉNY

1. Szent István - Állami és egyházi intézményrendszert épített ki, a kereszténység felvételével pedig az európai szokások, európai kultúra elterjesztése nyomán lerakta a magyar állam alapjait.
2. Imre herceg – Szent István király fia, aki középkori legendák szerint tisztasági fogadalmat tett és életét Krisztusnak ajánlotta fel egy veszprémi kápolnában.
3. I. András - A „legkeresztényebb jogarhordó”, a Tihanyi Bencés Apátság megalapítója. Tőle származik az egyik legrégebbi írásos nyelvemlékünk a tihanyi apátság alapítólevele.
4. I. Béla - Sohasem veszített csatát. Kiváló katonai képességeiről tett tanúbizonyságot a párviadalok során és a hadvezetésben is.
5. Szent László - Daliás termetű, erőskezű uralkodó volt, aki testi erejével is kitűnt a csatákban. Katonai erényei mellett kiemelkedik még erkölcsössége, mély vallásossága is.
6. Szent Piroska - Szent László leánya Bizáncba ment férjhez, ahol felvette az Iréné nevet. Nyolc gyermek közül Mánuel az egyik legjelentősebb bizánci uralkodó lett.
7. II. Béla - Nagybátyja, Könyves Kálmán megvakíttatta őt is, és édesapját is, hogy uralkodásra alkalmatlanok legyenek. Kálmán utóda, II. István végül mégis kiegyezett a herceggel, sőt, kegyeibe is fogadta.
8. III. Béla - Béla Konstantinápolyban nevelkedett, elődje, III. István, halála után küldöttség ment érte Konstantinápolyba. Tőle számítjuk a hivatalos írásbeliség kezdetét Magyarországon.
9. Szent Margit - IV. Béla leánya. A lelki nemesség mintaképe, szívének tisztaságáról mesélnek legendái. Alázatossága, áldozatvállalása, embertársai iránt érzett odaadó szeretete miatt méltán emelték a szentek közé.
10. II. András - Felesége, Gertrúd igen bőkezűen bánt a rokonaival. A király a bevételei alapját képező birtokok nagy részét eladományozta, valamint drága hadjáratokat szervezett. Ő adta ki az Aranybullát.
11. Szent Erzsébet - II. András magyar király leánya. A gyermekek számára menedékhelyet, a hajléktalanok számára szegényházat alapított. Egész életében támogatta a rászorulókat, az elesetteket.
12. IV. Béla - Újjáépíttette a lerombolt falvakat, előírta a kővárak építését, a városok megerősítését. Megóvta az országot az újabb tatár pusztítástól.
13. III. András - Származása miatt Velencei Endrének is hívják. Halálával férfi ágon kihalt az Árpád-ház.

A Bajnok Béla
B Második honalapító
C Tékozló király
D Liliomos herceg
E A szegények hercegnője
F Államalapító
G Vak Béla
H A magyar asszony
I Görög Béla
J Utolsó Aranyágacska
K Lovagkirály
L Fehér / Katolikus András
M Istennek Lilioma

Szép Velence, ősi város,
zengj az Úrnak éneket.
Erényekben kiváltságos,
Gondviselés van veled,
mert Gellértet a jóságos
Isten adta teneked.

S ő, az Isten választottja,
néki adja önmagát.
Lelke üdve lesz a gondja,
vállalván a Regulát,
földi pálya nem marasztja,
Krisztus útján megy tovább.

Őt e honban tiszteletben
részesítik, mint atyát.
Hitet plántál, és a mennyben
sokszorozza jók hadát,
templomot rak, s mindenekben
csodálják alázatát.

Legyen áldás és imádat
Háromság-egy Istennek,
az Atyának és Fiúnak
s velük a Szentléleknek,
ki a küzdőknek erőt ad,
hogy győzelmet nyerjenek.
Ámen.

Szeptember 14-én a Szent Kereszt felmagasztalását ünnepli Egyházunk

A Szent Keresztet Szent Ilona találta meg a 4. században: a legendás történet szerint Nagy Konstantin császár édesanyja kiásatta a kereszteket a Kálvária földjéből. Mindhárom kereszt és az INRI-tábla is előkerült, amelyet Pilátus az Úr keresztjére tűzetett. Nem lehetett azonban megállapítani, hogy a három kereszt közül melyik volt Krisztusé, ezért Makárius jeruzsálemi püspök mindhármat hozzáérintette egy halálos beteg asszonyhoz, aki az egyiktől meggyógyult. Így azonosították, melyik Krisztus keresztfája.

335. szeptember 13-án ünnepélyesen felszentelték Jeruzsálemben a Szent Sír-bazilikát. Másnap mutatták fel először a népnek a megtalált kereszteredlyét – felmagasztalták a világ előtt gyalázatot, de a keresztények számára a megváltást jelentő keresztet. Az ünnepet előbb Konstantinápolyban, majd a 7. századtól már a nyugati egyházban is megünnepelték.

A későbbiekben számos író alakított a történeten, mely végül Szent Ilona legendájává vált, s a témát az 5. századtól kezdve szívesen ábrázolták az irodalomban és képzőművészetben is.

A szent ereklye előtti tiszteletadásról szóló első beszámoló egy 4. századi zarándoknő, Egeria tollából származik, aki 383 Nagypéntekjén részt vett a kereszt előtti hódolaton. A következő századokban számos zarándok követte példáját, s napló vagy úti jegyzet formájában örökítették meg élményeiket, melyeknek igen fontos szerepe volt az ereklye ismertté válásában, illetve az ünnep népszerűsítésében is.

A felmagasztalás jelenete a középkorban, a könyvfestészet területén volt népszerű. Ehhez kapcsolódik például a Pannonhalmán őrzött 1482 évi Legenda Aurea Sanctorum kötet egyik illusztrációja, mely Augsburgban készült. Itt Szent Ilonát láthatjuk, amint a három megtalált keresztmaradvány közül a beteg asszony csodás gyógyulása által megmutatkozik az Úr.

Jan van Eyck 1422–24-ben készült, gazdagon díszített kódexillusztrációja a kereszt megtalálásának jelenetét ábrázolja. A jelenetet a szokásos táji háttér elé helyezi a művész, amiben Jeruzsálem városa ismerhető fel.

Még hosszan lehetne elmélkedni erről a csodás ünnepről, de mivel nem vagyok művészettörténész, sem hittudós, én is csak előadásokból és könyvekből tudok tájékozódni. Ezeket az ismereteket is, amit fentebb olvashattak a kedves Olvasók, ezekből merítettem.

Hanem, amit 2019. szeptember 14-én Taksonyban átéltem az ünneppel kapcsolatban, arról szeretnék most beszámolni.

A szigetszentmiklósi görög-keleti egyházközség vezetője, Szentirmai Róbert atya megkereste Önkormányzatunkat és egyházközségünket, hogy ezen a szent ünnepen elzarándokolnának Taksonyba, és a Kálvária Kápolnában emlékeznének vesperán (a papi zsolozsma esti része) az ünnepről. Szeretettel hívtuk őket. Déli 12 órakor indultak a zarándokok a szigetszentmiklósi oldalról és a Kis-Dunán csónakkal jöttek át Taksonyba, a régi komp kikötőjébe. Izgalommal vártam őket. Róbert atya az első turnussal érkezett, kereszttel és zászlóval. Rövid bemutatkozás után beszélgettünk a családjáról. Nagyapja, a taksonyi általános iskolában rajztanár és iskolaigazgató helyettes volt az 1950-60-as években. Az egész család Taksonyban lakott, ő is itt töltötte gyermekkorát. Sok szép emléket őriz. Besétáltunk a faluba, a szigeten keresztül. A tanösvénynél tartottunk egy rövid pihenőt. Innen a Tájházba vettük az irányt, ahol Galambos Andrásné Marika várt bennünket. Az épületet ismerte Róbert atya is, és a háziakra is szeretettel emlékezett. A kemencében kisült finom sütemények illata ma is élénken él emlékezetében. Marika részletesen elmesélte a ház történetét, a vendégek pedig elhalmozták kérdéseikkel. Még receptet is cseréltünk a vendégekkel.

A látogatás után Taksony fejedelem szobra előtt is megálltunk egy pillanatra (úgy érzem, nem csak a zebra miatt). Irány a római katolikus Szent Anna templom. András atya várt bennünket. Ő a taksonyi templomok történetét és különösen a mai templomot mutatta be.

Vendégeinkkel közösen elénekeltük a Boldogasszony Anyánk himnuszunkat, majd ők egy nagyon szép liturgikus dallal kedveskedtek nekünk. A kertet is nagy szeretettel nézték és őszinte dicséretet kapott közösségünk. A Szent II. János Pál közösségi házban András atya vendégül látott bennünket. Innen a Kálvári dombra mentünk ahol a kápolnában, Róbert atyával vesperást imádkoztunk, szép énekkel, zsoltárral és a Szentírás olvasásával dicsértük az Urat.

Búcsúzáskor Róbert atyával úgy váltunk el egymástól, hogy 2020-ban, Szent Kereszt Felmagasztalásának ünnepén a taksonyi híveket hívják és várják Szigetszentmiklóson. A viszontlátás reményében intettünk búcsút.

2019. szeptember 14-én ismét jó volt taksonyinak lenni.

Györke Erzsébet KÉSZ-tag

ZARÁNDOKÚTON

Kassa – Sümeg

Szeptember második hetében, a Misszió Tours szervezésében két zarándokúton vettem részt. Mindkettő felejthetetlen szépségű, lelket felemelő és gazdagító út volt. Úgy gondolom, érdemes élményeimet megosztanom Krisztus fénye olvasóival.

Kassán, a Kassai vértanúk mártíromságának 400. évfordulóján, kisbusszal, szeptember 8-án vasárnap

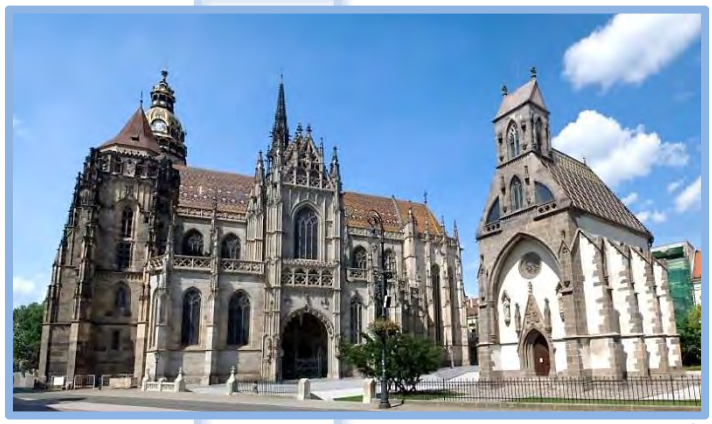

A zarándoklat a három Kassai vértanú mártíromságának 400. éves évfordulójáról történt ünnepi megemlékezés alkalmából volt szervezve. Húszfős kisbusszal, reggel 5 órakor indultunk a budapesti Hősök teréről. Aranyos ifjú lelki vezetőnk gondoskodott az imádságos hangulatról: számos egyházi éneket elénekeltünk, több szép elmélkedést hallgattunk meg és elmondtuk a dicsőséges rózsafüzért. 10 órára érkeztünk Kassára, ebbe a sok magyar emléket őrző, ékszerdoboz szépségű, történelmi városba. Első sétánk az ősi, gótikus székesegyházhoz vezetett.

A 11 órakor kezdődő ünnepi hálaadó szentmise nem itt lett megtartva, hanem a Szent Erzsébet székesegyház szomszédságában lévő, hatalmas, barokk jezsuita templomban, közel ahhoz a helyhez, ahol a három szentet lefejezték, mert itt sokkal több hívő fért el. A magyar nyelvű szentmiséig volt egy óránk. Ez alatt sétát tettünk Kassa szívében, a gyönyörű székesegyházban, és a térszerűen széles történelmi főutcán. Megcsodáltuk számos néhai nevezetes magyar nemes palotáit, több Trianon előtt épült különleges szecessziós épületet, és a párját ritkítóan szép eklektikus színházat. A széles főutca tele van vendéglőkkel, kávézókkal, sörözőkkel, pizzériákkal, mindegyik előtt árnyékos kellemes teraszok. Többen közülünk, ki-ki kávézott vagy sörözött, a jezsuita templom szomszédságában 11 óráig, a szentmise kezdetéig. Előttünk ugyanitt szlovák nyelvű szentmise volt, szintén főpapi részvétellel, mert ők is nagy tisztelői a kassai vértanúknak.

11 óra előtt, velünk együtt, már nagyon sok magyar várta a szentmisét. Igyekeznünk kellett, hogy kapjunk helyet a padokban, mert szép számmal összegyűltünk.

Itt kell megemlítenem, hogy a magyarság részaránya a lakosságból, Trianon előtt 80, jelenleg mindössze 10 %-ot tesz ki. A belváros megkapóan szép, gyönyörűen felújított, régi pompáját mutatja. Aki teheti, érdemes ide ellátogatnia, tisztelegni Rákóczi fejedelem és fia, valamint édesanyja sírjánál a Szent Erzsébet katedrálisban, és élvezni egy kis régi, magyar hangulatot a belvárosban, nem kihagyva Márai Sándor emlékházát és a ház előtt Márai „beszélgetős” szobrát.

11 órakor tíz percre megszólaltak a harangok, és a hatvantagú kórus felemelő hangjainál bevonultak az egyház képviselői. Elől a lovagrendek, szerzetesek, két püspök és húsz, ünnepi piros díszbe öltözött helyi pap. A sort Erdő Péter bíboros atya zárta. Ő volt az ünnepi szentmise főcelebránsa. Maga a látvány, a zengő harangszó és a csodálatos kórus, mindez együtt óriás élmény volt.

Erdő Péter bíboros, homíliájában, ismertette a három jezsuita szent – Kőrösi Márk, Pongrácz István és Grodecz Menyhért egyházszónokok mártíromságának történetét. Bethlen Gábornak a református hitet erőszakkal terjesztő lelkipásztorai bennük látták a reformáció terjesztésének akadályát, ezért elfogták és kényszeríteni akarták őket, hogy tagadják meg hitüket és térjenek át a protestáns vallásra. Ők azonban nem engedelmeskedtek, s a hajdúk ezért napokon át tartó éheztetésnek és válogatott kínzásoknak vetették alá őket, majd 1619. szeptember 7-én, négyszáz esztendeje mindhármukat lefejezték. A három pap, vállalva minden szenvedést, hű maradt hitéhez.

Ezért zarándokoltunk mi el Kassára, hogy négyszáz év elteltével méltóképpen emlékezzünk meg erről a három hős vértanúról. „Egy közülük szlovák, egy magyar és egy lengyel volt, mégis közös szentjeink ők, mondhatni nemzeti szentjei magyaroknak, lengyeleknek, szlovákoknak egyaránt, hiszen vértanúságukkal megszentelték ezt a földet.” – mondta Erdő Péter bíboros. A szentmise 2 órára ért véget. Ezután 3 óráig volt időnk, egy kedves magyar asszony vezetésével, megismerkedni Kassának néhány nevezetességével.

A délután további részén két magyar falu, Makranc és Bodoló templomainak meglátogatása szerepelt programunkban. Makranc három ereklyével büszkélkedhet, Szent István király, Boldog Gizella és Szent Imre ereklyéjével. Bodolón a Sarlós Boldogasszony tiszteletére emelt temp-

lomban megcsodáltuk az Erdő Péter bíboros által felszentelt gyönyörű, új relief-szerű szárnyas oltárt.

Élményekkel gazdagon eltelve, délután 6 órakor indultunk haza.

Sümegre, a Fájdalmas Szűzanya búcsúra, zarándokvonattal, szeptember 14-én, szombaton

Frankovits Ferenc és felesége Valika, az egyik vasárnapi szentmise után hívta fel a figyelmemet erre a zarándoklatra. Ők már többször voltak Csíksomlyón a zarándokvonattal. Sokat meséltek ennek szépségéről, ezért úgy gondoltam, elmegyek velük együtt én is a Fájdalmas Madonnához, Sümegre.

Mielőtt beszámolnék a lelki élményekről, hadd szóljak néhány szót magáról a zarándokvonatról. A mi szerelvényünk tíz kocsiból állt. Összesen kilencszázan ültünk a vonaton. A figyelmes szervezés mindenre kiterjedt. A kocsik betűjelzéssel voltak ellátva, és az utazók előzetesen értesítést kaptak, hogy melyik kocsiban van az ülőhelyük. A mi helyünk a hetedik, F-jelzésű kocsiban volt. Minden kocsihoz tartozott egy Misszió Tours munkatárs, aki névsorral a kezében és egyenként fogadott minket. Felszállva a vonatra, mindenki megtalálta a helyét, mert neve az ülőhely fölött szerepelt.

A vonat reggel fél 7-kor gördült ki a Keleti pályaudvarról. Amíg lassan kiértünk Pestről, a kísérőnktől mindannyian kaptunk egy missziós stólát, valamint több információs anyagot: a zarándoklat részletes programját, egy színes információs füzetet az Eucharisztikus Kongresszusról és a Misszió Tours zarándokok részére készült kis, 70 oldalas, szentenékeket tartalmazó összeállítását, amelyből út közben énekeltünk. A füzetet Pálmai Árpád egyházkarnagy szerkesztette, aki velünk utazott Sümegre, és vezette a közös éneklést. Elkísért minket Budai László is, a Misszió Tours utazási iroda vezetője. Neki és munkatársainak köszönhetjük ezt a kifogástalan logisztikai és szervező munkát.

Az utazás maga különleges lelki élményt nyújtott. A kocsi olyan volt, mint egy sajátos külsejű kápolna. Minden kocsiban kihangosított vonatrádió működik, így az út végéig együtt énekelhettünk a karnagy úrral. Többször megszakította az éneket lelki vezetőink, P. Barsi Balázs és Reisz Pál ferences atyák csodálatos elmélkedése és imádsága. Lelki élményekkel gazdagodva, ájtatos hangulatban, fél 11-kor érkeztünk Sümegre.

Leszállván a zarándokvonatról, Sümeg polgármestere és a kegytemplom plébánosa meleg szavakkal köszöntött bennünket.

Itt kell megállnom egy percre, mert mindjárt egy különleges élményben részesültünk. Az itt élő emberek vallásos lelkületére utal, hogy az 1800-as évek második felében, egy Fájdalmas Szűzanyát ábrázoló piéta reliefet, a Vasúti Szűzanyát helyezték el az állomás épületének falára. Ezt a műalkotást a kommunizmus nem szívelte, és 1949-ben eltávolították az épületről. A műalkotást a ferences rendházban rejtették el, és a hívek és a városvezetés úgy döntött, hogy 70 esztendő után gondoskodnak az elveszettnek hitt relief eredeti helyére történő visszahelyezéséről. Ünnepélyes újbóli leleplezésére, megáldására és koszorúzására megtisztelő módon a mi jelenlétünkben, a sümegi Fájdalmas Szűzanya búcsújának napján került sor.

Ünnepi fogadtatásunk és felvezetésünk a kegytemplomba, minden képzeletet felülmúlt. Elől egy lovas huszárbandérium haladt, ez után leányok egy hordozható Szűzanya szobrot vittek, ezt fúvószenekar követte, majd a papság, ezután mi, zarándokok, a betűjelek szerinti sorrendben. Mindezt a várban hárompercenként megszólaló ágyúdörgés is kísérte. Lassan vonulva és énekelve jó fél óra után köszönhettünk be a kegytemplomba.

A püspöki búcsús szabadtéri szentmisére istenáldotta szép időben, 12 órakor került sor. A szentmise főcelebránsa Székely János szombathelyi megyéspüspök volt. A lebilincselő szentbeszédeiről híres Székely János püspök homíliáját Krisztus tanításának sarokköve, a szeretet témája köré építette. Nehéz visszaadni a sok szép, lelket gazdagító gondolatot. Talán mindnyájan tudjuk, hogy az életben a legfontosabb a szeretet, amely átvezet minket minden nehézségen. Akiben nincs szeretet és megbocsátás, élete silány, céltalan, lelke üres, reményvesztett és csak a hedonista pótcselekvéseket hajszolja, nem ismeri a lélek békéjét. Ezért érzi püspök atya az emberekben a teremtő Isten és Krisztus utáni vágyat.

A szentmise után egy agapén vehettünk részt, és a levonulásig volt bőven időnk egy búcsúimára a kegytemplomban. Az oltár mögött, az apszisban egy ember nagyságú, barokk piéta várja az imádkozni vágyókat. A csodálatos meghallgatásokat a falat borító ezernél is több, nemcsak magyar, de néhány lengyel és német nyelvű kis márvány köszönőtábla tanúsítja.

A gyönyörű nagy, barokk templommal kapcsolatban meg kell jegyeznem, hogy Sümeg sokáig a megye püspöki székhelye volt, majd nem túl régen a püspöki székhely átkerült Veszprémbe, de itt maradt ez a nagyon látogatott zarándokhely és a gyönyörűen felújított néhai püspöki palota.

Fél 3-kor ismét felsorakoztunk, és énekszóval indultunk vissza a vasútállomásra. Visszautunkon, a vonatrádión Reisz atya elmélkedéseit hallgattuk, és bőven került sor Mária-énekekre is.

Este fél 9-kor értünk vissza a Keleti pályaudvarra, kellemesen elfáradva, és a sok gazdag élménytől lélekben feltöltődve.

Köszönöm Frankovits Ferencnek, illetve a Misszió Tours munkatársainak, hogy elmehettem erre a felejthetetlen emléket adó, vonatos zarándoklatra.

Dr. Sárospataki György

A Kereszténység Szakrális Építészete Magyarországon

A Pannonhalmi Bencés Főapátság

A magyar szerzetesi építészet alkotásai közül a Pannonhalmi Bencés Főapátság bír a legnagyobb jelentőséggel, akár kora- középkori alapítását, akár későbbi fejlődését, és az egyházi hierarchiában vagy a jelen korunkban betöltött szerepét vesszük figyelembe. A hazai szerzetesi építészet záróakkordjaként a Pannonhalmi Bencés Főapátság szakrális épületegyüttesével fejezem be a magyar középkori keresztény építészet alapvetően meghatározó korszakát.

A monostor története egészen az első ezredforduló előtti utolsó évekre nyúlik vissza, tehát egy több mint ezer éves történetről beszélhetünk, ami a magyar keresztény kultúra kezdeteit meséli el számunkra.

996-ban Géza fejedelem Csehországból érkező szerzeteseket telepített le Pannónia Szent Hegyén. A Tours-i Szent Márton tiszteletére emelt monostor, a fejedelmi alapítás szándéka szerint, a középkori Európa kultúrájának keleti hídfőállása lett. Falai között rendszeresen megfordult Szent István király is (uralkodása: 1000-1038).

A kezdeti építkezést követően a XIII. század legelején komoly nehézségekkel kellett szembenéznie a monostornak. Uros apát (1207-1243), a ma is meglévő templom építtetője visszaverte a mongolokat a monostor-erőd falai alól. Később újabb fejlődés vehette kezdetét, amelynek eredményeként a XVI. század elején, Tolnai Máté apátsága idején Pannonhalma kiemelt helyet kapott a magyarországi bencés monostorok között, és 1514-ben főapátsággá vált. Az ezt követő hosszú időszakban azonban újabb nehézségekkel kellett szembenéznie a főapátság lakóinak. A török hódoltság másfél évszázada alatt, hosszabb-rövidebb időszakokra a szerzeteseknek menekülniük kellett. A török hódoltság utáni években elindulhatott a megrongálódott épületek helyreállítása. Sajghó Benedek főapátsága alatt jelentős barokk építkezés folyt a monostorban. Ezzel párhuzamosan a szerzetesélet ismét felvirágzott.

A XVIII. század, a felvilágosodás évszázada a szerzeteséletben is éreztette hatását. Az állam és az uralkodók a szerzetesközösségek működését a közvetlen hasznosság szerint ítélték meg, és lényegében csak azoknak a rendeknek a létjogosultságát fogadták el, amelyek betegápolással vagy tanítással foglalkoztak. Mivel az a hagyomány, amelyet Szent Benedek Regulája képviselt, nem a közösség munkájára, hanem magára a közösségi életre helyezi a hangsúlyt, II. József 1786-ban beszüntette a magyar bencés kongregáció összes házának működését.

Ez az időszak azonban nem tartott sokáig. I. Ferenc 1802-ben visszaállította a rend öt apátságát, s a közösség elsődleges munkaterületéül a középiskolai oktatást szabta meg. Ennek megfelelően a bencés közösségek a Dunántúl városaiban megkezdték a tanítást, valamint folytatták szerzeteséletüket Pannonhalma, Bakonybél, Tihany, Zalaapáti és Celldömölk apátságaiban.

1945 után a rend birtokait és a bencés iskolákat is államosították. 1950-től csak két közösségben engedték meg a szerzetesélet, Pannonhalmán és Győrött, azzal, hogy e két

házban újra engedélyezték a gimnázium működését. A szerzetesközösség a nehéz években is hűségesen végezte munkáját, helyt állt az Isten szolgálatában, és a II. Vatikáni Zsinatot követő évektől sokat fáradozott liturgiájának megújításán és a zsolozsma magyar szövegeinek és dallamainak elkészítésén.

A rendszerváltás után a pannonhalmi bencés közösség – az iskolai munka folytatása mellett – új szolgálati területeken is próbálja megteremteni azokat az anyagi lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik számára, hogy betöltse szerepét az egyházban és a világban. A III. évezred kezdete így Pannonhalma számára a szerzetesélet újradefiniálásának, a monasztikus alapokhoz való visszatérésnek és a közösség építésének időszaka.

A monostori pincészet

A funkcionális építészeti kialakítások pontos megértéséhez meg kell vizsgálnunk a bencés szerzetesi életforma által támasztott térigényeket, amelyhez első lépésben magát a bencés szerzetesi életformát érdemes górcső alá venni.

Benedek szerint az a szerzetes, aki közösségben, apát és regula vezetésével keresi és követi Krisztust. A benedeki hármas fogadalom ezt foglalja össze: a stabilitás fogadalma a közösség melletti elköteleződést, az engedelmesség az apát és közösség döntéseivel való azonosulást, a szerzetesi életalakítás fogadalma pedig a Regula követését ragadja meg.

A benedeki életforma jellegzetessége, hogy a bencés szerzetesek egész életükre egyetlen közösség mellett kötelezik el magukat – ez a stabilitás, az állhatatosság fogadalma. Életük keretét a liturgia (közösségben végzett imádság), a lectio divina (a Szentírás imádságos olvasása) és a munka ritmusa jelöli ki. Az engedelmesség fogadalma arra vonatkozik, hogy a szerzetes Isten akaratát keresi az elöljárók és a közösség döntéseiben, és ezért szabadon aláveti magát ezeknek. Végül a szerzetesi életalakítás foglalja magába mindazt, amit a hagyomány a szerzetesi életmódhoz köt: nőtlenséget, vagyonközösséget, alázatosságot, Krisztus keresését a testvérben, az apátban, a kiszolgáltatottban és a vendégben.

A bencés élet forrása Krisztus misztériumainak közös ünneplése, egyházi liturgiájának méltó végzése. Nagy hangsúlyt fektetnek a zsoltárimádság, illetve a magyar és latin gregorián ének szerzetesi hagyományának ápolására.

A szerzetesek munkakörei igen változatosak. A bencés közösség belső munkái (ház körüli munkák, liturgikus és közösségi szolgálatok), gimnáziumi oktatás-nevelés, területi apátságuk tizenöt plébániájának ellátása, a vendégek és zarándokok ellátása turisztikai, kulturális és vallási tevékenységük során, továbbá együttműködés gazdasági és szociális intézményeik keretei között több mint háromszáz munkatárssal.

Könyvkiadójuk saját zsoltár- és Újszövetség-fordításuk közzétételén túl számos lelkiségi és teológiai munkával járul hozzá a magyarul olvasók lelki gazdagodásához. A magyar kereszténységet és kultúrát szolgálják liturgikus ünnepekkel – a húsvéti Szent Három Nap megünneplése során népes zarándoksereget látnak vendégül –, lelkigyakorlataikkal, az ökumenikus párbeszéd iránti elkötelezettségükkel, Pannonhalmi Szemle című folyóiratukkal és a budapesti Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola keretei között folytatott teológiaoktatással.

Gazdasági tevékenységükhöz tartozik a kolostori termékek, a gyógynövénykert, az étterem, a kávézó és a pincészet, amelyek közösségük és a rájuk bízottak anyagi hátterének megteremtését szolgálja. Ebből támogatják a szociális otthonaikban élő időseket, valamint az iskoláikban tanuló fiatalokat. Úgy vallják, hogy tevékenységük egyszersmint

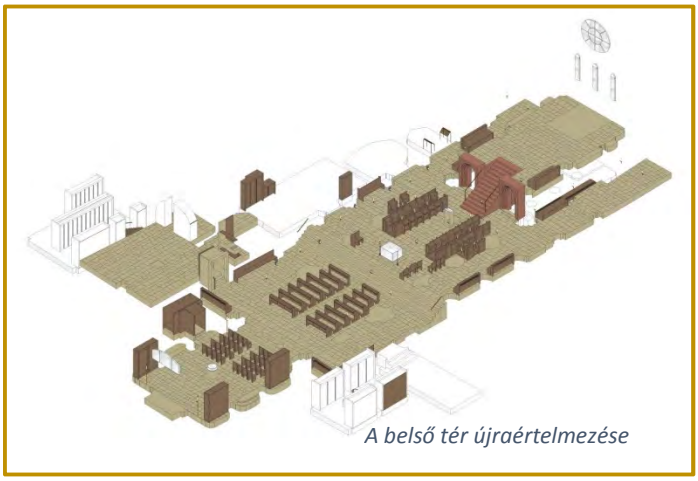
A belső tér újraértelmezése

eszköz arra, hogy az evangélium örömhíréről a gazdasági életben is tanúságot tegyenek.

A Pannonhalmi Szent Márton bazilika ma látható tömegének nagy része a XIII. század elején, Oros apát (1207-1243) idejében épült koragótikus stílusban. A legújabb régészeti kutatások szerint azonban még korábbi épületek falmaradványait is magában rejti. Oldalfalai az 1137-ben felszentelt második templomból származnak, a torony alatti padlószint alatt pedig a Szent István-korabeli első templom nyugati apszisa és döngölt terazzo padlója rejtőzik. A ma látható későromán-koragót templom felszentelése 1224-ben történt. Ekkor nyerte el mai alakját, amely három építőműhely keze nyomát hordozza. Az épületen magyar mesterek munkája mellett felső-rajnai és észak-francia építők közreműködése mutatható ki. A templomot Mátyás uralkodása idején bővítették, ekkor készült el a szentély csillagboltozatos mennyezete, a mellékhajók keleti vége és a Szent Benedek kápolna. A török időkben a belső berendezés teljesen megsemmisült. Később, jelentősebb felújítás az 1720-as években kezdődött Sajghó Benedek főapátsága alatt. Ezt követte az 1860-as években a Storno Ferenc féle restaurálás, végül pedig a legutóbbi, 2012-ben fejeződött be és John Pawson angol építész tervei alapján valósult meg.

Az új körablak

A kortárs felújítás során a templom szerzetesi karakterének visszaállítása volt a fő szempont, hiszen a Bazilika elsősorban az itt élő bencés közösség otthona, közös imádságának helyszíne, a monostor szíve. A templomnak ez a szerzetesi jellege egyrészt a két stallumsorból álló szerzetesi kórusban érhető tetten, melynek középpontja a felolvasóállvány. Másrészt a templom történeti terének újraértelmezését is magával hozta a felújítás. A keletelt, felszálló dinamikájú osztott tér a beavatás terévé változott a felújítás során, amelynek transzcendens pontja a Krisztus második eljövetelét elővételező keleti körablak. Ennek az ónixxal fémjelzett beavatási útnak az eredője a templom nyugati végében álló keresztkút.

A Pannonhalmi Bazilika belső felújítása, illetve a II. Vatikáni Zsinat utáni liturgiareform szellemének megfelelő, méltó istentiszteleti tér kialakítása évtizedek óta napirenden volt a pannonhalmi bencés közösségben. 1996-ra, a monostor alapításának millenniumára elkészült a Pannonhalmi Főapátság épületegyüttesének majdnem teljes körű rekonstrukciója: egyedül a Bazilika-belső felújítása maradt hátra. A bazilika-belső rekonstrukciójára vonatkozó liturgikus, teológiai és szerzetesi szempontok átgondolása a szerzetesekből álló Bazilika Műhely feladata volt.

E közös gondolkodás nyomán alakult ki az a vízió, amelynek megvalósításához keresték a megfelelő építészt: olyasvalakit, aki dolgozott már szerzetesekkel és az általa létrehozott tér meggyőző erővel bír. John Pawson a csehországi Nový Dvůr trappista szerzetesközösségén keresztül vált az ismert, kortárs szerzetesi épület felújításának vezető tervezőjévé. Miután személyesen is megtekintették az általa tervezett monostort és templomot, a látottak meggyőzték a bizottságot, és úgy döntött a Bazilika Műhely, hogy a híres minimalista brit építészt kéri fel a tervek elkészítésére.

Mivel a Pannonhalmi Bazilika bencés szerzetesi templomnak épült, s ma is egy élő szerzetesközösség temploma, meggyőződésük, hogy a közösség liturgikus, teológiai és szerzetesi reflexiójának kell megalapoznia a liturgikus térelrendezés konkrét problémáira adott gyakorlati válaszokat, és ennek függvényében épülhetnek be a felújítás tervezésébe a művészi, műemlékvédelmi, technikai, stb. szempontok. Mindezek szerves és oszthatatlan egységéből születhetett meg végül a szintén egységes liturgikus tér, amelynek a Bazilika eredetileg is épült, s amelynek ma is szánják, és ahogyan azt az ide látogatókkal is láttatni szeretnék.

Az volt az elsődleges szándék, hogy a naponta többször a templomba lépő szerzetes otthon érezze magát, hogy a közösség hitét, imádságát és Isten-tiszteletét hordozza a tér, ugyanakkor a templomba belépő idegen szavak nélkül is megérthesse és magával vihesse nem csak a helynek, hanem az azt belakó szerzetesközösségnek az üzenetét és értékeit.

A Pannonhalmi Bazilikát a maga történetiségében gondolták újra, éppen liturgikus és szerzetesi szempontból úgy, hogy az feleljen meg a kortárs, XXI. századi szerzetesi életformának. A bencés szerzetesközösség azt próbálta megérteni, hogy főként milyen szándék vezérli a tér kialakítását az Isten-tisztelet szempontjából az egyes korokban; illetve a mai szerzetesközösség – a II. Vatikáni Zsinat után megújult liturgiával és egy megújult szerzetesi identitással – hogyan találhat otthonra a Pannonhalmi Bazilikában a provizórium jegyében eltöltött évtizedek után. A történeti tér ezen újraolvasatában azon törekvésük is kirajzolódik, hogy a Bazilika „holt" tereit ismét pozitívan és funkcionálisan értelmezzék, és visszakapcsolják a Bazilika liturgikus vérkeringésébe.

Ha kiindulási alapként elfogadjuk, hogy a Bazilikát elsősorban, mint a szerzetesi Isten-tisztelet terét értelmezzük, akkor másodsorban azt kell megvizsgálnunk, hogy ez a tér ma milyen liturgikus feladatokat lát el. Ahhoz, hogy valóban koherens liturgikus teret hozhassanak létre, fel kellett állítaniuk a szerzeteseknek és a tervező csapatnak egyfajta fontossági sorrendet. Ezen feladatokat a tér karakterét értelemszerűen az első helyen befolyásoló, kiemelt liturgikus funkció markánsan meghatározta. A többi feladat az első függvényében volt figyelembe vehető a liturgikus tér tervezésekor. Ebben az értelemben mondhatjuk, hogy a liturgikus tér első számú szervező erejeként a templom szerzetesi jellegét kellett kiemelni: a Bazilika mindenekelőtt egy imádkozó szerzetesközösség szíve, otthona, mindennapi életének forrása. A tér elsősorban a szerzetesközösségé, eredeti szándéka szerint is, és ennek ma is markánsan kifejezésre kell jutnia.

Ha a templomot a megújult liturgia és szerzetesség új kontextusában újból úgy kezdjük el értelmezni, s használni, mint olyan teret, amely beavat bennünket, akkor az ismét beszédessé válhat. Ehhez azonban tiszteletben kellett tartani a templom hosszanti elrendeződését, felszálló dinamikáját és kelet felé való nyitottságát. Ennek fényében értelmezhették újra a különféle térrészeket:

A torony alatti tér: a beavatási út kezdetének, a keresztségnek a helye. A két középső szint (plánum és a padok szintje) lett a közösség liturgiájának helye: praktikusan tehát a zsolozsma és az Eucharisztia helye. A templom szerzetesi jellegét a jól elkülöníthető szerzetesi stallumokból álló kórus alkotja, amelyek között, a templom tengelyében foglal helyet az ambó. Az új kőoltár, a hajdani szentélyrekesztő előtt álló népoltár helyén állva, a szerzetesközösség és az azzal együtt ünneplő hívek egységének szimbólumává vált.

A beavatási út harmadik szintje a szentély. Eredeti szándéka szerint e tér valamiképpen a mennyei Jeruzsálem, a Szent Hegy előképe, és Krisztus második eljövetelét készíti elő. Ebben kulcsszerepet játszik a keletre nyíló körablak és a hármasablak. A megemelt szentély az a tér, amely kifejezi a közösség és az egyes szerzetesek várakozását, vándorlásának célját, reménységét, amely Isten országa. Ebben az értelemben szerették volna, hogy az Eucharisztia őrzésének helye, a tabernákulum ismét kerüljön vissza a szentélybe.

Hagyományosan az altemplomokban vagy a templomban tisztelt szent ereklyéjét helyezték el, vagy az alapító sírját találjuk. A szentek tiszteletének ez ősi, a keleti és nyugati egyházban egyaránt élő, és a liturgikus gyakorlatba is jól illeszthető formája. Itt, Pannonhalmán, az altemplomban Szent Márton ereklyéit helyezték el. Az altemplom így

Az új látogatóközpont

olyan funkciót kapott, amely ismét szerves részévé vált a templomnak, illetve helyet ad a Bazilika zarándoktemplom jellegének is – s a közösség legfontosabb szentjeinek tiszteletét is élőbbé teheti.

A Bazilikát úgy sikerült mai, kortárs szemmel újraolvasni, hogy annak eredeti szándékát is tiszteletben tartották a tervezők és a használók. Megmaradt a templom hosszanti, kelet felé nyitott felfelé ívelő dinamikája, ugyanakkor az ünneplő közösség, az oltárral, új középpontot is kaphatott. A plánumon kialakított ambó-központú szerzetesi kórus a templom monasztikus alapkarakterét állítja vissza, s ehhez szervesen csatlakozik a hívek szintje. Ugyanakkor teret ad a közösség számára fontos szentek tiszteletének is.

Bár Pannonhalmát itthonról közel két órás autóúttal tudjuk megközelíteni, mégis érdemes egy szép őszi hétvégén, egy kirándulás alkalmával ellátogatni a főapátságba és megtekinteni az épületegyüttest, amellyel nagyon szép szakrális és kortárs építészeti élménnyel gazdagodhatunk.

Összeállította: Érces Gergő

Felhasznált irodalom: www.bences.hu, www.epiteszforum.hu

Szeretetláng fesztivál

Máriaremete, 2019. augusztus 31.

A fesztivál ünnepi eseményt jelent. De mi is a Szeretetláng, amely világszerte százezrek életét formálta már át? Az 1960-as évek elején egy hatgyermekes magyar édesanya a gondoktól, nehézségektől megfáradva, fásultan, lelkileg kiüresedve egyre távolabb került Istentől. Ám az Úr és a Szent Szűz ennek ellenére – vagy éppen ezért? – kiválasztotta őt, hogy egy új „eszközt" adjanak a kezéb e, s egyben az emberiség kezébe a gonosz elleni küzdelemben. Ez az új eszköz a Szeretetláng, amely egyfelől Mária értünk, gyermekeiért lángoló anyai szeretete, másfelől maga Jézus Krisztus, aki életét adta értünk – érted is! – szeretetből.

Ez a radikális hit-iskola teljesen átformálta Erzsébet asszony életét. Ő ezt a folyamatot részletesen lejegyezte lelki naplójába, mindig hangsúlyozva, hogy a Szűzanya Szeretetlángja segítette a megújulásban. A Szent Szűz szeretete ugyanis – mintegy kegyelmi védőpajzsként – körülölelte őt az ima, a böjt, a jótettek és az áldozatvállalás iskolája közben, hogy tehetetlenné tegye, „megvakítsa" általa a gonoszt: „Tüzet tűzzel oltunk; a gyűlölet tüzét a szeretet tüzével" – mondta a Szűzanya.

Az elmúlt fél évszázad folyamán milliók ismerték meg Jézus és Mária magyar imaiskoláját. Megtérések, lelki megújulások, széthulló családok egységének megőrzése, a missziós lendület újjáéledése, lelkek megmentésének vágya…ezek a Szeretetláng kiáradásának a kísérői immár hetven országban világszerte.

Az unoka, Kindelmann Győző (zeneszerző, gitáros, író, költő) azért szervezi minden évben ezt a gazdag és lélekemelő napot (mindig augusztus végén, és mindig Máriaremetén, a Szűzanya árnyas kegyhelyén), hogy kiemeljen bennünket a megszürkült hétköznapokból, a meg nem szűnő gondokból, hogy megszabaduljunk megkötözöttségeinktől, hogy a jövőnk ne legyen kilátástalan és reménytelen.

Idén is a csendesen, háttérben közbenjáró imaszolgálatot végző testvérek szeretete vett körül bennünket. Jelen volt az Oltáriszentségben, a kiengesztelődés szentségében az Úr, de jelen volt, a tanúságtevők ajkán és – hol a mosolytól, hol a könnyektől csillogó – szemében is. Az ünnepélyes megnyitót, mint mindig, Esterházy László atya, a kegytemplom plébánosa tartotta, felajánlva Magyarországot a Szent Szűznek az egykori nádor, Esterházy Pál herceg imádságával. A zenei szolgálatot, az egész napos dicsőítést a Hegyközi Karizmatikus Megújulás csoport szolgáltatta olyan dalokkal, mint az Élet van Tebenned, a Bemegyek a Szentek Szentjébe, Mint szarvas hűs vizek után, Tested Jézus táplál minket…s a többi gyönyörű dallam.

Kindelmann Győző köszöntése után a tanúságtevő házaspár, Greguss Sándor filmrendező és Dr. Fodor Réka orvos-misszionárius, megrendítő, de humorral is bővelkedő közös élménybeszámolója következett. Soha nem voltak ők szokványos házaspár, hiszen Réka afrikai orvos-misszionárius, aki a rivaldák fényében sütkérezett, amikor – mintegy villámcsapásként kapták a diagnózist Sándor rákbetegségéről – néhány hete van hátra. Kétségbeesett kapkodás és reményvesztett időszak következett a pár életében: de a betegség összekovácsolta a szívüket. Jóakarók tanácsát megfogadva – az esélytelenek rezignált nyugalmával – utazott a férj Újvidékre, ahol (a rendkívül ritka) gyógyító karizmával Margaritha nővér végzett imaszolgálatot. Érte is. Sándor szívében egy dallam kelt életre, hogy „ujjongj minden szervem!" Jézus Krisztus egy csapásra meggyógyította! Ekkor megkérdezte a szerzetesnővér a férfit: „Most sem vagy hajlandó imádkozni a rózsafüzért?"… És korábban langyos imaélete a gyógyulás-megtérés után újraéledt. „Add nekem a kőszívedet, és én neked adom az én szívemet" – biztatta a szívében Jézus.

Házastársi kapcsolatuk is új távlatokat kapott, szeretetük megújult. „AfRéka" már új lendülettel indult ismét misszióba. Nigéria tárt karokkal várta a magyar orvosokat, hiszen ott százezer emberre jut egy orvos. Sebészeti esetek, malária, TBC, lepra, bélfertőzések, agyhártyagyulladás, AIDS, bőrtályog, minden szembejött velük, amit csak el lehet képzelni. Hatalmas rózsafüzér-ima összefogás indult itthon az imacsoportokban, facebookon, Mária Rádióban, hogy az orvosok „csekélyke" eredménye megsokszorozódjon: Réka több hihetetlen gyógyulásról számolt be. Elmondta azt is, hogy Afrikában az emberek hite elképesztően erős; és hogy ott nem hagyják magukra az idős embereket, sem egymást a bajban!

Örömmel újságolták, hogy októberben tizenhat éves nagylányukkal indulnak ismét a misszióba. Réka azt mondja, hogy „persze nem kell elmenned Afrikába, mindezt megtalálod közelebb is. Keress egy árvaházat vagy idősek otthonát, végezz benne valamilyen önkéntes munkát öt héten át, egész éves szabadságod terhére, és figyeld meg, hogy mások milyen apróságoknak tudnak önfeledten örülni. Miközben anyagi ellenszolgáltatás nélkül jót teszel, meg fogod látni, hogy ebben a történetben az igazi nyertes te vagy. Változol, változik körülötted a világ, és csodák történnek veled és benned. És végre elindulsz álmaid felé."

Csókay András doktor elmondta, hogy a rózsafüzér-imától intenzívebb lett az élete. Abban segített neki, hogy nemcsak az értelem, de a szív hitében is előbbre tudjon jutni! Nagyon szereti a Jézus-imát is: *Uram Jézus, könyörülj rajtam, szegény bűnösön!* A misszióban olyan erős az afrikaiak hite, amiről még csak nem is álmodnak Európában. Tanúságot tett a közbenjáró ima erejéről: éjjel 3-4 óra között az operáció 22. órájában: már nem ő műtött. Nem ő, hanem Jézus. Biztatott bennünket, hogy becsüljük meg a prédikáló atyákat, akik tanítanak bennünket Jézusról. Tanítanak a dicsőséges feltámadt Úrjézusról. Tanítanak a mi feltámadásunkról. Nincs miért aggódnunk, nincs miért keseregni!

A szentmise után – melyen Guido Martini atya prédikált a személyes felelősségünkről – Mijo Barada horvát családapa evangélizátor két előadást is tartott: A Boldogságos Szent Szűz közbenjáró, segítő erejéről és

Mit jelent az Oltáriszentség ereje, az Úr előtti imádás a mindennapi életben? címmel. Magyarországon is történnek csodák ott, ahol van hit, nemcsak Medjugorjéban! – mondta előadásában. Medjugorjéban – egy zarándoklat során – tudatosult benne, hogy Isten szeretett gyermeke! Azzal a külsővel, azokkal az adottságokkal, amely az övé. Örömteli életet kezdett élni. Megkapta lelkében a válaszokat a legfontosabb kérdéseire. Isten nélkül minden üres! Mindenkinek jó lenne megpróbálni felismerni az idők jeleiből a titkokat, amelyek körülvesznek bennünket. Fogadjuk el az életünket, hogy megdicsőíthessük Istent a testünkkel, az életünkkel. Mi Jézus tekintetéből élünk. Hová bújjak a tekinteted elől? Mindig elsőnek szeressünk, elsőnek bocsássunk meg. Ne égjen a mi szívünkben a pokol tüze! Mijo prófétai szóval figyelmeztetett, hogy mi, katolikusok, elfelejtettünk gyónni. Ma a bűnbánat hiányzik az európai emberből. (Rossz) szokásaink kialakítanak egy (rossz) életstílust. Természetes, hogyha Jézus után megyünk – ez a szentgyónás –, akkor meggyógyulunk. Meggyógyul a kapcsolatunk az Atyával. Viszont, ha messze vagyunk Istentől, akkor a pokolban járunk. A gyóntatószék a zuhanyfülke, és az ég lemossa bűneinket. A sátánt, a halált és a bűnt is legyőzte Jézus! Amikor imádkozzuk a rózsafüzért, akkor hívjuk Máriát, hogy legyen velünk.

Az élet célja az, hogy megváltva haljunk meg! A régi temetők kapuja fölött ez áll: „MENTSD MEG A LELKED! A felelősség az enyém, nem a másiké, hanem az enyém! A halál visszatérés az Atyához, ezért éljünk szentül. Éljünk az evangélium szerint, és akkor a mennyben lesz az örök hazánk! – zárta igen tartalmas, két órás előadását Mijo.

A befejező szentségimádást Kemenes Gábor atya vezette. – És ott volt velünk az Úr csendes kísérőjeként Mária is, hogy bátorítson, őrködjön felettünk és elvezessen Szent Fiához.

Hazafelé, a Máriaremetei úton leróttuk kegyeletünket – Klári gépkocsivezetőnk jóvoltából – a Szentlélek Templom kriptájában nyugvó Kindelmann Károlyné Szántó Erzsébet asszony hamvai előtt.

Tóth Marianna,
az egyik dunaharaszti résztvevő élménybeszámolója a fesztiválról

HOGYAN SZÓLÍTSALAK, MÁRIA?

Az Új Ember kiadványok legújabb köteteként látott napvilágot Horváth Zoltánnak, az újpesti Eger Királynéja plébánia lelkipásztorának munkája, amely szép monográfiaként foglalja össze a Szűzanya magyar nyelvű elnevezéseit, megszólításait, s igyekszik értelmezni, közelebb vinni az olvasóhoz ezeket.

Albert Gustaf Aristides Edelfelt: Szűz Mária a rózsakertben

A plébános atyában akkor merült fel a dolgozat gondolata, amikor az újpesti egyházközség plébánosává kinevezték, majd egy súlyos betegségből való felgyógyulás után látott hozzá a kutatómunkához. Munkáját ösztönözte az Egek Királynéja titulus egyedisége, hiszen magyar nyelvterületen nincs másik ilyen plébánia. Sok esztendő szorgalmas gyűjtésének a gyümölcse a kötet, amelyben Szűzanyánk 1177 megszólításáról elmélkedhetünk. Nagyon rokonszenves a dolgozat szerkezete. Egy-egy ismertetést, fejezetet követően mindig megtaláljuk Horváth Zoltán atya személyes, bensőséges imádságát, melynek fényes vizein evezve ismerkedhetünk magyar nyelvünk hitről tanúskodó gazdagságával és gyönyörködhetünk országunk oltalmazójában, Máriában.
Mária fontos szereplő egy pap életében, az Istennek szentelt ember életének, szolgálatának személyes segítője. Ferenc pápa így fogalmazott: *A Szűzanya nélkül nem haladhatunk előre papságunkban.* Ám ez nemcsak a papokra, hanem ránk, hívő keresztényekre is igaz.
Máriát szólíthatjuk ezer néven, ezer bajunkban, örömünkben. Forduljunk hozzá bizalommal, hiszen az ő közbenjárása gyógyít, engesztel, oldoz. Égi édesanyánk nem szűnik munkálkodni, szeretete áthatja életünket.
Ajánlom a kötetet elolvasásra, mindennapi elmélkedésre, imádságra.

Koczka Tamásné

Babits Mihály:
ALKONY

Az erdő hallgatag,
nyugosznak a vadak,
lankadt állal hevernek
ágyán a hűs avarnak,
mit a szelek levernek,
majd újra felkavarnak.

De most eláll a szél.
De most a csönd beszél.
De most jőnek a villik.
Ó most a lomb se hullik:
alkonyvirág kinyílik,
alkonyszalag kinyúlik.

Az alkony nyúlik ott
s von vékonyabb csikot:
azon egy égi ajtó.
Ki tudja, mit nem rejtő?
S ó völgy, te mély szakajtó!
S titkok teknője, erdő!

Dunaharaszti Szent Erzsébet Karitász hírek

A karitász tízparancsolata

1. Igazán segíteni csak szeretetből, szeretettel lehet.
2. Kétszer segít, aki gyorsan segít. A bürokrácia a karitász halála.
3. A bajbajutottat sohase alázd meg: érezze, hogy öröm számodra, ha segíthetsz.
4. Úgy segíts, hogy a rászoruló saját magán is segíthessen. Vezesd rá az öntevékenységre.
5. Ne alamizsnát adj, hanem igyekezz a bajt gyökeresen orvosolni.
6. A bajbajutott nem eset, hanem személy. Vedd emberszámba, törődj vele, szánj rá időt, türelmet, őszinte érdeklődést.
7. Vedd elejét a visszaéléseknek. Dolgozz ki feltűnésmentes ellenőrzési rendszert és járj utána a fontosabb ügyeknek.
8. Kínos pontossággal számolj el minden fillérről, és köszönj meg minden adományt, még a legkisebbet is.
9. A segítség nem monopólium, de nem is konkurencia. Segíts annak, aki segíteni akar: több szem többet lát, több kéz többet segít.
10. Ne várj hálát! Ne sértődj meg! Ne légy kicsinyes! És imádkozz azokért, akiket Isten a szeretetedre bízott.

A karitász mint mozgalom az egyházi jogi személyként működő közösségekre épül, amelyek keretében Isten népe megpróbálja megvalósítani Krisztus szeretetparancsát. A tagok önkéntesként, anyagi ellenszolgáltatás nélkül, erejük és tehetségük korlátja mentén azon dolgoznak, hogy Isten ingyenes szeretetéről tegyenek tanúságot a világban. A plébániai karitászcsoportok hivatásának fókuszpontjai leginkább a következők: ***idősgondozás***-látogatás-rendezvények a számukra; ***családgondozás***-természetbeni segítségnyújtás, anyagi-lelki segítségnyújtás; ***munkanélküliek-hajléktalanok*** segítése-étkeztetési megoldások-tanácsadás; ***alkohol-szenvedélybetegek*** számára fogódzó megkeresése-tanácsadás; ***testi-lelki fogyatékkal*** élők felkarolása, kapcsolatok keresése; nemzetiségek, kisebbségek közötti kapcsolatok építése, problémák megoldásának keresése, együttműködve a cigánypasztorációval; ***részvétel a Karitász országos segélyprogramjaiban különösen katasztrófa idején.***

A ruhaosztás mindig a kezdet, de az még nem a karitász. Minden egyházközségben sajátos és egyéni a találkozási pont a nélkülözőkkel, a szükséget szenvedőkkel.

A dunaharaszti Szent Erzsébet Karitász 16. alkalommal szervezte meg a **nyári karitásztábort** a gyerekek örömére. Amikor 2004-ben, a Családok Évében ebbe a vállalkozásba belekezdtünk, az volt az elképzelésünk és a víziónk, hogy a tágas plébániakert befogadja az egyházközség legkisebbjeit. A karitászközösség így szeretett volna segíteni a családoknak a hosszú szünidőben.

A következő évek tapasztalatai igazolták, hogy ahol nincs nagyszülő a közelben, különösen jól jön a szülőknek a napközis tábor. Akkor húszegynéhány gyermek vett részt, az idén száznál több. Mindig jól érezték magukat a gyerekek, kérdezték is, hogy mért nem lehet kéthetes a tábor, lesz-e jövőre is…? Ez és a megmozduló egyházközség, segítő atyák, szülők, nagyszülők, hitoktatók bekapcsolódó támogatása motivált bennünket minden évben. Mert úgy éreztük, hogy kell ez a rendezvény, jól jön a családoknak, jól jön az egyházközségnek, sőt a városnak is!

A karitásztábor hosszú tervezés, szervezés, sok áldozat árán jöhet létre minden évben, sok felnőtt programjának és szabadságának egyeztetése, támogatása árán. Mindenki szívvel-lélekkel dolgozik azon, hogy szép hét kerekedjen ebből az összefogásból. Van olyan szolgálattevő, aki erején felül is vállal terheket, hogy minden a lehető legjobb legyen! Köszönjük mindenekelőtt a Jóistennek, hogy ezt lehetővé tette! A karitászszolgálat egy közvetítő csatorna: egyik végén a kegyelem (az anyagi támogatás, a sokféle szolgálattevő karizmája, talentuma szerinti segítség) áramlik az Úristentől, míg a másik fele a gyermekek részére létrejött javak, amelyeknek ők a haszonélvezői, akikre azt mondta Jézus, „hogy ilyeneké a mennyek országa”. (A fotókat Kisné Éva és Uszkayné Mónika készítette.)

Mi csak közvetítők vagyunk – méltatlan szolgák, akik minduntalan elámulunk Isten jóságán! Elámulunk azon az örömön, amit Ő ad a gyermeken keresztül. Mi, karitászos önkéntesek annak örülünk, ha örömet okozhatunk, ha megmutathatjuk, hogy egyáltalán nem szól minden a pénzről, a megfizetésről, a háláról, mert minden dicsőség és hála az Úré, akitől hitet kaptunk, az

egészséget, a kezdeményezőképességet, az erőt, az akaratot, az anyagi javakat, hogy az Ő nevében munkálkodhassunk mások javára. Ez a mi szolgálatunk lényege, s ha sikerül a tervünk, az a legnagyobb örömünk! Egy hétre megnyílt a plébánia – mint egy otthon – a gyermekek, a jövő generációja előtt. Velünk volt plébánosunk, Láng András és újmisés káplánunk, Bógár Zsolt is ezen a héten – igazán nagy kegyelem! Kell ennél több?

Várjuk a **Játékdélutánra** mindazokat, akik vágyódnak a karitásztábor hangulatára az év további időszakában is! Annak a gyereknek, aki szeret játszani, megbízható, vicces, de nem bosszantó – annak a gyereknek mindig lesznek barátai és méltányolni fogják őt a felnőttek is. Boldogulni fog a gyakran oly rideg, könyörtelen és ellenséges világban. A felnőtteknek kötelességük a való világ megbízottjaiként cselekedniük, hogy a gyermek, majd felnőve, hasznos tagja legyen a társadalomnak. A közös játék és munka lehetőséget, biztonságot nyújt a kicsiknek. Ekkor lehet kézműveskedni, ajándékot készíteni a barátnak, a mamának, a testvérnek… Helyszín: Dunaharaszti Városi Könyvtár, Dózsa György út 12/b. Időpont: minden hónapban a második csütörtök 16.00-18.00.

Köszönjük mindazok figyelmét és segítségét, akik augusztus 23-án adtak hátizsákot, iskolatáskát, tolltartót, füzetet, rajz- és íróeszközt, stb. **tanévkezdő gyűjtésünkkor** a gyermekeknek. A Váci Egyházmegyei Karitász harmincötezer forintos Erzsébet utalvánnyal is támogatta a különösen nehéz helyzetben élő diákokat.

Szeretettel: Szent Erzsébet Karitász

Kicsiny kis fényemmel…

A taksonyi Szent Anna Római Katolikus Plébánia ad otthont a Dalos Bogaraknak. Csoportunk már öt éve alakult. Tagjai az iskolai tanévben szombatonként találkoznak a plébánián. Énektanulással, sok játékkal és sportolással telnek ezek a délelőttök. Kedvenc sportunk a méta. Az országos méta bajnokságon, 2017-ben és 2019-ben bajnokok voltunk a korosztályunkban. Nagy öröm, hogy a kedves szülők is résztvesznek ezeken a versenyeken. Nem dicsekvésként meséljük el, de Taksony közösségének ajánlására lehet nevezni ebben a korosztályban is. Idén a „fair play” díjat kapta meg a felnőtt csapat. A gyermekszentmiséken szolgálunk. Ám nem ezek a hírek ragadtattak velünk tollat. A jól megérdemelt nyári szünetben sem mellőztük egymás társaságát.

A 2019. július 8-12. időszakban egyhetes táborozást szerveztünk néhány szülő javaslatára, Gárdonyban. A jó időt és a sok lehetőséget, amit kínált a hely, kihasználtuk. A reggeli ébresztő, a készülődés, a szobák rendbetétele után a közösségi szobában reggeli imádsággal indítottuk a napot. A Velencei tó néhány perces sétával volt elérhető. A víz kellemes hullámaiban sokat úszkáltunk. Kerékpárokat kölcsönöztünk, és egy hosszú túrára is vállalkoztunk. Egyik éjszaka, csak a mi kedvünkért meglátogatott bennünket egy csillagászcsoport. Három hatalmas távcsővel és nagy csillagászati ismeretekkel. Hatalmas élmény volt a Hold krátereit szinte elérhető közelségben érezni, a Szaturnusz gyűrűiben gyönyörködni, felrobbant csillagot látni és 23 óra magasságában egy rövid előadást meghallgatni a bolygók és csillagok, csillagképek elnevezéseiről. Házi kvízversenyt is rendeztünk, különböző témájú kérdésekkel. Na, és volt egy szabadulószobás délelőttünk is! Már ott elhatároztuk, hogy ezt megismételjük. És ez mind semmi volt a lézerkardos csatákhoz. Nagyon izgalmas volt. Az udvarban a ping-pong volt a sláger, az előszobában a csocsó. Hatalmas mérkőzések zajlottak. Akadt születésnaposunk is, akinek tortával kedveskedtünk. Jó érzés volt, hogy az ünneplés mindenkinek szólt. Egyszerre ünnepeltük mindnyájunk születésnapját, a gyermekek javaslatára! Esti ima után végül „takarodó” volt, és 23 órakor villanyoltás.

Ezzel nem ért véget a mi szeretett Dalos Bogár csoportunk nyári együttléte. Közkívánatra, már nem első alkalommal szerveztünk úgynevezett bejárós napközis tábort, augusztus 12-16. között. A csepeli strandra komppal utazni nagyon jó volt, és az eltervezett szabadulószoba repetája is megvalósult. A Margit-szigeti kirándulás a bringózással nagy élmény volt. Moziban kétszer jártunk. Csodálatosan szép napokat éltünk meg a közösségünkkel.

Tudjuk, hogy milyen piciny fénnyel világít a szentjánosbogár, a célunk mégis az, hogy a fiatalok, akik csatlakoznak csoportunkhoz, fizikai és szellemi fejlődésük mellett az életben erkölcsi szinten is fáklyaként világítsanak. Tapasztalatunk az, hogy erre minden remény megvan.

A Szentjánosbogár Közösség olyan magyar alapítású katolikus lelkiségi mozgalom, közhasznú egyesület, melynek tagjai a Római Katolikus Egyház tanítását vallják, és céljuk a fiatalok körében a közösségépítés és a keresztény hit átadása.

Hálás a szívünk Istennek, hogy idén is megőrzött bennünket, gazdagon ellátott mindennel, semmiben sem volt hiányunk és figyelhettünk az Ő szavára, Igéjére, amely képes az életünket megújítani, átformálni. Köszönjük a szülőknek, hogy idén is ránk bízták gyermekeiket, illetve a tábor alatt nyújtott támogatásukat.

Köszönjük a Váci Püspökség, a taksonyi Szent Anna Plébánia és Taksony Nagyközség nagylelkű támogatását. Köszönjük továbbá Áhel Nikolett és Szegvári Anna odaadó segítségét.

Szeretettel várjuk az énekelni és játszani szerető, általános iskolába járó gyermekeket a szombat délelőtti foglalkozásokra.

Azzal a reménységgel állunk Isten előtt, hogy nemcsak nyáron, hanem évközi alkalmainkon is találkozunk majd.

Tisztelettel:
Györke Erzsébet és Höchszt Erika

Szent Gellért, édes hazánk vértanúja

Szentjeink tiszteletének mai formáját jobban megértjük, ha kissé visszatekintünk a szentek tiszteletének kialakulására. A szentek keresztény tisztelete már a II. században megkezdődött a vértanúk sírjánál. Akkoriban a pogány római család, halottainak földi születésnapján, össze szokott jönni a sírnál, halotti torra. A keresztény közösség ehhez hasonlóan összegyűlt a vértanúk sírjánál, égi születésük napján, de nem halotti tort ültek, hanem eucharisztikus lakomával, szentmisével emlékeztek meg róluk. E megemlékezés évszázadokon át a vértanúság helyéhez, illetve az ottani közösséghez fűződött.

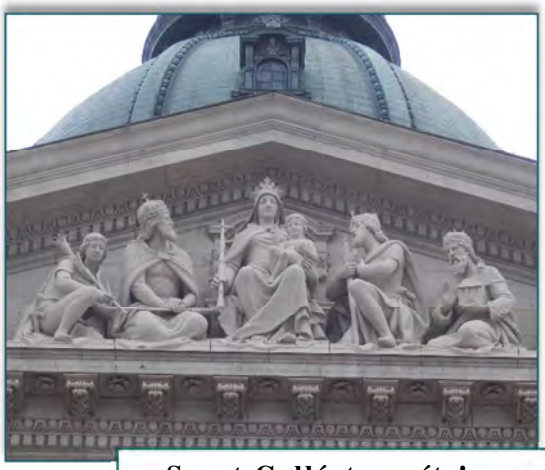

Szentünk azoknak a sorába tartozik, akik nem hazánk földjén látták meg a napvilágot, de életük, működésük és haláluk ide kapcsolja őket. Velence volt a szülőföldje, az a lagúnák szabdalta szigetföld, amelynek első lakói, a helyi hagyomány szerint, Attila hunjai elől menekültek ide, a szárazföld városaiból és falvaiból. Öt éves volt, amikor szülei – apja Sagredo Geraldo (Gellért) – áteveztek vele a Szent Márk székesegyházzal átellenben lévő San Giorgio (Szent György) szigetre. Úgy látszott ugyanis, hogy Giorgio (György) nevű kisfiúk, aki Szent György napján született, azért kapta a keresztségben ezt a nevet, nem marad életben. Fogadalmat tettek, hogyha a gyermek, a sziget bencés monostora szerzeteseinek imádságára, meggyógyul, Istennek szentelik életét, és mindjárt a monostorban is hagyják. A gyermek felgyógyult, ott maradt, és fokozatosan bevezetést nyert a kor szellemi és a Szent Benedek rend lelki életébe, fegyelmébe. Tizenöt éves lehetett, amikor édesapja, Jézus iránti szeretetből, szentföldi zarándoklatra indult. Társaival együtt elérte Palesztina partjait, ahol rabló arabok támadták meg őket. Összetűzésre került sor, s bár a támadókat megfutamították, édesapja holtan maradt a helyszínen. Így teljesült az a vágya, miszerint abban a földben szeretne nyugodni, amelyet a Megváltó vére öntözött. Az ő emlékére vette föl az ifjú György a Gellért nevet. Nem sokkal később az édesanyját is elvesztette. Őt a Szent György monostor sírboltjába temették.

Huszonöt éves korában rendtársai Gellértet teszik meg a monostor perjelévé, majd Vilmos apát javaslatára, tudásának elmélyítése végett, másodmagával Bolognába küldik, hogy később elfoglalhassa a monostori iskola egyik tanári posztját is. Harminckét évesen tér vissza a Szent György szigeti monostorba, de nem sokáig tanít, mert Vilmos apát halála után szerzetestársai őt választják meg az apáti szolgálat betöltésére. Talán édesapja emléke vagy a hithirdetés vágya a pogányok között arra készteti, hogy három év múltán lemond apáti tisztéről, és a Szentföldre indul.

1015 február vége felé szállt hajóra két társával, hogy Zárába (ma Zadar) jusson, s onnan továbbhajózzék Palesztina felé. A kitört tengeri vihar miatt azonban Isztria partjai felé sodródtak. Ott, a Parenzo (ma Poreč) melletti Szent András kikötőjében vetettek horgonyt, és a sziget bencés monostorában találtak menedéket.

A több hétre elhúzódó kényszerpihenő közben Gellértnek nem egyszer nyílt alkalma arra, hogy megbeszélje útitervét az ugyancsak ott időző Razina, más nevén Gaudentius, pannonhalmi apáttal, aki szerette volna őt megnyerni magyarországi kolostoralapítási és térítői tervének. Gellért azzal a nem titkolt szándékkal engedett az unszolásnak, hogy Magyarországon keresztül könnyebben eljuthat majd a Szentföldre.

Átkelvén a part menti hegyláncokon, majd a Dráván, 1015. május 3-án érkeztek Pécsre, Mór püspökhöz. Vele és Asztrik pécsváradi apáttal onnan Székesfehérvárra, István királyhoz mentek. Gellért Nagyboldogasszony napján járulhatott a király elé, és találkozásuk hatására István meghívta őt Imre fia nevelőjéül. Nyolc éves volt ekkor Imre, és szentünk hét esztendeig volt mellette az esztergomi királyi palotában. Tanítványának életszentsége tanúsítja, hogy Gellért nevelő, oktató szolgálata nem veszett kárba!

Ezután következtek Bakonybélben a remeteség évei. Gellért a monostor melletti erdei kunyhóban tudott leginkább elmélkedni és dolgozni. Ekkor írta Szentírás-magyarázó dolgozatait, többek között a Zsidókhoz írt levéllel és Szent János apostol 1. levelével is foglalkozott. Kár, hogy ezek a munkái mind elvesztek. Kb 1028-ig örülhetett a monostor csendjének és erdei magányának. Ajtony vezér legyőzése után István király hívatta, hogy rábízza a Maros-menti egyházmegye megszervezését. Ajtony annak idején a Bizánci Császárság szomszédjaként, görög szertartás szerint vette fel a keresztséget, s telepített Marosvárra néhány görög szerzetest. Csanád vezér ostroma után ugyan elmenekültek, de például Oroszlámoson még a XII. század elején is éltek ilyen szerzetesek.

A szobrok a Szent István Bazilikát díszítik, Fessler Leó és Stróbl Alajos munkái.

Szent Gellért, segíts!

Rajtam kívül vajon hányan imádnak úgy, Szentháromság,
Hány ember gondol Rád folyton-folyvást, mint én, örökké hű szolgád?
A vértanúk biztosan, akik érted áldozták életüket,
Utolsó leheletükig áldtak Téged, Szentháromság Isten.

Ma, Szent Gellért ünnepén, e körül forognak gondolataim,
A sok magyar és más nemzetből valók közül ő volt az egyik,
Idegenként került hazánkba, s magyarként halt meg szent hitéért,
Szent Gellért, kérünk, imádkozz Istennél értünk, magyarokért.

Világosítsd meg a hitetleneket, éljék hitben az életüket,
Akkor észreveszik álnokságát a megosztó erőknek.
Támogassátok a nemzeti kormányt, mely keresztény szellemű,
Amely mindent megtesz, hogy Istenhez és népéhez legyen hű.

Gellért az egyházszervezést azzal kezdte, hogy felosztotta az egyházmegye területét hét főesperességre, s ezek élére a magával hozott papok közül azokat állította, akik tudtak magyarul. Majd a papi utánpótlás biztosítására káptalani iskolát szervezett, végül templomokat építtetett, köztük a székesegyházat és a bencés monostor Boldogságos Szűz oltalmába ajánlott templomát.

Tevékenységét a szent életű király bőségesen támogatta. E tekintetben éppúgy, mint más sorsdöntő szempontból, végzetes fordulatot jelentett a király 1038-ban bekövetkezett halála. Hiába volt az új király, Péter, velencei, akárcsak Gellért, az uralkodáshoz és a magyarság megnyeréséhez nem értett. Az idegenpártolása miatt kitört nemzeti felkelés űzte őt el a trónról. Az utód, Aba Sámuel sem vitte azonban sokra. Zsarnoksága miatt, 1043-ban a koronát és a Húsvét megünneplését is megtagadta tőle Gellért.

A felfordulásnak ezen évei készítették elő vértanúságát. Ha arra gondolunk, hogy a csanádi püspök, e vérzivataros években, hittudományos munkákat írt, rádöbbenünk, hogy semmiképpen nem kereste a vértanúságot, hanem inkább elfogadta azt. 1046 szeptemberében a lengyelországi száműzetésből hazatérő Vászoly-fiak, Endre és Levente fogadására igyekezett Böddel, Eger és Benetával, Veszprém püspökeivel együtt. Mivel a hercegek még nem érkeztek meg Székesfehérvárra, a püspökök továbbutaztak Diósdig. Az éjjelt itt töltvén, reggel a Szent Szabina templomban mondott szentmiséje közben Gellért látomásban látta meg közelgő vértanúságukat. A pesti révhez közeledve Vatha pogány lázadói kőzáporral törtek rájuk. Kiráncigálták Gellértet a szekeréből, hozzákötötték egy kordéhoz, és a később róla elnevezett Kelenhegy szikláiról a mélybe taszították. Holttestét időlegesen a pesti Boldogasszony templomban (a mai Belvárosi Nagyboldogasszony főplébániatemplomban) temették el; később átszállították Csanádra. Szentté avatása Szent László királysága idején történt.

Szent Gellért vértanú püspök élete követésre méltó korunk nemzedéke számára is. Isten-hitre, tudományra, bölcsességre, hazaszeretetre – noha nem magyar lévén, de azzá lett – nevelte a híveket, a pogányságból megtért magyarokat.

Sajnos, édes hazám ellenzéke nem az Istenhez vezető utat követi, hanem a sátán birodalma felé terel sok embert. Kényszeríteni senkit sem lehet, de jó példával, földi keresztünk viselése árán is felhívhatjuk embertársainkat a helyes út követésére. A szeretet útjáról nem szabad letérni. Imádkozom azokért, akik az örök hazába vezető utat nem követik, a Szentlélek világosítsa meg elméjüket, tegye szeretetteljessé a szívüket. A szülők és nagyszülők feladata, hogy a gyermekeket, unokákat emberségre, becsületre, hazaszeretetre és elsősorban Isten-hitre neveljék.

Lehet egy kézmozdulattal, egy pillantással is felhívni a jóra a figyelmet. Annak idején, középiskolába és munkába menetkor, utazásaim során a villamoson is keresztet vetettem a templomok előtt. Ez történt az utcán is, és ki így, ki úgy nézett rám, de ez nem bántott és nem félemlített meg engem. Jó érzés volt, amikor a következő templom előtt már egy másik nő is keresztet vetett. Én egy bólintással és mosollyal köszöntem meg ezt. Mindkettőnk napja jól, Isten tetszésére indult. Máskor, az utcán egy fiatal papnak köszöntem hangosan: Dicsértessék a Jézus Krisztus! S láttam az arcán, hogy örömmel fogadja, hiszen abban az időben ez nem volt ildomos. Vallásszabadságról beszéltek, s közben üldözték a papokat, híveket. Erről egész könyveket lehet írni. Én magam versekben írom ki magamból a múltat, a jelent, és lelki szemeimmel látom a mennyei jövőt.

Szeretném átadni hitemet és reményemet minden embernek.

Imádságos szeretettel:
Gömöriné Fajta Anna

Hőn szeretett hazám

Édes magyar hazám, a nagyvilágon a legszebb tán,
Bárhol vagyok, hozzád száll érted epedő imám.
Kérem Istent, védjen meg és hű magyar nemzeted,
Jutalmazva az Őt és hazát szerető szíveket.

Édes hazám, van nagyon sok szerető, hű fiad,
Akik melletted jóban, rosszban is kitartanak.
Nem hagytak el, és nem is hagynak jobb megélhetésért,
A hazaszeretetet nem hagyják el semmiért.

Édes, drága magyar hazám, te vagy Mária országa,
Szent István király ajánlott a Szent Szűz oltalmába.
Ily pártfogó mellett és hű magyar fiaiddal,
Örökre fennmaradsz, a pokol sem vehet erőt rajtad.

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy

adományokat:
* a **Taksonyi Szent Anna templomért Alapítványnak** a **64400116-30110038-61100015**
* a **Dunaharaszti Szent István templomért Alapítványnak** a **64400116-30109984-61100011**
* a **Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért”** alapítványnak a **11600006-00000000-09873755** bankszámlaszámokra lehet befizetni;

egyházadót:
a **„Dunaharaszti római katolikus Főplébánia” 11742180-20075426** bankszámlaszámon,
a **„Rákócziligeti római katolikus egyházközség” 11742180-20065661** és
a „Taksony római katolikus plébánia” 11742180-20075983 bankszámlaszámon is lehet rendezni,
ugyanezen célra csekkek a templomokban találhatók.

Ősz táján

Öregember ült az asztal mellett, és kinézett az ablakon. Csak nézett. Kalapja az ölében, botja két térde között, és szeme meg se rebbent a szigorú nézésben. Az ablakban két muskátli között a szomszéd kéménye látszott, a kéményen gólyafészek. A fészek peremén a kis gólyák szárnyukat próbálgatták: néha felugrottak a levegőbe, és pár pillanatig fent is maradtak.
Az öregember bólintott.
Közben megérkezett hol az egyik öreg gólya, hol a másik, és sorjában megetette a fiakat. A fiatalok tolongtak, lökdösték egymást, de az öregek sose tévesztették el, melyik kapott már, és az erőszakoskodót keményen félrelökték.
Az öregember megint bólintott.
Július elején járt az idő. Párás, meleg reggel volt, és az öreg arra várt, hogy tarisznyáját megrakják egy hétre való élelemmel. Ment volna már, mert a kunyhót csak a kutya őrzi, de nem mehetett, mert özvegyasszony lánya az unokával volt a konyhában elfoglalva.
– Na, gyere már, Péterkém…
– Előbb adjon enni…
– Kapsz azután; ippen lángos van; de vár öregapád…
– Nem megyek!
– Csak az arcodat mosom meg.
– Nem. Előbb enni adjon…

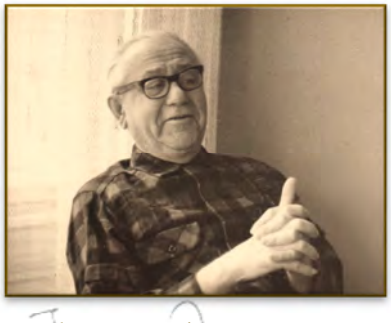

Fekete István

A vén csősz nézte a gólyákat. Most mind a két öreg madár ott volt, és mereven azt figyelték, hogy a fiatalok hogyan repülnek át egyik kéményről a másikra. Talán ez volt az első repülésük, mert a kéményt alig tudták elérni, de elérték. Csak a harmadik kis gólya tétovázott. A másik kettő már kétszer is megrepülte a rövid utat, de a harmadik felugrott ugyan a levegőbe, aztán visszaereszkedett újra a fészekre. És amikor már harmadszor rebbent fel, és harmadszor is meggondolta magát, az egyik öreg madár úgy alávágott, hogy az ijedtségtől vagy a fájdalomtól majdnem leesett ugyan, de repült végre; oda is és vissza is. Akkor a gólyák visszahajtották nyakukat, és kelepeltek.
Az öreg pedig felkelt, és kiment a konyhába. A gyerek ült a padon borzasan, mosdatlanul, egyik lábát makacsul a másikra fonva.
– Itt van öregapád is, na, gyere – és az asszony ránézett apjára. Hosszan nézett rá, és leeresztette a kezét szégyenlősen és ijedten. A konyhában csend lett.
– Ne erőltesd, Mari. Kettőnkre szedj össze kenyeret, miegymást. A gyerek is gyün.
– Kiviszi, édesapám?
– Ki!
– Nem sok szabadsága van már – mondta az asszony kérlelően –, beírattam az elsőbe…
Az öreg a szűrt a padkára lökte, s a szűr nagy csatja nekiütődött a mosdótálnak, hideg, kemény csattanással.
– Jobb, ha Pétörnek az apja tarisznyájába pakulsz, az enyimbe nem fér el. Pokrócot az istállóbul viszek. Az asszony szeme elnedvesedett, a gyerek ijedten lapult.
– Mozdulj! – nézett rá az öregember hideg csendességgel, és a kisgyerek fürgén lecsúszott a padról.
Ez júliusban volt, július elején, most pedig szeptember van. Hajnal. A kukorica már elhallgatott, mert harmat szállt éjszaka a beszédes levelekre, és a tücskök is elnémultak, mert a citerák húrja megereszkedett az ébredés józanságának párájában.
Csak a tűz él még a hamu alatt, és lágy, kék füsttel tapogatja az érkező világosságot.
A kunyhón most kezd színe lenni a tökvirágnak, amiből már sose lesz tök, de ez nem baj. A patakparton egy varjú károg, ébresztgetvén a világot, és dühösen recsegteti a riadót, mert senki sem igazodik hozzá.
Az öreg csősz átballag a kis hídon, és felnéz a varjúhoz:
– Fenének lármázol, más talán nem tudja, hogy reggel van?
A kunyhó előtt Péter rakja a tüzet. Az öreg megáll a kukorica közt, mielőtt kiérne, és nézi a gyereket. Hosszan és csendesen. A tűz lángra kap, és pattanik néha, mintha száraz ágat törne valaki, ámbár, hiszen töri a tűz is.
A gyerek ásít.
– Ráértél volna – lép oda az öreg –, van még idő.
– Vizet hoztam, meg meg is kellett mosdózni. Azt mondják, ott megnézik az ember kezit is…
– Na, a tiedet megnézhetik…
A gyerek maga elé tartja két kis kezét.
– Öregapám is elgyün az iskoláig?
– Ha akarod… Ámbár aki éjjel meg meri járni a határt, aki meg meri állítani az idegön kocsit… És te megmerted…
– Nem félek én!
Az öreg szőlőt rak ki a pokrócra, meg almát, pirosat.
– De azért elmegyek veled; mert mért ne mennék? Ilyen meg – int a gyümölcsök felé –, ilyen nem lesz ott senkinek.
A varjú elhallgatott már, a tűz is eltűnt a nap ragyogásában, némán érik a határ, és csak az öreg ballag az unokával a csendes dűlőúton. Most a kezét fogja, mert nagy út a mai. Szó nincs, de a kézfogásban minden benne van. Ennél többet mondani úgysem lehetne.
Az égen gólyák repülnek dél felé, s amikor az öreg feltekint, egy pillanatra elereszti a gyerek kezét.
Eleresztheten már én is – gondolja, de azért mégiscsak újra megfogja a kis kezet.
Aztán eltűnnek a fordulónál, és mögöttük édes, meleg, aranyló őszi csend marad az úton.

Augusztus

Litánia után az ember kimegy a szőlőbe; ez természetes. Az is kimegy, aki ott sem volt a litánián és mégis úgy mondja, hogy: létánya után kimentem a szőlőbe: ez pedig enyhe csalás. De kimenni mindenképpen kimegy. Köztudomású ugyanis, hogy gondolkodni csak a szőlőben lehet, az öreg diófa alatt, az almaszagú, pókhálós szobácskában – azaz, ne kerülgessük a szót – a pincében. A pince ugyanis csendes és homályos, a szag kellemetes, a világ messze van és a gondok ide alig merészkednek, mert haláluk a csap csikordulása, míg más indulatok jól érzik magukat, sőt szaporodnak is.
Egyszóval: kimegy az ember. Viszi a kis fonott korsót, hogy az se epedjen szegény, viszi a tarisznyáját, kenyeret, szalonnát benne és a zöldpaprikát a hegyesből, mert ha már paprika, hát íze is legyen; és viszi a gondolatok palántáját, melyet öntözni kell szintén. Azért palánta.

Illusztráció – Joseph Mehoffer: Virágos textil és Gustav Klimt: Tájkép című műve

És ballag az ember, mert mér' siessen. Vasárnap van ugyebár, erősen délután és a pince nem szalad el, hanem vár, komótosan, mint aki biztos a dolgában.

A levegőben nyár végi, fűszeres illatok ténferegnek, a nap már a tőkék alját süti, hogy szelídüljön az alsó fürtök haragos zöld tekintete, a darazsak egy-egy érettebb szemet már körülhegedülnek, mielőtt csapra vernék.

Szél nincs, de egy ilyen augusztusi délutánon szél nem is lehetséges. Ha látható lenne, mindenki látná, hogy ott alszik a sövény mellett kezétlábát szétvetve. Mindenki látná és nevetné, és ezért nem látható.

A kulcs a zsúptetőben tartózkodik, és az a tulajdonsága, hogy rozsdás és nagy, és nem mindig található azonnal, mert ki a fene emlékszik vissza, hogy a zsúptető melyik részébe szúrta az ember? Sötét volt már akkor, meg késő is. Ez igaz. Az asszony a tanú rá, aki csak az órára nézett, és nem mondott semmit…

A kulccsal tehát nem siet az ember, mert a kulcs ősrégi szerszám, és meg kell hallgatni motoszkálását a zárban, amíg nyelvére veszi a tolókát, és csattan olyat, mint egy pisztolylövés. Ez szép, és ebben emlékek vannak.

Aztán kitárul az ajtó fél karja, és úgy is marad, mert erre tévedhet valaki, aki beszól, hogy: te vagy itt Jancsi? Ámbár ki más lehetne, s akkor kellemes diskurálás kezdődik; de meg nyitva marad azért is, hogy besüssön a nap, s az árva dongó kirepülhessen, mert már szétverte a fejét az ablakon, nem találván a lyukat, ahol bejött.

A dongó tehát kizúdult a délutánba, és Jancsi, azaz közelebbről a Pillés Domonkos Jancsi, a dongó után – igen – betette az ajtót! Jancsi tehát a külső világ számára nem volt otthon. Nem. És se szó, se beszéd, azonmód tarisznyástól ment le a pincébe. Furcsa. Aztán sercent a gyújtó, kapkodott a kis láng a gyertyán, csikordult a csap, és Jancsi háromszor eresztette tele a poharat, mielőtt leült volna, és mielőtt szétvetette volna a méreg. A három pohár hűvös ital azonban egykettőre rendet teremtett az összevissza vágtató gondolatok között, innét állítva a dühöseket, amonnan a szelídeket, melyek véznák voltak, és éppen csak, hogy voltak.

A tarisznyát csak ezek után kanyarintotta ki nyakából, és leülvén a kis székre, azt mondta, hogy:

– Ez nagy csúfság, ez nagy…

És újra ivott, amitől a szelíd gondolatok elenyésztek, mint ködben a füst, míg a bosszúállók kinőttek, mint fagyos éjszakából a nyárfák. És nőttek, egyre nőttek, mintha Jancsi az élet vizével öntözte volna őket, holott rizlinggel öntözte, igaz a háromévesből, amit számításba kell venni.

Ezenkívül Jancsinak az oldala is fájt, meg a térde is. Ezt a fájdalmat egy Julcsa nevű tehén okozta, aki Jancsit ma reggel rúgta fel másodszor, és fújt, és a fejét is rázta, jelezve, hogy öklel is, ha kell…

Ezt a Julcsa nevű tehenet pedig Jancsi Káposztás Kis Illéstől vette, aki komája volt pedig, és egy árva szóval nem említette, hogy a tehénnek ilyen erkölcse volt.

– Komája a kutyának – köpött Jancsi, és tovább öntözte a nyárfákat.

– Azt akarta, hogy csúfságba essek…, de megállj, Illés! Én majd visszarúglak, én aztán vissza.

Ezenközben szépen ballagott az idő. Ami volt, az elmúlt, s ami jött, csodálatos bátorságot hozott, és ijesztő terveket. Odakint már feljöttek a csillagok, és szerencsésen nem látták, hogy az ember taplót szerel egy kis bádogskatulyába, de csak a sarkába, míg a skatulya többi részében gyufaszálak vannak, melyek alkalmas időben lángra lobbanhatnak, ott, ahol kell.

Mondom, a csillagok nem láttak semmit, mert talán lepotytyantak volna ijedtükben; igaz, Jancsi se látta a csillagokat. Pedig szépen csillogtak az égen, és nézték a földet, hol elültek már a darazsak, álmosan suttogtak a fák, és a gyepű alól előbújt a szél, és lengve fürdött a kakukkfű éjszakai illatában. Jött-ment a szél, kicsit még álmosan és tapogatózva. Nekiment az öreg falaknak, fáknak és bokroknak, és nekiment az ősöreg keresztnek is, aki megingott, és mert száz éve állt már ott, és ennek is elérkezett az ideje, rettenetes dobbanással zuhant a földre. A szél megszeppent, elloholt, és halálos csend lett egyszerre.

– Mi volt ez? – ugrott fel Jancsi, mert mintha a föld indult volna meg. – Mi volt ez?

A bosszú nyárfái megreszkettek, Jancsi pedig kibotorkált az éjszakába. Csak a csend. Semmi. Állt egy darabig, homloka meghűsölt, és egyszerre meglátta.

– A köröszt!

Odament, körüljárta és megtapogatta a köveket. Aztán csak állt. Nézett az égre, nézett a földre, és egyedül érezte magát nagyon. Valakihez szólni kellett volna, de mivel nem volt senki, visszament a pincébe, és az ajtót szélesre tárta, mert hátha jön valaki… De nem jött senki, csak a csendes éjszaka folyt le a lépcsőkön, s az éjszakának most olyan illata volt, mint a régi virágoknak ott a kőkereszt párkányán.

A skatulyából ezek után kivette a taplót, feltette a gerendára, a gyertyát elfújta, és meg-megállva botjával a földet ütögetve elballagott hazafelé.

Szép, nagy éjszaka volt! Puha békesség álmodott a tőkék között, és az őszi bogár panaszos zengését a fák csúcsáról hallgatták a csillagok.

Kedves Olvasók, kedves Testvérek!

Szent Gellért ünnepén azon püspökről emlékezünk, aki a magyarok kereszténnyé válásában kiemelkedő szerepet játszott. Különös módon került Magyarországra. Fiatalon bencés apáttá benedikálták. Teljes mértékben elsajátította Szent Benedek reguláit, és azokra nevelte rábízott testvéreit is. Mindez idő alatt, a Szentföldre való eljutás iránt mély vágy lobbant a szívében. A Szentföldre! Oda, ahová az Úr Jézus élt és tanított, ahol kiválasztotta tanítványait, és oda, ahol az ő édesapja életét vesztette. Lemondott apáti tisztségéről és útnak indult. A tengeren viharba került, és Isztira partvidékén kikötve találkozott Razina, pannonhalmi apáttal. Az apát hívására Magyarországra érkezett, hogy megismerje a magyarok igaz keresztény királyát, Istvánt. A krónikások szerint 1015-ben érkezett Pécsre, Mór püspökhöz, akivel együtt utazott Székesfehérvárra, hogy találkozzon István királlyal. Nagyboldogasszony napján, augusztus 15-én a király a főurak kíséretében a hatalmas fatemplomba vonult, hogy Szűz Mária mennybevételét megünnepelje. Ezen az ünnepen egy számukra ismeretlen pap lépett a szószékre – Gellért. A szónoklat után Gellért, lelkében elragadtatva, egy hegyet pillantott meg, melynek sziklái közt holtan látta önmagát, összetört tagokkal, véresen feküdni.

Gellértnek el kellett jönnie Magyarországra, hogy megértse az Úr üzenetét: nem a Szentföld az ő útjának célja, hanem itt kell maradnia, mert itt fogja elnyerni a legnagyobb mennyei ajándékot: a vértanúság koronáját. István királynak tetszett a szónoklata, ezért magával vitte a palotába, ahol Gellért püspök Imre herceg tanítójává lett.

A véletlen. A véletlen, amely keresztény ember olvasatában nem más, mint Isten szerető akarata. Nem más, mint Isten gondviselő irányítása, amely az embert az igaz és teljes boldogságra tudja elvezetni. Oly sokszor emlegetjük a véletleneket, s oly kevés alkalommal vonatkoztatjuk ezeket Isten gondviselő szeretetére. Ha visszatekintünk életünk eddigi folyamára, megannyiszor csak egy hajszál választott el talán attól, hogy elveszítsük azt. Ez a hajszál, ez az „irányított véletlen” nem más, mint a mi gondviselő Istenünk. Gellértet Ő küldte hazánkba azért, hogy Imre herceget szentté nevelje, s vértanúsága által megszentelje ő maga is a magyar népet. Tökéletesen illik őrá Tertullianus bölcsessége: *Sanguis martyrum, semen christianorum* – A mártírok vére a keresztények magvetése.

Vajon minket az Úr merre akar vezetni? Hol kell vérünket „ontani” azért, hogy a szeretteink, a környezetünkben élők még inkább elfogadjanak minket, és általunk Jézushoz találjanak. Mik voltak életünk azon „véletlenei”, amelyek minket vezettek közelebb Istenhez.

Szent Gellért arra tanít bennünket, hogy meglássuk az Úr vezetését saját életünkben. Meglássuk, hogyha mi követjük Isten akaratát, akkor nemcsak mi leszünk szentté, hanem a környezetünk is azzá válik. A mi hitünk, keresztény életünk képes megváltoztatni szeretteink, egyházközségeink, egyházunk, Magyarország, Európa, sőt az egész világ életét. Mernünk kell szembemenni az árral, hogy Jézus üzenetét megismerhesse a világ. Mernünk kell keresztény életünket a maga teljességében megélni. Mernünk kell Jézusért küzdeni, a szeretet harcát megharcolni.

Szent Gellért püspök közbenjárását kérem, hogy még inkább felismerhessük, mi a jó és mi a kedves Istenünk előtt.

Bógár Zsolt káplán

Krisztus fénye

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek
évente négyszer megjelenő folyóirata
XX. évf. 3. sz. (76) ~ Szent Gellért püspök ünnepe

* * *

Felelős kiadó: Láng András plébános, langandras46@freemail.hu
Plébánia telefonszáma: 06-24-518-990, *plébánia levélcíme:* 2335 Taksony Fő tér 1/b

Szerkesztési és tördelési munkálatok:
Koczka Tamásné Nagy Angela és Ráthi Marianna Zsófia
Dunaharaszti T/F 06-24-537-570; angelika@flynet.hu
www.plebi.hu; e-mail: luxchristi@flynet.hu

Nyomdai kivitelezés: DORIL Bt. Taksony

Fényképek: Gál Józsefné, Györke Erzsébet, Herceg János, Kis Tiborné, Koczka Tamásné, Uszkayné Mannheim Mónika, Wágner Attila

Címlap kisképe: Szent Gellért szobra, Budapest Gellért-hegy
Hátlapon: A magyar Anjou-legendárium képei: Szent Gellért István király előtt; a remeteségben; püspökké választják; prédikál a népnek